

Uvodnik

Julijan Čavdek

Narodna zavest in naša zemlja bosta vedno v naših srcih!

Za Slovensko skupnost na Goriškem se je pričelo kongresno obdobje. Statut stranke v 17. čl. določa, da mora pokrajinski kongres pripraviti delovni program v pokrajinskem merilu, nakazati smernice pokrajinskemu organu in izvoljenim predstavnikom SSK v raznih telesih, razrešiti stare in izvoliti nove člane predsedstva kongresa, pokrajinskega sveta, nadzornega odbora in razsodišča. To pa predstavlja ključni trenutek za prihodnje triletnje 2011-2014. V tej luči je sklican pokrajinski kongres SSK za Goriško, ki bo potekal 7. in 8. oktobra 2011. Junija letos se je končal triletni mandat 2008-2011, ki ga je pokrajinski kongres SSK za Goriško poveril sedanjemu pokrajinskemu svetu, nadzornemu odboru in razsodišču. Ravno tako je zapadel mandat pokrajinskemu tajništvu SSK. S to zapadlostjo se je končalo triletno pomembno obdobje, v katerem je Slovenska skupnost, kot edina samostojna politična stranka, odigrala pomembno vlogo v korist slovenski narodni skupnosti na Goriškem.

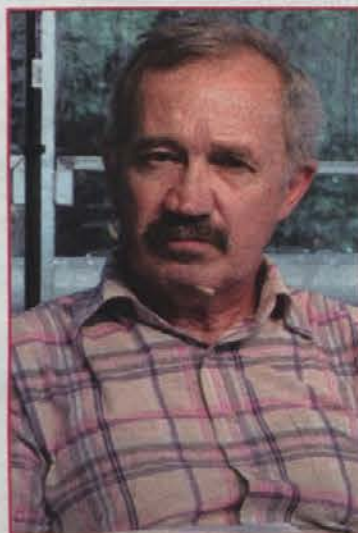
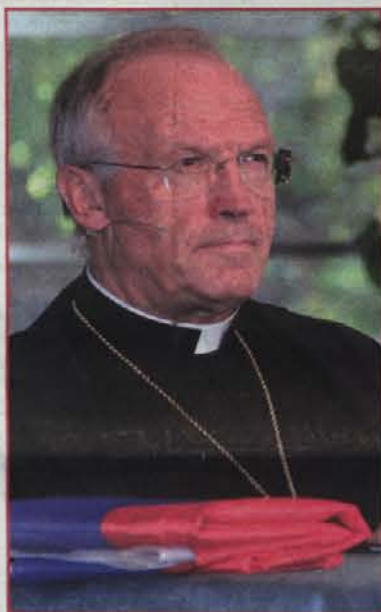
Omembe vredno je dejstvo, da se je pravkar končani mandat začel pod močnim vtisom prerane izgube dr. Mirka Špacapana. Triletno delovno obdobje pa je dokazalo, da je njegovo politično delo obrodilo kadre z močno zavestjo za politično delo v korist Slovencev in ozemlju, na katerem živimo. V teh treh letih se je marsikaj zgodilo. Najprej se moramo spomniti, kako je SSK z lastno listo in simbolom spet izvolila svojega predstavnika v Deželni svet Furlanije Julijske krajine. Delo, ki ga je Igor Gabrovec opravil, je imelo pomembne učinke na Goriškem. Sledile so leta 2009 občinske volitve v treh slovenskih občinah, Doberdolu, Sovodnjah ob Soči in Števerjanu. SSK je potrdila svojo premoč v Števerjanu. V Doberdolu in Sovodnjah je SSK ohranila svojo pozicijo. Naslednja volilna preizkušnja je zadevala Pokrajino Gorica, kjer je SSK dosegla enega največjih uspehov. V dogovoru z Demokratsko stranko je SSK kandidirala Maro Černic, ki je dosegla izvolitev v volilnem okrožju Gorica VI (Štandrež-Rojce) in bila nato imenovana za podpredsednico Pokrajine Gorica. Poleg omenjenih dosežkov so izvoljeni upravitelji SSK opravili še veliko dela. Spodbudno je treba tudi oceniti napore mladinske sekcije SSK-Prihodnost, da bi politična zavest zajela tudi mlade.

V luči pokrajinskega kongresa SSK pa je pomemben tudi pogled naprej, ki nakazuje kar nekaj kritičnih točk: obstanek goriških rajonskih svetov, krčenje predstavnitva v izvoljenih organih javnih uprav, način nastopanja SSK na volitvah, občinske volitve za Gorico, številna vprašanja, ki zadevajo območje od Brd do Krasa, itd. Vsega tega pa ne bi bilo in tudi ne bo brez trmastega in ponosnega vztrajanja v prepričanju, da Slovenci potrebujemo enotno in samostojno politično stranko, kakršna je Slovenska skupnost. Zato se stranka SSK zahvaljuje vsem za razdajanje v dobrobit slovenstva in družbe na Goriškem ter vabi na aktivno sodelovanje na 16. pokrajinskem kongresu SSK za Goriško. Narodna zavest in naša zemlja naj bosta vedno v naših srcih!

46. ŠTUDIJSKI DNEVI DRAGA 2011

Zato iščemo, razmišljamo o skupni poti, vsak na svojem mestu, si dajemo poguma in moči.

Jože Peterlin

46. Študijski dnevi Draga 2011

Draga pred novim poslanstvom?

Pod geslom Jožeta Peterlina *Zato iščemo, razmišljamo o skupni poti, vsak na svojem mestu, a vemo drug za drugega, si dajemo poguma in moči* in ob 100-letnici njegovega rojstva ter 35. obletnici smrti so v Parku Finžgarjevega doma na Opčinah od petka, 2., do nedelje, 4. septembra, potekali 46. študijski dnevi Draga 2011. Kot so obiskovalci ob robu prvega, petkovega predavanja lahko slišali, se za Drago v prihodnje morja odpirati pot nekega novega poslanstva. Tako kot nekoč, ko je v času jugoslovanskega režima bil to edini forum t. i. demokratičnega slovenstva, je Draga lahko tudi v sedanjem času, ko se matična domovina spopada s hudo politično, gospodarsko in navsezadnje moralno krizo, prostor soočanja ljudi in intelektualcev, ki bi državi Sloveniji in njenim prebivalcem lahko vlili neko prenovljeno vizijo prihodnosti. To možnost je na izziv diskutanta predlagal Bogdan Žorž, predavatelj na prvem srečanju, ko se je s Kristino Martelanc pogledal v zahtevno tematiko družine.

Petek, 2. septembra
Društvo slovenskih izobražencev je v vlogi priveditelja študijskih dnevov izvedencema na psihoterapevtskem področju zastavilo vprašanje, ali je družina res neka večna, trajna vrednota, ali pa je nekaka družbeno-sociološka kategorija, ki se spreminja v procesu družbenih sprememb. Bogdan Žorž je izhajal iz prepričanja, ali bolje iz ugotovitve, da so problemi v družini od nekdanj obstajali: ali je bil zato pojem družine v preteklo-

sti kdaj postavljen na kocko? "Družine naših prednikov niso bile idealne: konflikti so bili v tovrstni družbeni celici vedno prisotni. Za razliko od danes pa so ljudje nekoč sprejemali te probleme kot danost in svojo vlogo v družini sprejemali kot vlogo tiste, ki se s temi problemi mora spopasti in jih reševati kot član družine same in skupnosti kot take. Naši predniki so se s takimi problemi vedno ukvarjali, so pa vseeno živeli dalje". Kaj pa danes? Sodobnost je vcepila miselnosti ljudi pojem idealnosti družinskih odnosov, skratka iluzijo, da mora družinsko okolje postati raj na zemlji. Vrstijo se seminarji in sinteze izvedencev, ki nas prepričujejo o nečem, kar sploh ne obstaja. "Razumljivo je, da človek v takih okoliščinah doživlja vsak problem kot neskončno razočaranje". Mar ni tako razmišljanje posledica surove-

ga individualizma, ki družino obravnava kot golo sociološko kategorijo, kot element v verigi evolucionizma, ki se nenehno spreminja? Predavatelj je zato odgovor na izhodiščno vprašanje evidencial v prehodu od modernističnega (sebičnega) do postmodernističnega (vključevalnega) modela, ki temelji na zamenjavi zaimka jaz z zaimkom mi. Mi pomeni skupnost, v kateri živimo, pomeni družina kot stalnica, osnovna vrednota in celica družbe: pomeni gojenje zavesti, da se družbene spremembe lahko rodijo le "od spodaj", nikakor ne v politiki, v stroki, v jalovih razmišljanjih strokovnjakov, ki načrtujejo družbo, ki ne more obstajati. Čeprav živimo v okolju, ki je družini nenaklonjeno, se moramo, po mnenju Bogdana Žorža, "manj ukvarjati s tem, kaj sploh družina je, in več s tem, da je družina večna vrednota".

Jože Peterlin "manj ukvarjati s tem, kaj sploh družina je, in več s tem, da je družina večna vrednota".

/ stran 9
Igor Gregori

Predavanje

Ljubljanski nadškof msgr. Anton Stres je na Dragi predstavil program za Cerkev v Sloveniji 3

Šolstvo

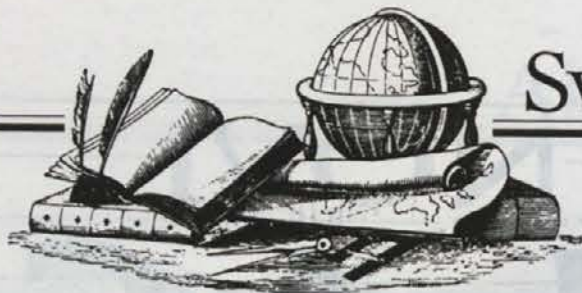

V Kulturnem domu v Trstu se je začel seminar za učitelje, vzgojitelje in profesorje slovenskih šol v Italiji 10

Cerkev

Meseca avgusta so bili v Trstu 62. vsedržavni liturgični dnevi z naslovom Bog vzgaja svoje ljudstvo 5, 15

Župana občin Repentabor in Števerjan

Stališče o protikriznem vladnem dekretu

Župana občin Števerjan in Repentabor, Franca Padovan in Marko Pisani, sta poslala pismo izjavo predsedniku italijanske republike Napolitanu in predsedniku vlade Berlusconi ter obema predsednikoma parlamenta, Schifaniju in Finiju, o

Slovenci, še zlasti kjer imamo svoje župane, neposredno upravljamo več občin. Skupaj z njimi pa bi moralo izginiti še veliko število krajevnih upraviteljev, svetnikov in odbornikov v vseh, tudi večjih občinah, pokrajinah in na deželi, kar bo hu-

skega memoranduma in Osimskih sporazumov.

Na Goriškem je še posebno kritičen položaj občine Števerjan, ki je po odstotkih slovenskega prebivalstva najbolj slovenska občina v Italiji in bi na podlagi navedenega dekreta morala izgubiti svojo upravno avtonomijo in biti pridružena nekaterim sosednjim občinam, v katerih se sedaj zaščitni zakon ne izvaja. Na Tržaškem pa bi bila ukinjena občina Repentabor, v kateri so večinoma Slovenci in ki je že doživela v povojnih letih delno odsvajitev svojega ozemlja. Ti dejanji bi povzročili ogromne težave glede izvajanja določil zaščitnega zakona in zmanjšali nivoj zaščite, kar je nedvomno nedopustno.

Občina Števerjan in

Repentabor imata dolgotrajno, slovensko upravno tradicijo, ki sega v sredino 19. stoletja. Samo Občina Števerjan je bila ukinjena izključno v času fašistične oblasti ter bila obnovljena na veliko željo njenih prebivalcev leta 1951.

Prošiva Vas, da se take specifične upošteva in da se najini in podobni primeri primerno zaščitijo in ohranijo.

Zahvaljujemo se vam za pozornost in razumevanje in v upanju na čim prejšnji odziv se vama vnaprej zahvaljujemo.

Z odličnim spoštovanjem,

Župan
Občine Števerjan
Franca Padovan
Župan
Občine Repentabor
Marko Pisani

Franca Padovan

Marko Pisani

svojih stališč glede napovedane protikrizne reforme, ki bi hudo prizadela pokrajine in občine, v katerih živijo Slovenci.

Spoštovani!

Z veliko zaskrbljenostjo ugotavljam, da bo napovedana reforma uničujoče posegla po krajevnih avtonomijah, kot so Dežele, Pokrajine in Občine. Predvidena je namreč prepolnitev številna deželnih svetnikov, ukinitvev Pokrajin Trst in Gorica, najbolj pa so v nevarnosti manjše občine, ki jih dekret dejansko ukinja. Med temi jih je kar deset, v katerih se na celotnem območju občine izvaja zaščitni zakon št. 38/2001! Vse to neposredno zadeva slovensko narodno skupnost v deželi Furlaniji Julijski krajini, v kateri

do oklestilo raven našega predstavnštva in kakovost upravljanja ozemlja slovenske narodne skupnosti. Takšen razplet bi pomenil pravo katastrofo za slovensko narodnostno skupnost, saj predstavlja grobo in drastično kršitev zaščitnega zakona, predvsem njegovih členov 21. in 28.

Ocenjujemo, da so taki posegi krivični do narodnih manjšin, ne upoštevajo 6. člena ustave in kršijo mednarodne dogovore, predvsem Okvirno konvencijo o varstvu narodnih manjšin iz leta 1995, ki jo je italijanski parlament že ratificiral, kakor tudi načela Evropske listine o deželnih ali manjšinskih jezikih iz leta 1992. Ne upošteva niti mednarodno sklenjenih obvez italijanske države, in sicer London-

daciji več kot 1000 nemških civilistov v Vršču leta 1944.

Kot poudarja avtor knjige, je šokantno dejstvo, da smo živeli v državi, ki jo je simboliziral človek s takšno biografijo. "Če je imel Tito do konca življenja svojo tajno službo in je Edvard Kardelj prav tako delal za NKVD, se na novo postavljajo vprašanja, v kakšni državi smo živeli in kakšni ljudje so jo ustvarili", pravi Simić. Poleg tega meni, da vsa ta odkrita dejstva zahtevajo ponovno interpretacijo vloge teh ljudi v jugoslovanski zgodovini.

Po navedbah Simića naj bi te dokumente in dejstva pred njim že videl zgodovinar ter pisec knjige *Tito in tovariši* Jože Pirjevec, ki pa naj bi jih zaobšel in spustil. Sam razlogov za to ne pozna, vendar so si po njegovem pričanju "prizadevali, da se prizna to, kar se mora priznati, nekaj pa naj bi ostalo še nepoznano". Slovenski zgodovinar Jože Dežman je o Simiću povedal, da je eden vodilnih pri kritičnem pristopu k mitu jugoslovanskega predsednika. Po njegovem je dolg proces, da se iz "titofilnega bajeslovja" spustimo na realne predstave o njem.

njepiscu Dedijerju razkril, da mu je Tito priznal, da je organizacijskega sekretarja CK KPJ in svoje konkurenta za novega šefa KPJ Blagoje Parovića v Španiji "poslal v smrt". Dedijer, verjetno iz strahu pred posledicami, ni niti poskušal objaviti teh odkritij, meni Simić.

V nemški izdaji knjige bo tudi predstavljena vloga Tita pri likvi-

Titovo sodelovanje v španski državljanski vojni Razkrita so nova dejstva

Avtor knjige *Tito skrivnost stoletja* Pero Simić je na predstavitvi najnovejših odkritij o nekdanjem jugoslovanskem predsedniku razkril, da je bil Tito med drugim vodja skupine za likvidacijo Stalinovih oporečnikov v času španske državljanske vojne. Ta odkritja bodo dodana k nemški izdaji knjige, ki bo predstavljena na knjižnem sejmu v Frankfurtu.

Simić je pojasnil, da je v Arhivu Slovenije našel dokumente, ki opisujejo Titovo sodelovanje v španski državljanski vojni. Stalinove specialne službe so ga takrat poslale v Španijo, kjer je vodil predstavnike IV. odseka sovjetske varnostno-obveščevalne službe NKVD in deloval pri likvidacijah vseh oporečnikov Josifa Visarijoviča Stalina, t. i. trockistov. Kot vodja je hodil tudi v Španijo na inšpekcijska potovanja, ki so trajala dan ali dva.

To je po besedah Simića pred svojo smrtjo razkril slovenski komunist in pomemben sodelavec

Tita Josip Kopinič v neobjavljenem pričevanju, ki ga je dal piscu Titovega življenjepisa Vladimirju Dedijerju.

Veliko odkritje je tudi to, da je šef Titove predsedniške administracije Leo Mates Titovemu življe-

Josip Broz Tito

oporečnikov v času španske državljanske vojne. Ta odkritja bodo dodana k nemški izdaji knjige, ki bo predstavljena na knjižnem sejmu v Frankfurtu.

Simić je pojasnil, da je v Arhivu Slovenije našel dokumente, ki opisujejo Titovo sodelovanje v španski državljanski vojni. Stalinove specialne službe so ga takrat poslale v Španijo, kjer je vodil predstavnike IV. odseka sovjetske varnostno-obveščevalne službe NKVD in deloval pri likvidacijah vseh oporečnikov Josifa Visarijoviča Stalina, t. i. trockistov. Kot vodja je hodil tudi v Španijo na inšpekcijska potovanja, ki so trajala dan ali dva.

Deželni svetnik SSK Igor Gabrovec pri Fabiu Samaniju

Kako bo s slovensko socio-psiho-pedagoško službo?

Selitev Slovenske socio-psiho-pedagoške službe s sedanjega sedeža na ulici Farneto v nove prostore pri Sv. Jakobu (ul. Vespucci) resno ogroža kontinuiteto in kakovost storitev, ki jo slovenska služba že skoraj tri desetletja neprekinjeno zagotavlja otrokom in mladostnikom (ter njihovim družinam), ki obiskujejo šole s slovenskim učnim jezikom na Tržaškem. Novico, ki je mimogrede prišla na uho deželnemu svetniku SSK Igorju Gabrovcu, je pred dnevi potrdil sam direktor Tržaške zdravstvene službe Fabio Samani, ki je naposled povabil na pogovor oba deželna svetnika, Gabrovca in Kocijančiča, ter senatorko Blažinovo. "Selitev Slovenske socio-psiho-pedagoške službe (SSPPS) naj bi bila začasna, in to v pričakovanju na evidentiranje novih in bolj primernih prostorov", je svetniku Gabrovcu poudaril ravnatelj Samani. Gabrovec je ugotovila sogovornika seznanil z zaskrbljenostjo predvsem vseh tistih družin, ki so se ali se sedaj poslužujejo pomembne službe. Selitev uradov in ambulant bo že sama zase razlog za zmedo. Obenem pa je lokacija pri Sv. Jakobu

neugodna in o tem je tekla beseda že na prejšnjih srečanjih, ki so obravnavala prihodnost SSPPS. "Najbolje bi bilo, ko bi morebitne nove prostore poiskali na ob-

sežnem območju nekdanje umobolnice pri Sv. Ivanu, saj so v bližini tudi vse slovenske višje srednje šole. Alternativa bi lahko bile - tako Gabrovec - "Opčine, ki so sorazmerno lahko dosegljive iz različnih krajev tržaške pokrajine". Direktor Fabio Samani je načelno soglašal z Gabrovčevim izvajanjem in ponovil, da si ravnateljstvo zdravstvene službe vse-

kakor prizadeva za iskanje novega sedeža ravno pri Sv. Ivanu ali na Krasu, rešitve pa ni za voglem. "Po odstopu vodje dr. Nade Bercetove je še najbolj nujno, da

vodstvo zdravstvenega podjetja imenuje novo vodjo SSPPS, nato je še vedno aktualna potreba po evidentiranju figure otroškega zdravnikarja z znanjem slovenskega jezika. Tretji korak, ki pa bi bil lahko navsezadnje tudi prvi, je širitev delovanja Slovenske socio-psiho-pedagoške službe tudi na Goriško in v Špetar, kjer so prav tako slovensko govoreči učenci in dijaki", posebej poudarja Gabrovec, ki bo na tem vztrajal tudi na skorajšnjem sestanku med vodstvom tržaškega zdravstvenega podjetja z izvoljenimi politiki iz vrst slovenske narodne skupnosti.

"Selitev službe včasne prostore je sprejemljiva le pod pogojem, da so že evidentirani prihodnji dokončni prostori, finančna sredstva za njihovo prilagoditev in seveda načrt s točno določenimi časovnimi termini!" končuje deželni svetnik Igor Gabrovec.

V kratkem ustanovitev gibanja Fokus 2031

Imelo bo nadstrankarski značaj

V petek, 2. 9. 2011, je bil ustanovljen iniciativni odbor za ustanovitev gibanja Fokus 2031. Petčlanski odbor predseduje pobudnik Lojze Peterle. Pobudniki menijo, da je Slovenija ponovno pred vprašanjem preživetja, da vladajoča politična elita ni sposobna najti učinkovitega odgovora na krizo in da je za spremembe potreben premik v strukturi in načinu delovanja slovenske politike. Fokus 2031 bo gibanje somišljenikov, ki ni podrejeno nobeni stranki in ne namerava postati stranka, želi pa odpreti dialog znotraj demokrščanske

opcije in s tistimi, ki se jim zdi dialog s to opcijo relevanten. Fokus 2031 bo usmeril svoje delo v iskanje konkretnih in dolgoročnih rešitev za Slovenijo, za skupno dobro, na podlagi načel trajne rasti, ki presegajo kratkoročno politično taktiziranje in parcialne pragmatične interese. Pobudniki menijo, da je za novo kakovost slovenske politike potrebna normalizacija političnega prostora, jasna profilacija strank, odprt političen dialog in višja raven politične kulture. Potreben je prehod iz izločevalne v sožitno in graditeljsko politično paradigmo. Ne gre le za še eno gibanje, pač

pa za alternativo, ki bo na podlagi resnice in jasnih izhodišč vključujoče in soodgovorno iskala rešitve za vso Slovenijo. Gre za odgovornost do drugih dvajset let samostojne Slovenije, pred katero so zahtevni izzivi.

Gibanje ne bo iskalo podpornikov, ampak sodelavce. Sledeč demokrščanskim političnim izhodiščem bo imelo nadstrankarski in medgeneracijski značaj.

V tem duhu želi novo gibanje pomagati h konstituiranju močne demokrščanske opcije. Ustanovni sestanek gibanja bo v petek, 16. 9. 2011.

Povejmo na glas

V znamenju ekonomskih padcev

Vse bolj postaja jasno, da ne živimo v lahkih časih, in kar je še slabše, obeti za prihodnost so še manj rožnate. Razviti del sveta, katerega del smo, se je znašel v hudi situaciji: gospodarska rast se ustavlja, brezposelnost se nikakor noče zmanjšati - med mladimi je naravnost katastrofalna - javni dolg je presegel vsako razumno mero. V resnih težavah so se znašle celo Združene države Amerike, kar pomeni grožnjo za vse, pri čemer se je mogoče vprašati, kako si je najmočnejša ekonomija sveta dovolila notranjo zadolženost, ki dosega enoletno bruto družbeno proizvodnjo oziroma dobrih 14 tisoč milijard ameriških dolarjev. Kar se tega tiče, ni nič na boljšem Italiji, kjer se kritični javni dolg tudi povečuje, da ne govorimo o drugih evropskih državah, težavah z evrom ter povrh še o razmeroma počasni gospodarski rasti Nemčije, ki je najmočnejši evropski adut. Dejstvo je, da se morajo Združene države Amerike tako prijazno obnašati s Kitajsko, da to že meji na samoponiževanje. Tako smo npr. slišali izjavo ameriškega podpredsednika, da je Tibet notranja zadeva Kitajske in ne več mednarodne javnosti in da Washington ne bo več tako močno podpiral Tajvan kot ga je doslej. Vsem tem stanju pa so vendar znaki spodbudne zrelosti, saj Obama rešuje krizo skupaj z opozicijo, kar počne tudi Zapatero v Španiji. Bistvo vseh navedenih dogajanj in razmer pa je, da na obzorju ni videti nikakršnega jamstva, da se bodo zadeve izboljšale, in da torej drsimo v še večje ekonom-

ske in finančne težave, kot smo jih poznali doslej. Z drugimi besedami to pomeni, da se obeta nadaljnje zniževanje življenjske ravni kakor tudi vse večje število obubožanih in revnih družin, kar gotovo ne bo prispevalo k izboljšanju splošnega vzdušja. Posebno skrb vzbujajoče je položaj mladih, ki nimajo nobene prave prihodnosti, molče in brez lastne krivde opazujejo grozeče sence javnega dolga, ki jim ga zapuščamo v dediščino, ter si mislijo svoje. Začudenje ob izgredih mlade generacije v Veliki Britaniji pričča, da sedanje vladajoče politike svojih mladih v resnici ne razumejo, zmerejo ali zmoremo le ponavljati fraze, kako so mladi naša osrednja vrednota in kako moramo zanje storiti vse. Zmeda je še posebej navzoča v Italiji, kjer se manever ("manovra") spreminja iz dneva v dan in ni učinkovitih odločitev, kvečjemu ta, da bo bogati sloj ponovno ohranil vse dosežene prekomerne privilegije. In kaj lahko v tej situaciji storimo mi kot slovenska narodna skupnost? To, da se še naprej botimo vsaj za ohranitev naših pravic ter za tisto zaščito, ki nam kot narodnostni manjšini pripada. Odeveč je pri tem dodajati, da je v teh časih nujno še okrepite sodelovanje med vsemi deli naše skupnosti, da bi bili naši nastopi jasni, razvidni navznoter in navzven in na ta način učinkoviti. Večkrat bi se tudi morali dokopati do zares skupnih stališč, saj če so ta različna, v večini primerov prevlada tisto, kar je blede in s tem neprodorno.

Janez Povše

Predavanje nadškofa msgr. Antona Stresa na 46. študijskih dnevih Draga 2011 (1)

Nova evangelizacija po slovensko

Ideja in besedna zveza "nova evangelizacija" ima precej dolgo zgodovino. Korenine ima v okrožnici Pavla VI. iz leta 1975 Evangelii nuntiandi (Oznanjevanje evangelija), kjer je papež označil oznanjevanje evangelija kot najbolj bistveno in neposredno nalogo Cerkev. Na novo pa je izraz skoval in začel o tem vedno pogosteje govoriti papež Janez Pavel II. Ta nova evangelizacija naj bi bila nova "v svoji gorečnosti, v svojih metodah in v svojem izrazu". Tudi Cerkev na Slovenskem jo je v svojem osrednjem sinodalnem dokumentu postavila za prednostno nalogo slovenske krajevske Cerkve (PZ 33). V številnih poznejših dokumentih je pojem "nove evangelizacije" skoraj redno navzoč. Kljub temu pa vse to ostaja nedorečeno, ni vsebinsko in globlje premišljeno, predvsem pa ni postalo sistematičen in celovit program naših pastoralnih prizadevanj. Vsebinska te besedne zveze ni natančneje opredeljena, tudi ne izhodišče, iz katerega izhajamo, in cilj, h kateremu želimo pripeljati. Drugo, kar manjka, pa je jasen načrt dejavnosti in prizadevanj, ki bi iz te ideje "nove evangelizacije" naredile operativni pojem.

Toda kljub temu se je proces že začel, kar pomeni, da se cerkveno občestvo tudi brez krovnega načrta in tudi brez intenzivne podpore za vrha Cerkve nekako samodejno odziva na potrebe po novi evangelizaciji. Tako so se razmahnile zakonske skupine (npr. gibanje Družina in življenje je iz nič v desetih letih zrastle na 70 enot), oblikovale so se številne molitvene skupine slavilnega tipa (v letu 2008 jih je bilo preko 100), vse več je karitativnih skupin (preko 450 župnijskih celic Karitas z več kot 9000 prostovoljci). Nekatera laiška združenja so se razvila v pomembnega sodelavca v sodobni družbi, zlasti na področju promocije in varovanja družinskih vrednot (npr.

Zavod iskreni.net, in 24kul.si). Po sinodi so župnijski pastoralni sveti bolj aktivni in tudi bolj vsebinsko usmerjeni. Tradicionalna Marijina svetišča ne zaznavajo upada romarjev, poseben razcvet poznajo župnijski poletni oratoriji za otroke, s katerimi pritegnemo otroke oddaljenih staršev. ... V slovenskem krščanskem občestvu je torej čutili potrebo po novih poteh evangelizacije. To pričakovanje je razumljivo in mu je potrebno priti naproti.

Nova evangelizacija kot odgovor Cerkve na sekularizacijo

Družbeno stanje, ki poraja potrebo po novi evangelizaciji, označujemo kot sekularizacijo. O sekularizaciji se govori in veliko piše že pol stoletja. Gre za pojem in pojav, ki ima več pomenov in odtenkov. Saeculum pomeni po latinsko svet, svet zunaj območja božjega, religioznega ali cerkvenega. Sekularizacija že stoletja pomeni izvetje kakega prostora ali posesti iz lastništva ali avtoritete cerkvenih ustanov, kakor se je to dogajalo v Evropi v več valovih od verskih vojn naprej, posebno še med francosko revolucijo in po njej, pa vse do nacionalizacij v času komunizma, pomeni pa lahko tudi samo izstop redovnega duhovnika iz svojega reda in njegovo vključitev v svetni, sekularni kler. Toda to so zelo omejene "sekularizacije", ki nimajo pomembnejšega odmeva v splošnem verskem stanju. Ko pa so pred pol stoletja začeli opisovati sekularizacijo znani teologi in sociologi, kot so bili Harvey Cox, John A. T. Robinson ali Peter Berger, katerim so nato sledili številni drugi, med katerimi je

opirajo več na religiozne ideje in vrednote, se z njimi ne utemeljujejo in ne ravna po njihovi normi. Še več, sploh se ne sprašujejo več in ozirajo na najvišje in zadnje cilje ali smisle, ki so izven dometa človekovega

empiričnega razumevanja in obvladovanja, ampak ostajajo na ravni neposrednih in bližnjih vzrokov in posledic, ki jih je mogoče znanstveno in tehnično razumeti, nadzorovati in upravljati. Nič več ni sveto in nedotakljivo, vse postaja predmet znanstvenega razumevanja in tehnološkega obvladovanja in uporabe. Sveto je odstranjeno iz sveta, svet pa postaja uporabljiva snov za porabo tistega, ki je dovolj močan, da lahko to izpelje. Pustimo ob strani vprašanje, ali gre res za globalni proces ali pa

tihi zagovarja trditve, da je v nasprotju od prvotnih napovedi in pričakovanih sekularizacija ostala omejena predvsem na Evropo, v globalnem svetu pa je navzoča samo v svetovnih elitah, ki posemajo evropsko razsvetljenstvo. Modernizacija nujno ne vodi v sekularizacijo, temveč v pluralizacijo, poudarja P. L. Berger. "Modernity is not characterized by the absence of God but by the presence of many gods." Eno pa je verjetno res: epicenter sekularizacije je v Evropi (Berger to imenuje "evrosekularnost") kot posledica razsvetljenstva. Vsekakor pa je zunaj Evrope pojav sekularizacije veliko manj očiten, kar pomeni, da religiozne ideje in vrednote še dokaj močno vplivajo na javno življenje, celo na državne institucije. V islamskem svetu je to še posebej očitno.

Sekularizacija torej ni enoten pojav in je odvisen od številnih dejavnikov, med katere sodi religija sama. Znano je, da sta judovstvo in krščanstvo prva desakralizirala svet in v tem smislu tudi 2. vatikanski koncil govori o legitimni relativni avtonomiji zemeljskih stvarnosti. Predvsem pa sekularizacija ni premočren civilizacijski pojav v tem smislu, da nikakor ni rečeno, da se z izginotjem ene oblike religioznosti – na primer krščanske – do ločeno družbeno okolje popolnoma zapre v svojo imanenco, v svojo posvetnost in se otrese vsake oblike religioznosti, vsake odprtosti v neki "onkraj". Sekularizacija torej ni enoumen, preprost in enosmeren pojav, za-

to tudi različno prizadeva človeška okolja in družbe. V primerjavi z ostalimi evropskimi družbami sodi slovenska družba med bolj sekularizirane, med postkomunističnimi deželami pa sodi v sam vrh sekulariziranih družb, pred njo sta samo še nekdanja Vzhodna Nemčija in Češka. Enoumenega in preprostege odgovora na vprašanje, zakaj je v Sloveniji tako, nimam. Po vsej verjetnosti gre za splet več dejavnikov in okoliščin, toda dejstvo je takšno, kot je, in ga potrjujejo nekatera mednarodna sociološka raziskovanja.

Če naj bi bil to, kar imenujemo "nova evangelizacija", odgovor Cerkve na pojav sekularizacije, potem in povedanega sledi, da je v Sloveniji nova evangelizacija še posebno nujna. Hočem poudariti, da se zavedamo, da smo za prihodnost vere v našem narodu najprej odgovorni mi sami v Cerkev, ne pa bolj ali manj prijazne okoliščine, v katerih Cerkev živi. Te okoliščine gotovo niso brez zelo pomembnega vpliva, vendar je naša prva naloga pri nas samih. To pa je natanko to, kar imenujemo nova evangelizacija.

Sekularizacija je družbeni pojav, ki vernosti sicer ni naklonjen, vendar pušča cerkvenim skupnostim proste roke, da nanj odgovorijo, kakor najbolje zmorejo in znajo. Sekularizacija kot oddaljevanje od Boga in religije tudi ni železni zakon, ampak je samo tendenca, katere moč lahko okrepimo ali oslabimo. Nekaj drugega pa je sekularizem. Sekularizem je podobno kot laicizem, ki ga je treba razlikovati od laičnosti, ideologija nekaterih družbenih sil, ki težijo za tem, da bi sekularnost povzdignili v družbeno dogmo. Torej ne kot dejstvo, temveč kot normo, ne kot pojav, temveč kot pravilo, ne kot zgodovinsko prigodnost, temveč kot zgodovinsko nujnost.

/ dalje prihodnjic

Foto DPD

Razmišljanje O zgodovinskem spominu

Ni mi včasih govoriti o sebi in o svojem delu, a italijansko založništvo in publicistika me že dobri dve leti obvezujeta, češ da sem pričevalec preteklosti, tako da se nalogi ne morem izogniti. Vendar je tokrat na potezi prevod romana V labirintu, zato je prvi izmed razlogov tega mojega posega ta izid. Predvidevam namreč, da se bodo 16. septembra, ko bo delo v knjigarnah, slovenski kulturni bralci in bralke znašli tako, kot so se ob drugih prevodih mojih knjig, da ne bodo mogli seči po slovenskem izvirniku, ki je izšel pri Slovenski matici 1984. leta in ni bil zaradi raznih razlogov ponatisnjen. Čeprav sem v knjigi razpravljal tudi o zgrešenem matičnem reševanju manjšinskega vprašanja na podlagi ideološkega načela, se oblast izidu dela ni uprla, kar je pomenilo, da tudi sama pristaja na upravičenost podanih argumentov, ni pa bilo pravega razloga za novo izdajo. To je torej eden izmed razlogov. No, za naše bralce in bralke, ki segajo po prevedenih slovenskih knjigah, bi rekel, da naj počakajo na slovensko drugo izdajo knjige in naj, če že, izvod njenega prevoda nabavijo za svoje prijatelje italijanskega jezika. Tega nasveta se založba, ki je knjigo izdala, najbrž ne bi veselila, a rad bi si nekoliko zmanjšal klavni občutek, ki me je obhajal, ko so ljudje kupova-

li moje prevedeno delo, ker izvirnega ni bilo na razpolago. Drugi razlog tega pisnega nastopa pa je dosti bolj pomemben, ker gre za zgodovinski spomin, saj je pravkar omenjeni roman posvečen dogajanju na Tržaškem po koncu drugega svetovnega konflikta vse do 1948. leta, ko je prišlo do razkola med sovjetsko in jugoslovansko komunistično stranko ali partijo. Knjiga je večplastna, celo z nekaj poglavij povezana s koroško usodo, a poglobljena argumenta sta prihodnost Trsta in našega življa v njem. Trst je namreč tedaj skupaj z Berlinom spadal k poglavitnim političnim spopadoma med Vzhodom in Zahodom in skoraj desetletje je ime našega mesta zavzemalo v velikih črkah v poudarjenih naslovih prve strani evropskega tiska. Rešitev naše skupnosti pa se je nahajala v tako težavnem položaju, da je 1953. leta prišlo celo do premika črt na meji Svobodnega tržaškega ozemlja. Tega tukaj ne bom obnavljal, dela, ki jih je izdal Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček, so tisto zgodovinsko-politično dobo eminentno obravnavala. Rad pa bi poudaril, da je, kar se tiče tega dogajanja, roman osnovan na upoštevanju početja tako slovenskega partijskega vodstva kakor tistih, ki so se strinjali v vrednostjo osvobodilnega boja, a se niso strinjali s partijsko diktaturo, med temi

sem bil in sem tudi sam, ter obenem z demokratično organizirani ljudmi, ki so odklanjali komunizem, a so z njim razveljavljali tudi osvobodilni boj. Zaradi tega v bistvu trojnega političnega razpoloženja, če izvažamo razpoloženja italijanskega prebivalstva, je bil izid romana za francoske in nemške bralce trd oreh, za italijanske utegne biti malo manj, a za slovenskega človeka zna biti predzgodovinski prikaz marsičesa, kar je argument razprav in razglašanj. Tako, na primer, prav popis zasedbe partijskega političnega vodstva šolske stavbe v ulici Montecchi 6, kjer je slovensko komunistično vodstvo odstopilo prostore tudi italijanskim tovarišem, s katerimi so tesno sodelovali do Stalinove izključitve jugoslovanskega komunizma iz komunistične internacionale.

Pri tem je pomembno dodati, da so bili slovenski internacionalisti darežljivi tudi z drugo slovensko imovino, tako da je po kominformovskem sporu italijansko-slovenska prosovjetska večina z Vidalijem na čelu zahtevala partijsko imovino (il patrimonio del partito) in je celo moral nastopiti angleški Special Branch, da je bil izveden sodni sekvester stavb v ulici Montecchi 6, v ulici Ruggero Manna 9 ter tiskarne v ulici Sv. Frančiška 20. Kot varuh omenjenih imovin je bil imenovan dr. Achille D'Angelo. Nadaljnji razvoj te trpke resnice seveda spada drugam, tukaj pa je potrebno omeniti, da se je slovensko vodstvo ob zmagi polastilo stavbe v ulici Montecchi, katere lastnina mu je bila šele kasneje pripoznana na podlagi

zakona o pripovedovanju, to je v italijansčini usucapione. V nji je bil od maja 1945 Primorski dnevnik tiskovni predstavnik slovenske-jugoslovanske politike, kot da bi bili samo komunisti zmagovalci osvobodilnega boja, medtem ko zgodovina našteva 1.000 članov partije, večina partizanov pa je bila verna, dobršen del je dal krščanski socializem, na Primorskem pa tigrovci, ki jih partija ni hotela priznati kot organiziranega protifašizma, ki je bil že vse pripravil za vojaško vstajo (glej knjigi Boruta Rutarja).

Kljub takemu 50-letnemu samopašnemu posedovanju stavbe in političnemu vladanju so, ko se je po propadu Kreditne banke znašel tudi Primorski dnevnik v nevarnosti, vse narodno zavedne sile priskočile na pomoč. Nimam pri roki dokumenta takratnega sporazuma, a videti je, da se njegova vsebina ne izvaja. Verjetno bo o tem še govor, prišlo bo morebiti do tolmačenj in razlag in morebiti tudi do kakšnih pravičnih in modrih sprememb, to, kar ob vsem tem menim, je, da nam manjka listina, v kateri bi odgovorni predstavniki nekdanjega vodstva obžalovali vso socialno, politično, moralno in kulturno škodo, ki so jo povzročili v slovenski narodni skupnosti v deželi Furlaniji Julijski krajini s

svojo enostransko levičarsko naravnostjo. Če pa tak dokument že obstaja in jaz nisem na tekočem, potem naj se tista listina slovesno objavi, ker je potrebna kot potrjeno modre želje po demokratično izraženem pluralizmu tako v vodstvu časnika kakor v posedovanju imovin.

Kar se s tem v zvezi tiče skupnega nastopanja, bi omenil, da sem že v jesenski številki revije

Foto DPD

Sidro 1953. leta predlagal ustanovitev Narodnega odbora, na kar ni bilo seveda odziva z izjemo, da je oblast odpustila iz službe mojo ženo Radoslavo, sestro Janka Premrla - Vojka, ki je bila uradnica pri podjetju Adriaimpex. Izkazalo se je, da je tak Narodni odbor ali svet nemogoč, ker spada narodna zavest, ki edina rešuje jezik, za slovensko levico v nacionalizem, medtem ko je, na primer, italijanska levica najpoprej zvesta nacionalnim koristim, potem šele levičarska. To je dokazoval socializem v Trstu že v avstrijskih časih, kot lepo dokumentira Pavla Hočevar v svojem delu

Pot se vije.

A imamo kar pri roki tržaški primer, ko je zdaj levica zmagala na volitvah, predvsem zaradi množičnega slovenskega glasovanja, a je kljub temu župan sodil, da je bolj primerno, če ni slovenskega predstavnika v vodstvu županstva. Hujši primer imamo v zakonu za Dan spomina 10. februarja, za katerega se je vneto zavzemala tudi demokratična levica, zakon namreč, ki vsako leto obnavlja tisto hudo, ki je bilo povzročeno italijanskim ljudem, ne da bi se obenem omenjal celotni zgodovinski potek in torej tudi zločini fašizma in vojnih kriminalcev v tako imenovani Ljubljanski provinci. Da, in to za molčevanje

naših žrtev mi pasivno sprejemamo, ne da bi se zavedali, da zatajujemo svoje mrtve v imenu nekega formalnega prijateljstva. Ostaja vsekakor resnica, da bomo ostali, samo če bomo poudarili prvotno zavest zvestobe rodni identiteti. Saj ne glede na vse vzpone človeškega razuma, ne glede na vse pridobitve človeškega duha, s katerimi se vzdigujemo nad takšne ali drugačne meje in globalizme, ostaja narodno občestvo kot najbolj zlahtna domovina človeškega srca.

Boris Pahor
Trst, 24. 8. 2011

SKAVTIZEM Goriški klan na Triglavu

Po poteh slovenskih naravnih biserov

Poletni meseci so obdobje, ki je najbolj primerno za počitnikovanje in brezskrbnost. Večina dejavnosti se takrat prekine do začetka nove sezone, v septembru. Skavtske dejavnosti pa prav poleti do-

odlično opravili. Štartali so v ponedeljek, 1. avgusta, s Pokljuke. Prvi dan so se povzpeli najprej do planine Konjščica, kjer deluje sira, in nato v prvem težjem vzponu do Studorskega prevala. Vreme, ki je bilo ob startu dokaj

dospeli v popoldanskih urah, ravno ko se je nebo razjasnilo in napovedalo lepo in sončno vreme za naslednje dni. Pogled iz doma Planike je bil res enkratno: nahaja se namreč prav pod triglavsko "kupolo", ki se ponosno in visoko dviga nad

vsemi, ki se vanjo zazrejo. Prav poseben je občutek jutranjega prebujanja v visokogorju, ko se sonce kot ognjena krogla dviga izza vrhov in skalnato hribovsko pokrajino prebarva v oranžno-rdeče pramene. V taki naravni scenografiji je goriški klan začel zadnji del svojega pohoda na najvišji slovenski vrh. Boljšega dne za vzpon bi si skoraj ne mogli izbrati. Jasnina na nebu je goriške pohodnike spremljala ves dan. Posebej razburljiv je bil seveda zadnji del poti po grebenu, ki pelje z Malega Triglava na vrh do Aljaževega stolpa (2864 m nadmorske višine). Pogled v prepad in dolino globoko pod triglavskim vrhom je naravnost dihamajoč. V toplih poletnih mesecih je v takem vremenu edina

plačano, ko je vrh nazadnje le dosežen. Pri Aljaževem stolpu so se goriški roverji in popotnice ponosno slikali s priložnostno majico. Na vrsti je bil seveda tudi obred krsta za vse tiste, ki so prvič stopili na vrh Triglava. V lepem vremenu in prijetni družbi številnih pohodnikov so se tako goriški skavti zadržali še nekaj časa na vrhu in se nato lotili sestopa. Pot

Skupna slika pred Aljaževim stolpom

Kozorogi v steni v dolini Triglavskih jezer

sežejo svoj višek. Po "zimski" sezoni s sestanki in prenočevanji so poletni meseci čas za taborjenje. To velja za vse starostne veje: prav poseben tabor leto za letom čaka najstarejšo vejo, roverje in popotnice.

Gre za potovalni tabor, kar seveda pomeni, da skavti in skavtinja iz dneva v dan spreminjajo svoj "bivalni okoliš" in imajo vse potrebno za obdobje celotnega tabora pospravljeno v enem samem nahrbtniku, ki ga nosijo vselej s sabo. Teža "ruksaka", ki so ga letos nosili roverji in popotnice, je bila morda še nekoliko večja kot po navadi, pa ne zaradi same opreme, ampak zaradi poti, ki je bila posebej naporna. Goriški klan se je namreč odpravil na Triglav, najvišji slovenski vrh. Tabora se je udeležilo 13 roverjev in popotnic, ki so svoje "delo"

Raftanje po divji Soči

ugodno, se je tam začelo kisati. Naslednji del poti, ki je s Studorskega prevala peljal do Vodnikove kočice, so goriški roverji in popotnice prehodili pod dežjem. Prvi dan pohoda se je sklenil z novim precejšnjim vzponom do doma Planike na 2400 metrih nadmorske višine. Klanovci so tja

morebitna "nevšečnost" vrsta tik pod vrhom Triglava: zdi se pa nekako tako, kot bi šli po nakupih v nakupovalni center na božično vigilijo. Mnogo ljudi, ki se vzpenja, množica ljudi, ki sestopa: ustvarjajo se prave gneče, vrste in "prometni zamaški". Vse to pa je seveda po-

Sončni vzhod pri domu Planika

jih je najprej peljala do Tržaške kočice na Doliču (2150 m nadmorske višine): šlo je za prvi del sestopa, ki je predvideval tudi spuščanje s pomočjo klinov in jeklenic. Dolič pa še ni bil zadnji cilj dneva: "nočna postojanka" je namreč bila v koči pri Triglavskih jezerih (1685 m). Vmesna preizkušnja med obema kočama je bil prelaz Hribarice (2400 m), od koder se je nato pot spustila po panoramski dolini sedmerih jezer. Tam so klanovci in klanovke lahko opazili večje število kozorogov, ki so mimoidoče mirno opazovali in mulili travo. V poznih popoldanskih urah so go-

riški skavti sklenili svoj pohod in si v koči pri Triglavskih jezerih privoščili zasluženo enolončnico. Potem ko so naslednji dan, v sredo, 3. avgusta, klanovci dospeli v dolino k slapu Savice (sestop je potekal po strmi, a zelo razgledni Komarči) in v Bohinj, je nastopil čas zaslužene počitke in kopanja tako v Bohinjskem jezeru kot v reki Savi Bohinjki. Osvežitev v Bohinju je bil zelo prijeten intermezzo za "polnjenje baterij": roverje in popotnice je namreč čakal še del poti, ki jih je v petek, 5. avgusta, v popoldanskih urah pripeljal na Jesenice. Od

tam pa so z avtobusom krenili še na zadnjo etapo potovalnega tabora, v Bovec. Muhasto vreme je sicer nekoliko ponagajalo, a kljub temu je bilo v zrak vseh udeležencev po dolgih in napornih turah na višku. Zanimivo in poučno je bilo v zadnjih dneh srečanje z Markom Matajurcem, vodjo bovške gorske reševalne službe, ki je orisal vse nevarnosti, ki lahko prežijo na pohodnike v gorah. Roverjem in popotnicam je tudi živo opisal nekaj najtežavnejših posegov, v katerih je nastopala njegova ekipa. Sklepno dejanje tabora je bil spust z raftingom po Soči. Divja, a krasna Soča, ki je bila pred nekaj leti izbrana kot kraj snemanja hollywoodske uspešnice Princ Caspian (iz Zgodbi iz Narnije), je s svojimi brzicami, skalami in prozorno gladino še zadnjič vsem udeležencem tabora pognala adrenalin po žilah in širok nasmeš na ustnice. Posočje in njegova divja narava sta tako v nedeljo, 7. avgusta, pomenili primeren konec za potovalni tabor, na katerem so goriški roverji in popotnice spoznali nekatere od najlepših slovenskih naravnih biserov.

Navihani tiger

Enotedensko srečanje Izkušnja Boga

"Rešite močne čase in močni časi bodo rešili vas!"

Ignacio Larranaga, karizmatični ustanovitelj Delavnice molitve in življenja, je to poletje v Celju za večjo skupino iz Slovenije vodil enotedensko srečanje *Izkušnja Boga*. Španski kapucin Larranaga, ki trenutno živi v Čilu, je iskalce živega Boga vodil v duhovni svet globoke molitve. V nagovorih, vsak dan trikrat, jim je razlagal krščansko oznanilo, tako da je v središče postavil Aba – očetovo ljubezen do Sina in Sinovo ponižnost in zvesto ljubezen do Očeta, ki se je razodevala v svobodnem izpolnjevanju Njegove volje in dosegla vrh v trpljenju na Kalvariji. Njegova metoda je mestoma kritična do prakse v katoliški Cerkvi. Predvsem do prakse, da so zaradi

učena o Bogu, ki je pravičen sodnik, ... ljudje z občutki krivde pobegnili iz Cerkve. Zato tu ponuja odgovor z oznanilom o neskončni in zastojni ljubezni Očeta, ki je Gospod, kar je vesela novica. Dalje je kritičen tudi do prakse, da Cerkev ljudi ne uči globoko moliti, kritičen je tudi do semenščik, ki semenščikov ne učijo moliti. Ni mogoče spregledati ljubezni do Cerkve in svete katoliške vere, ki jo izraža Larranaga, po njegovem prepričanju bi morala Cerkev lju-

di narediti vesele in srečne kristjane, uravnovežene ljudi. Tako je iskal rešitev, kako ljudi naučiti biti z Bogom, in razvil metodo sistematičnega učenja globoke molitve. To opira na poročila o Jezusu v molitvi, ko se je umikal na goro, da bi bil na samem z Očetom. Tako so prakticirali Mojzes, sv. Frančišek in mnogi drugi v Cerk-

Foto Karmen Bončar

vi. Opozarja, da je veliko preveč teologije in govorenja o Bogu, premalo pa bivanja z Bogom. Tako je bilo na omenjenem srečanju *Izkušnja Boga* za udeležence veliko priložnosti za osebno molitev. Prav za te pravi, da so trenutki bivanja z Bogom – Jezusom sveti močni časi in tako pomembni, da poziva: "Rešite močne čase in močni časi vas bodo rešili!" Podčrtal je še poziv zadnjih treh papežev, da so ljudje žejni Boga, zato jim dajte Boga. Prav na to se

je odzvalo združenje Delavnice molitve in življenja, ki ljudi uči moliti – globoko moliti tako, da so v molku in tišini na samem z Bogom, izročitev Bogu rodi mir in osvoboditev. Še ena pomembna spodbuda p. Larranaga in združenja DMŽ pa se nanaša na redno branje Svetega pisma, za kar je Larranaga razvil kratko pedagogiko za branje Božje besede. Še veliko je zelo praktičnih stvari, ki so zaznamovale udeležence tako globoko, da bodo osebne izkušnje ohranili za vse življenje. Kako tudi ne, ko jih je srečanje z živim Bogom spreobrnilo in spodbudilo, da so o tem tudi iskreno pričevali.

Srečanje je bilo tudi priložnost, da so se slovenski voditelji, teh je trenutno aktivnih 25, srečali z glavno koordinatorico za Evropo Jany Vaynat Rigot, zadnji dan sta se jim pridružili še Maria Antonieta Ramirez Faundes, tajnica združenja na svetovni ravni in Sara Sepulveda, mednarodna koordinatorica Delavnice molitve in življenja. Združenje je prisotno v 40 državah s 16.000 voditelji. Duhovni asistent združenja v Sloveniji je br. Štefan Kožuh, provincial kapucinov, med slovenskimi voditelji pa sta tudi Nada Kekič iz Divače in Magda Sever iz Ajdovščine.

JB

Drobci iz zgodovine Jamelj Nov kamenček v mozaiku vasi

Velikokrat rad brskam po zapisih, ki se nanašajo na zgodovino naše vasi Jamlje. Do nedavnega smo vedeli, da je najstarejša omemba Jamelj zapisana v listini, ki jo hranijo v Trstu. Takole se glasi v slovenskem prevodu: "Sreda, 14. meseca novembra 1635. Zasljanje se je izvršilo v Opatjem selu na županovem domu, kjer se nahaja urad pisarne devinskega gospostva. Opravilo se je vršilo omenjenega dne in prav tam, ko se je zadeva razvedela. Pozvan je bil Jurij Radetič iz Jamelj, ki ga je sodišče najelo kot pojasnilno pričjo, ter opomnjen in zaprisežen itd. je na vprašanja, ki jih je potrdil s svojo zaprisego z dotikom rok izpovedal, kakor sledi, in sicer:

Na vprašanje je odgovoril: Splošno je znano, da Tržišani (quelli di Monfalcone), prebivalci Selc (Ronchi dei Legionari) in prebivalci s. Pola (Ronchi dei Legionari) neprestano sekajo drva in si jih prilasčajo (po gozdovih), ki spadajo pod devinski sodni okoliš (jurisdikcijo), in sicer na območju Zavodov, ki pripadajo vasi Jamlje. Zaradi uživanja le-teh plačujejo vaščani (i Bulliggi) (devinskemu) gradu letno po dvanajst kozličev. Ker sem se v pretečenih letih postavil po

robu dvema od njih, ki sta pripravljala drva v omenjenih "Zavodih", sta me napadla in suvala do

take mere, da bi tam za gotovo obležal mrtev, ako se nista tam nahajala gospoda Franc Soratti in pokojni Tomaž Favorito, in to se je ponovilo v navzočnosti gospoda Andreja Vizintina in Boštjana Devetaka. Na vprašanje je odgovoril: "Oba moja napadalca sta bila doma iz St. Pola, prvemu je bilo ime Gregor Pin, drugemu pa Andrej Sansa".

Datum: 14. november 1635. Po vsej verjetnosti gre tu za zasljanje prič o kazenski zadevi, v hiši župana v Opatjem selu, kjer se je leta 1635 nahajal urad devinskega gospostva. Ta datum smo imeli v Jamljah za prvo omembo naše vasi.

Pred nedavnim pa se je v naši cerkvi v Jamljah pod korom pojavil mali uokvirjeni podatek, ki nas obvešča:

"Iz neke listine, ki je bila izdana 1. marca 1325, izvem, da je imela mirenska cerkev sv. Jurija vinograd pri Doberdobskem jezeru. V njej beremo, da je neki Lennart iz Jamelj prodal Henriku, pisarju v Gorici, v okolici jameljske vasi tik (doberdobskega) jezera vinograd, dotikajoč se vinograda (cerkve) sv. Jurija iz Mirna (sancti Georri de Merin) ob javni poti". Tako piše v arhivu grofa Sigismunda Attemsa iz Podgorca. Ta podatek so objavili v Izvestju Muzejskega društva za Kranjsko v številki 12. leta 1902, na strani 68, številka 14. Kot marsikaj je to iztaknil tudi naš g. župnik Ambrož Kodelja in nas tako na novo seznanil z delčkom naše krajevne zgodovine. V tem

zapisu je omenjen datum 1. marec 1325 za Jamlje, kar po dosežanjem vedenju pričja, da je to najstarejša uradno zapisana omemba vasi Jamlje. Ta letnica je vklesana tudi na podstavku našega novega daritvenega oltarja. Tako nas povezuje z našo krajevno zgodovino in tudi z našimi predniki, na katere bi morali večkrat pomisliti.

Marco Perić

Vsestranski liturgični teden je bil letos v Trstu

Liturgija opora življenja

Letošnji vsestranski liturgični teden, in sicer 62. po vrsti, je bil v Trstu. Okrog sedemsto udeležencev se je shajalo na četrtem pomolu in poslušalo razne predavatelje, ki so želeli osvetliti predvsem srečevanje kristjanov pri bogoslužju. Poseben poudarek je bil tokrat na katehetskem in vzgojnem pomenu liturgije ali bogoslužja. Vmes so se vrstile še druge prireditve, od izlete v oglejsko baziliko do koncerta pri sv. Justu. Molitve so bile v cerkvi sv. Antona Novega. Tam je maševal med drugimi tudi ljubljanski nadškof in metropolit dr. Anton Stres. Tega zborovanja ob koncu avgusta se je udeležil tudi celjski škof msgr. Stanislav Lipovšek, ki je bil več let predsednik Slovenske liturgične komisije. Predavanja so bila zanimiva in vsako bi bilo vredno večje poglo-

bitve. Uvodnega je imel kardinal Comastri, ki je poudaril pomen bogoslužja in se ustavil predvsem pri treh zakramentih, in sicer krstu, evharistiji in pokori. V predgovoru je poudaril, da liturgija ni nekaj 'statičnega', ampak krščanstvo je samo po sebi pot, na katero nas kliče Bog. Apostolom je Jezus rekel: "Hodi za menoj"! V prvih spisih ni govora o krščanstvu, ampak je govor o poti oziroma o dveh poteh: tisti, ki vodi v življenje, in tisti, ki vodi v pogubo. Kardinal Comastri je nato omenil, da je liturgija privilegirani prostor, ki nas vodi k veri ter nas neprestano vzgaja za vero. Koncil je dal velik poudarek liturgiji, saj o njej pravi, da je prav liturgija tisti prostor, kjer se ureničuje naše odrešenje, in prispeva k temu, da verniki doživijo v svojem življenju Kristusovo skrivnost in jo obenem posre-

dujejo drugim. Kristus namreč deluje po zakramentih; središče bogočastja je prav Božje usmiljenje, ki se razodeva v ljubezni, ki jo ima Bog do nas. Zanimivo je bilo tudi predavanje škofa msgr. Bruna Forteja. Govoril je o Svetem Duhu, ki danes deluje v Cerkvi. Po svetem Duhu je bil spočet Jezus, po Svetem Duhu se je na Binkoštni dan rodila Cerkve in prav tako je danes Sveti Duh tisti, ki nas pri bogoslužju posvečuje. Po zakramentu krsta smo rojeni iz vode in Svetega Duha. Cerkve je mati, ki nas rodi in obenem hrani po zakramentih za to in za večno življenje. Liturgija ni golo obredje, ampak Božje delovanje, ki nas po Svetem Duhu stalno prenavlja. Kristjan brez Cerkve ni kristjan. Prav bogoslužje nas vabi k medsebojnemu sprejemanju in v njem deluje Sveta Trojica s svojim dina-

mizmom. Koncil je lepo poudaril, da je bogoslužje vrhunec, h kateremu teži delovanje Cerkve, in hkrati vir, iz katerega izvira vsa njena moč.

Zanimivo je bilo tudi zadnje predavanje meniha skupnosti Bose Enza Bianchija, ki je opozoril na nevarno ločitev med duhovnostjo in liturgijo. Duhovnost ne sme biti nekaj, kar nas odtuja in odteguje od konkretnega življenja, ampak mora biti povezana z liturgijo in konkretnim življenjem. Liturgija je podobna delovanju srca, ki črpa in potiska kri po žilah. Liturgija zbira Božje ljudstvo, da se okrepi z Božjo besedo in Evharističnim kruhom, ter ga obenem pošilja, da ponese Božje oznanilo in lastno pričevanje v današnji svet. Še marsikaj lepega smo slišali na tem liturgičnem tednu, kar nam je pomagalo bolj razumeti Božje delovanje po liturgiji za današnji svet. Liturgija ni suhoparen krščanski nauk, ampak doživetje, ki nam postane opora za življenje.

FV

Kratke

Vabilo na romanje v Medjugorje od 30. septembra do 3. oktobra 2011

Odhod avtobusa bo iz Rožne Doline (pri Gorici) s postankom na Kozini, potem pa bo pot vodila do Reke in dalje do Medjugorja. Dva dneva v Medjugorju bomo posvetili molitvi, vzponu na Križevac, obiskali bomo Hrib prikazovanja in se udeležili češčenja sv. Križa in Najsvetejšega. Obiskali bomo skupnosti Cenacolo in Majčino selo. Prijave pri g. Darkotu v Gorici (telefon: 0481-882395 ali 0481-32121), pri ge. Ani (za Slovenijo: 00386-5-3022503) ali pri župniku g. J. Markuži (telefon: 040-229166). Pri vpisu plačate celotno vsoto in dobite spored romanja. Medjugorska Kraljica miru vas vabi in kliče. Pridite, ne bo vam žal potovanja in srečanja z dobrimi ljudmi, ki častijo Božjo Mater Devico Marijo.

Diamantna maša msgr. Vladimirja Piriha v Hrušici

"Življenje je meni Kristus!", tako izpoveduje msgr. Vladimir Piriha ob svoji diamantni maši, ki jo je konec avgusta slovesno daroval na eni od ponovitev, tokrat v Hrušici. Slovesno bogoslužje je v ospredje

postavilo veličino in lepoto duhovniškega poklica ter življenja iz krščanske vere. Hrušica je kraj Pirihihovi začetkov, saj je bil prav v cerkvi sv. Krizogona posvečen 28.6.1946, naslednji dan pa je pel novo mašo. Ob somaševanju domačina Toneta Požarja, župnika Ivana Furlana, železozamašnika Efrema Mozetiča in še sedmih drugih duhovnikov je Piriha vodil slovesno bogoslužje. V nagovoru je izpovedal neizmerno veselje in hvaležnost za klic v duhovniško službo, ki ga je zaslil že kot otrok. Spominjal se je posvečenja in novomašne pridige g. Viktorja Berceta, ki mu je takrat pomenljivo klical: "Veliko zmot je že šlo svoje slovenske zemlje, tudi današnje zmote bodo minile. Dvigni svoje novomašne roke in blagoslovi to ubogo slovensko ljudstvo, naj bo Kristus z njimi". Zamislil se je tudi nad usodo nekdanje veličastne hrušiške prazupnije, saj že 49 let ni bilo duhovnega poklica, sedaj pa je župnija zaradi pomanjkanja duhovnikov v soupravi s Podgradom. Župljane Hrušice je spodbujal, naj se vrnejo k molitvi, ker je to tisto, kar pritegne Boga. Bogoslužje so s svojo navzočnostjo obogatili tudi sestre notredamke iz Ilirske Bistrice. Z izbrano pesmijo je sodeloval domači Cerkevni pevski zbor, ki ga vodi Sebastijan Mavrič, pri orglah pa je bil mladi organist Andrej Ljubič. Praznovanje se je nadaljevalo na dvorišču ob dobrotah pridnih rok hrušiških gospodinj. / JBA

Predstavitve Katehetsko pastoralne šole

Katehetsko pastoralna šola je ena od oblik verskega izobraževanja odraslih in celostnega oblikovanja osebnosti v Cerkvi na Slovenskem, ki jo izvajajo v vseh šestih (nad) škofijah. Študij je dvostopenjski in traja štiri leta. Prva stopnja sistematično uvaja v osnove teoloških, filozofskih in antropoloških ved. Na drugi stopnji slušatelji izberejo katehetsko ali biblično smer. Poglobijo poznavanje Svetega pisma, pridobijo pedagoško in katehetsko znanje ter se uvajajo v pastoralno delo (v župniji). Predavanja potekajo enkrat na teden, izpiti pa ob sklepu predavanj posameznega predmeta. Študij študentje končajo s pisno nalogo.

V prvi letnik Katehetsko pastoralne šole se lahko vpišejo kandidati s končano štiri letno srednjo šolo, na drugo stopnjo pa tisti, ki so uspešno končali prvo stopnjo omenjenega izobraževanja.

Študijski program zajema predavanja in praktične vaje, skupinsko delo in seminarje ter študijsko in duhovno poglobljanje. Primeren je za osebe, ki želijo:

- pridobiti osnove teoloških, filozofskih in antropoloških ved;
- poglobiti versko znanje in poznavanje Svetega pisma;
- se usposobiti za katehetsko delo (poučevati verouk v župniji) ali obogatiti katehetsko delovanje;
- voditi birmanske ali druge skupine;
- delovati na pastoralnem področju (v župniji).

V vseh šestih (nad) škofijah bodo pred začetkom predavanj pripravili informativne dneve, ki bodo v drugi polovici septembra, predavanja pa se bodo začela konec septembra oz. na začetku oktobra.

Dodatne informacije dobite na spletni strani Katehetsko pastoralne šole <http://kps.rkc.si/>, kjer so na voljo informacije o pogojih za vpis in študijskem programu.

Škofijska akcija karitas Koper Pomoč šolarjem

Od meseca maja je na področju celotne Slovenije potekala akcija *Otroci nas potrebujejo*, na področju, ki ga pokriva Škofijska karitas Koper, ta akcija nosi podnaslov *Da bo korak v šolo vesel*. Na podlagi zbranih podatkov ugotavljamo, da je pred začetkom letošnjega šolskega leta prejelo pomoč Karitas 2.125 primorskih šolarjev. Sodelavci Karitas na področju koprške škofije so še pred začetkom šolskega leta 2.037 šolarjem razdelili 17.000 zvezkov in drugih potrebščin, ki so jih zbrali v svojem okolju. Poleg tega je 945 šolarjev prejelo bone za nakup šolskih potrebščin v skupni vrednosti 22.990 evrov, 25 družin s pet in več otroki je prejelo delovne zvez-

ke. Skupaj so pomoč Karitas pred začetkom letošnjega šolskega leta prejele 904 družine za 2.125 šolskih otrok. Vrednost tovrstne pomoči, brez prostovoljnega dela sodelavcev Karitas, presega 35.000 evrov.

Redna oblika pomoči otrokom je tudi Posvojitev na razdaljo, v katero je vključenih 160 otrok, kar letno pomeni 48.000 evrov pomoči.

Akcija zbiranja sredstev je potekala na več načinov, in sicer preko vplačil individualnih darovalcev na račun Slovenske in Škofijske karitas, zbiranje šolskih potrebščin po osnovnih šolah z naslovom *Pokloni zvezek*, v trgovinah in centrih Karitas, kakor tudi v

sodelovanju z založbami, ki so poklonile delovne zvezke družinam s pet in več otroki. Poleg posameznih darovalcev je del pomoči prispevala Fundacija invalidskih in humanitarnih organizacij, kakor tudi koprška škofija in revija Ognjišče. V akcijo Pokloni zvezek so se vključile šte-

vilne osnovne šole, kar je dragoceno za učenje solidarnosti med vrstniki. Tudi v nekaterih Mercator centrih so bile postavljene košare, kjer so kupci lahko oddali svoj dar. Na ta način je Karitas na področju koprške škofije zbrala 4621 zvezkov in drugih šolskih potrebščin.

V septembru bo Odbor za materialno pomoč pričel z reševanjem prošnje staršev in predlogov strokovnih delavcev šol za večjo finančno pomoč otrokom, kot so prevozi, prehrana v šoli, pomoč pri plačilu šolskih in občinskih dejavnosti in drugih stroškov v zvezi s šolanjem.

Jozica Ličen

Odprije razstave Nikolaja Beera

Naslovnice koledarjev in podobe Kristusa

V Muzeju krščanstva na Slovenskem v Stični bodo v sredo, 14. septembra 2011, ob 18.00 odprli razstavo akademskega slikarja Nikolaja Beera z naslovom *Naslovnice evangeličanskih koledarjev in podobe Kristusa*. Razstavo bo slovesno odprl škof Evangeličanske Cerkve v Republiki Sloveniji mag. Geza Erniša. Avtor razstave je umetnostni zgodovinar Robert Inhof. Likovna dela bodo na ogled do nedelje, 16. oktobra 2011. Obiskovalcem bodo predstavili več kot 40 Beerovih likov-

nih del s sakralno tematiko. Predstavljene bodo risbe, ki jih je umetnik ustvaril v štiridesletnem sodelovanju z evangeličanskim verskim tiskom. Izbrane risbe so predvsem moralistične. Govorijo o grešnem svetu kot o "globeli smrtno sence", v kateri je človek obdan z vojno, pijančenjem in lakoto. Podobe grešnikov so v svoji temni grešnosti groteskne in sodijo v kategorijo Beerovih jedcev in pivcev, ki jih je vzporedno upodabljal v drugih pomembnejših delih. Edina možna odrešitev iz pogubnega sveta se kaže v okrilju družine, v molitvi in branju Svetega pisma. Poleg risb bo na ogled tudi izbor nekaterih avtorjevih ekspresivnih podob Kristusa.

Kratka predstavitev Nikolaja Beera

Nikolaj Beer se je rodil leta 1945 v Križevcih v Prekmurju.

Na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani je leta 1973 diplomiral iz slikarstva pri prof. Gabrijelu Stupici. Razstavljal je na več kot 30 samostojnih in več kot 130 skupinskih razstavah.

Nagrade: leta 1989 je prejel veliko premijo Pannonia 89 v Sombotelu na Madžarskem; leta 1990 Grumovo nagrado občine Zagorje ob Savi; leta 1993 plaketo za vrhunske dosežke v kulturi občine Murska Sobota in leta 2004 nagrado grand prix na 6. slovenskem bienalu mesta Kranj. Bil je pobudnik rednih letnih slikarskih kolonij Primoža Trubarja v Moravskih Toplicah. Kot umetniški vodja kolonije v Moravskih Toplicah vodi tudi najstarejšo slikarsko kolonijo Izlake-Zagorje. Nikolaj Beer kot svobodni umetnik živi in ustvarja na Izlakah.

Orehovlje

Praznovanje sv. Avguština

V Orehovljah pri Mirnu je bilo tudi letos tradicionalno praznovanje sv. Avguština. V sredo, 24. avgusta 2011, je bil po sveti maši na programu koncert baročne komorne glasbe na novo ustanovljene skupine glasbenikov, ki se prav tu v Orehovljah, iz veselja do izvajanja te zvrsti, tudi zbirajo in vadijo. V sestavu sodelujejo flavtistka Doris Kodolija, flavtistka in sopranistka Marjetka Luznik, altistka Mirjam Pahor, čembalistka Eva Dolinšek in kontrabasist David Šuligoj. Na

koncertu so izvajali sonato za dve flauti in basso continuo P. A. Locatellija, tri samostojne skladbe za čembalo A. Scarlattija, D. Scarlattija in J. P. Sweelincka, Händlovo kantato La solitudine in Vivaldijevo All'ombra di sospetto. Osrednji del praznovanja je bil v nedeljo, 28. avgusta 2011. Začel se je s slovesno sveto mašo ob 16. uri, ki jo je daroval dekan Janez Kržišnik s tremi somaševalci. Maši je sledil kulturni program, ki so ga pripravili člani Kulturnega društva Stanko Vuk Miren-

Orehovlje in Prosvetno društvo Štandrež. Gledalci so se nasmejali ob veseloigri Ah, ti kavalirji!, zabavni zgodbi o svilgojstvu, panogi, ki je bila najdlje prisotna na naši goriški ravni. Avtorica besedila Mojca Dolinšek je podatke iz knjige Murve in kavalirji Vesne Mie Ipavec oblikovala v kratko, humorno zgodbo. Vse to je mojstrsko prenesel na oder izkušeni igralec in režiser Božidar Tabaj. Igrali so Nadja Plesničar, Sonja Cijan, Mojca Dolinšek, Aleksandra Olivero, Jože Bežjak, Marko Brajnik in Božidar Tabaj. Za

zvok je poskrbel David Vižintin, za scenografijo pa Leopod

Plesničar iz Prosvetnega društva Štandrež.

Cerkve v Orehovljah je podružnica, zato je praznik sv. Avguština edini izmed večjih dogodkov, ki vaščanom nudi priložnost, da se srečajo, družijo in veselijo. Letos je pri pripravi in izpeljavi praznovanja, poleg ostalih vaščanov, sodelovala tudi nova krajevna skupnost Orehovlje, ki je pripravila bogato tombolo. Njen izkupiček je namenjen obnovi cerkvenega zvonika. Obiskovalce so na koncu še pogostili s tradicionalnimi bleki, ki jih vsako leto pripravi gostišče Makorič, z domačim pecivom gospodinj in žlahtno kapljico.

Kratke

V Postojni začetek šolskega leta z gledališčem

V Sloveniji se je 1. septembra začelo novo šolsko leto. V Postojni so ta pomembni dan popestrili z gledališko predstavo, ki so si jo ogledali dijaki srednje gozdarske in zdravstvene šole. V goste so

povabili dramsko skupino PD Štandrež, ki je dijakom postregla z vedro enodejanko Gremo v teater. Predstava je bila v Kulturnem domu; humorna vsebina je zabavala okrog 500 dijakov. Pred začetkom predstave je na oder stopila ravnateljica Cvetka Karmel; dijakom in profesorjem je zaželela uspešno šolsko leto in lepo počutje v šolskih prostorih. Tudi to pripomore k boljši pridobitvi primerne znanja, ki bo mladim služilo na življenjski poti. Poudarila je tudi pomembnost občolskih dejavnosti, ki širijo obzorja mladih. Dijaki so predstavo lepo spremljali in zapuščali dvorano z nasmejanimi obrazi.

Člani dramskega odseka PD Štandrež so v nedeljo, 4. septembra, v Kalu nad Kanalom, ob Prazniku krajevne skupnosti, odigrali komedijo Čudna bolezen, ki je v njihovem repertoarju nad deset let in vselej povzroča salve smeha med gledalci. / DP

Svojevrsen začetek novega šolskega leta na SCGV E. Komel

Novo šolsko leto se na SCGV Emil Komel začenja na nekoliko nenavaden način. Pred začetkom rednega pouka bo na šoli potekal dvodnevni tečaj za učence in učitelje trobente. V goste prihaja prof. Fabiano Maniero, prva trobenta orkestra Gran Teatro La Fenice iz Benetk in skupine "I Solisti Veneti". 7. in 12. septembra bo vodil individualni in skupinski tečaj. Prof. Maniero je igral v znanih orkestrih (ork. Toscanini v Parmi, ork. Haydn v Bocnu, Orchestra di Padova e del Veneto) pod taktirko znamenitih dirigentov, kot sta R. Muti in L. Maazel. Za sabo ima bogato koncertno dejavnost, izvedel je več snemanj kot solist, v komornih zasedbah z godali in orkestri. Poučeval je na konservatoriju Pollini v Padovi, sedaj pa je docent na konservatoriju v Castelnuovo Veneto. Dodatne informacije za udeležence tečaja daje tajništvo šole (tel. 0481 532163) ali po e-pošti info@emilkomel.eu.

Vrsta prireditev ob krajevnem prazniku Solkan

Krajevna skupnost Solkan in Mestna občina Nova Gorica vabita na niz prireditev ob krajevnem prazniku Solkana. Pester program za vse okuse se je začel 1. septembra z razstavo Solkan... v domu Krajevne skupnosti Solkan; razstavo, ki bo odprta do 9. septembra 2011, je priredilo Turistično društvo Solkan v sodelovanju z RIRD Solkan.

V soboto, 3. septembra, je bila proslava ob krajevnem prazniku na trgu Jožeta Srebrniča. Na slovesnem večeru sta pozdravna nagovora imela predsednik Sveta KS Jože Leban in župan Mestne občine Nova Gorica Matej Arčon. Podelili so tudi priznanja KS za leto 2011. Glasbeni užitek sta poslušalcem poklonila Slovenski oktet in zmagovalka Bitke talentov 2011 Julija Kramar. Program je povezovala Vesna Bašin. Prireditev se je končala z družabnim srečanjem z ansamblom Kingston. V nedeljo, 4. septembra, dopoldne je bila na vrsti Mednarodna soška regata od HE Solkan do Podgore - organizator je bil Kajak klub Soške elektrarne Nova Gorica -, popoldne je bil koncert sakralne glasbe v baziliki na Sveti Gori; oblikoval ga je Oktet Vrtnica pod umetniškim vodstvom Marka Muniha.

Zvečer pa so zazvenele dalmatinske pesmi na dvorišču doma KS Solkan; izvajali sta jih vokalna skupina Snežet iz Tolmina in Glasbena skupina Tamburjaši. Organizator tega koncerta je bilo Kulturno društvo Slavec Solkan v sodelovanju s Turističnim društvom Solkan. Praznik se bo nadaljeval v soboto, 17. septembra: od 9. do 18. ure bo Mednarodno tekmovanje v umetnostnem kotkanju za 13. pokal Perla 2011; na kotkanišču ob nekdanji solkanski tržnici ga prireja Kotkarski klub Perla Solkan. Ob 17. uri bo postavitev obeležja zbirnega centra za vojne ujetnike osamosvojitvene vojne, v osnovni šoli Solkan. Slovesnost organizira Zveza veteranov Sever v sodelovanju s Krajevno skupnostjo Solkan. Ob 19. uri pa bo v dvorani na nekdanji solkanski stražnici gledališka predstava Univerzalci v izvedbi Dramskega krožka Untri Nova Gorica. Gledališki večer prireja Kulturno društvo Slavec Solkan in Društvo upokojencev Solkan.

Goriški fotograf Igor Pahor razstavlja v Fiumicellu

V spodnji Furlaniji v Fiumicellu, v razstaviščni dvorani "sala dei Tigli" v ulici Gramsci 6, je do 18. septembra na ogled fotografska razstava Portreti 2 goriškega avtorja Igorja Pahorja. Pahor je fotografijo vzljudil že kot mladenič v drugi polovici 70. let prejšnjega stoletja. Kmalu potem se je aktivno vključil v Fotoklub Skupina 75 in svoje fotografske posnetke že marsikdaj razstavljal. Fotografija je izraz njegove intimne in v njej vselej išče nekaj še nevidnega. Razstava, ki jo pripravlja kulturno društvo At thirty seven pod pokroviteljstvom občine Fiumicello, je odprta od torka do nedelje: od 17.00 do 19.00 (torek, petek, sobota) in od 10.00 do 12.00 (četrtek in nedelja).

Zasedanje pokrajinskega tajništva SSK za Goriško

Med vsebinami tudi o prihodnjih kongresih stranke

Goriško pokrajinsko tajništvo SSK je na nedavnem zasedanju obravnavalo aktualne teme, ki zadevajo goriško pokrajino. Največ pozornosti je bilo namenjeno vplivom vladnega protikriznega dekreta, pripravam na 16. pokrajinski kongres ter na politično strategijo glede primarnih volitev goriške leve sredine za izbiro županskega kandidata.

Predstavnstvo v izvojenih organih javnih ustanov predstavlja pravice in avtonomno upravo ozemlja

Slovenska skupnost je odločno proti ukinitanju pokrajine Gorica in majhnih občin ter proti zniževanju predstavnstva, ki temelji zgolj na potrebah po varčevanju. Pokrajina Gorica in njene občine predstavljajo zares majhen finančni delež za državno bilanco. Glede na razpoložljiva sredstva pa so se vedno izkazale s primernim gospodarjenjem in dobrim upravljanjem. Zato bi morala vlada poseči tam, kjer se je z denarjem davkoplačevalcev dobesedno razmetavalo. Pokrajinsko tajništvo SSK meni, da morata italijanska vlada in parlament na poseben način obravnavati vse tiste krajevne avtonomije, v katerih živi slovenska narodna skupnost. Predstavnstvo narodnih in jezkovnih skupnosti v izvoljenih organih političnih in upravnih ustanov pa je glavni temelj sodobne zaščitne zakonodaje. Zaščita, v kateri ni predvideno zastopstvo narodne skupnosti v javnih ustanovah, nikakor ne ustreza evropskim standardom, ki jih določajo pomembni meddržavni dogovori. Zato tudi goriška SSK popolnoma podpira skupno stališče županje občine Števerjan in župana občine Repentabor, ki sta poslala

pisno izjavo italijanskemu predsedniku, predsedniku vlade ter obema predsednikoma parlamenta. Goriška SSK se pripravlja na

kongres SSK za Goriško, kot je bilo to določeno na zadnjem zasedanju tajništva. Nadaljujejo se tako priprave na ta pomembni dogodek zbirne

Arhivski posnetek

16. pokrajinski kongres Dne 7. in 8. oktobra bo v Gorici potekal 16. pokrajinski

stranke Slovencev na Goriškem. V ponedeljek, 12. septembra, bo sekijski

nemogoče misliti na slovenskega kandidata za župansko mesto.

16. pokrajinski kongres SSK za Goriško

Ima samostojna stranka še prihodnost?

V pripravi na 16. pokrajinski kongres SSK za Goriško je potrebno, da se vprašamo o bistvu, na katerem sloni stranka Slovenska skupnost, t. j. samostojno politično nastopanje. To je po zaslugi SDZ prej in SSK potem prisotno vsa povojna leta do današnjih dni. Samostojnost SSK je od nekdanj eden glavnih temeljev, na katerem temelji navezanost volilcev. Je želja in kleno prepričanje, da je, še posebno v politiki, potrebno nastopati z lastnim obrazom. Takim obrazom, ki je zrcalo bogate, vsestranske dediščine tega goriškega prostora. Samostojno nastopanje pa ni enostavna stvar. Predvsem gre za velik napor. To lahko potrdijo vsi tisti, ki imajo večjo ali manjšo izkušnjo udejstvovanja v SSK. Ta napor je danes še posebno izrazit in temu so vzrok splošne družbene smernice, ki temeljijo na globalizaciji, nepričakovano izrazita gospodarska kriza in kronična razdvajanja v slovenski narodni skupnosti na Goriškem.

V bližnji prihodnosti so pred nami goriške občinske primarne volitve leve sredine in nato volitve za občino Gorica. Ko bo teh dveh preizkušeni konec, bomo z mislijo že na deželni in vsedrjavni volitvah v letu 2013. Leto potem pa bodo spet na vrsti naše občine Doberdob, Sovodnje ob Soči in Števerjan.

Politika je sama kriva za hudo moralno krizo, v kateri se nahaja, vendar brez politike ne gre. Izstopiti iz političnega dogajanja, posredno ali neposredno, pomeni izginiti z družbenega prizorišča. Ostati na tem prizorišču, biti protagonist, izpostaviti lasten obraz, identiteto, jezik, kulturo, strokovnost in ozemlje pa pomeni soodločati o naši skupni prihodnosti!

Stranka Slovenska skupnost in njena samostojnost ne slonita na neki ideologiji. Politična samostojnost SSK je poslanstvo, zaradi katerega smo Slovenci še naprej in neposredno protagonisti pri odločanju o prihodnosti goriškega prostora. To dejstvo zadeva vse, ki se v SSK, tako ali drugače, aktivno udeležujejo. Še toliko bolj zadeva to vse volivke in volivce SSK, ki v tej stranki vidijo svoje predstavnstvo.

Utrinek ob letošnjem romanju na Barbano Pripravljajmo se na smrt

Pred časom sta se dva naša zamejca razpisala v zamejskem dnevniku o duhovnikih. Dama je bolj sramežljivo pisala, drugi pisec pa je začel z Ukmarjem, češ, če bi ta postal blažen ali celo svetnik, bi bil lahko zavetnik narodnih manjšin in bi to lahko pomenilo novi trend, ki zadeva vstop v duhovniški poklic v naših krajih.

Mene pa je podražila neka naša Kraševka, ki ima sicer sila zgovoren jezik. Takole mi je rekla: "Barbana gor, Barbana dol! Če je to romanje namenjeno prošnji za duhovne poklice, za kar redno none pa tudi kakšen nono ali stric molimo tudi doma, ne samo na Barbani, me krepko moti. Kje so na tem romanju naše

mlajše družine pa naša mladina? Vsi se dičimo, da imamo skavte pa katoliško prosveto pa zbere pa petje pa vse mogoče, kaj pa tu? Zakaj teh ni tu na romanju? Vsako leto eni in isti obrazi stare-

in nonote!"

V našem tisku zelo pogosto beremo laskava poročila o delovanju katoliških organizacij. Vsako leto posvečamo kar štiri strani tem poročilom, da vidimo, kaj vse imamo... Isto je skavti, čeprav nekateri pravijo, da to ni verska organizacija. Naj bo karkoli že, zbirajo se ob župnijah, cerkvi, po župnijskih dvoranah, v cerkvenih prostorih. Potem pa se zalomi, zakisa, ko je treba z župnijo sodelovati. Zakaj? Ali duhovniki nimamo pravega pristopa do mladih? Možno, saj smo bili rojeni v prejšnjem stoletju... Drugi si ne upajo nič spregovoriti, ker... Saj

veste, da so besede živi 'tajfelj', molk pa najbolj naloženo zlato, shranjeno v najbolj zavarovanem trezorju... Ob tem sem se zamislil neko nedeljo, ko mi je sodelavec po maši takole zabrusil: "Vidite tisto stran v naši cerkvi? Ta sploh ni verna!

Oni hodijo k maši zato, da hodijo! Nikoli niso šli na nobene duhovne vaje, nič verskega ne berejo, so tam. Naša politika si je prisvojila vero kot nekaj, kar se obesi zraven, enako katoliška prosveta, da se reče, da je to katoliško! - Poslušate radio Ognjišče? "Malo", mu odvrnem, "ker ga ne dobim, razen ko sem v avtu". "Ste slišali, kaj tam 'plozajo' naše organizacije?" "Ne vem. Kaj?" "Samo o prispevku, da imajo premalo denarja, o drugem pa nič! Nikoli ne omenjajo vas duhovnikov. Kdo ste vi zanje? Cepci! - To je to! Potem pa pogledajte ono drugo stran v naši cerkvi; pogledajte one ženice! Izgarane, izmzgane, komaj hodijo, so pa vedno nasmejane, čeprav jih je življenje zelo zdelalo... Tu je odraz naše resnične vere!" Ta pridiga je bila zame tisto nedeljo in še ponedeljek dovolj za kosilo. Vi pa si mislite svoje. Je mogoče res, da je vera našim katoliškim politikom in prosvetašem samo privesek, ki so si ga obesili zato, da si nabirajo glasove na volitvah in člane po družtvih? Mogoče pa je le res... Za to pa res nismo potrebni duhovniki!

Ambrož Kodolja

Gledališče Verdi v Gorici / Sezona 2011-12

Glasbeni in gledališki dogodki za vse okuse

V prostorih goriške občine so v ponedeljek, 29. avgusta, predstavili letošnjo sezono gledališča Verdi v Gorici, ki se obeta kar pestra in bogata in bi zaradi tega, pa željaj oz. prepričanju umetniškega vodje goriškega kulturnega hrama Walterja Mramorja, župana Ettoreja Romolija in občinskega odbornika Antonia Devetaga, morala priklicati še bolj številno publiko kot lani. Gledališki in glasbeni program je skrbno izbran in ponuja marsikatero deželno premiero, več nastopov znanih italijanskih in gledaliških umetnikov in priznanih imen z mednarodne scene. Tudi letošnja sezona je razdeljena na tri sklope, dramski del, posebne dogodke in glasbene prireditve. Med posebne dogodke nedvomno spada nastop v '70. letih prejšnjega stoletja zelo slavne pevke disko glasbe, Glorie Gaynor, katere zimske pesmi bodo goriški poslušalci lahko po-

Uto Ughi

slušali 8. novembra, ko se bo začela letošnja sezona gledališča Verdi. V isti sklop spadajo gostovanje tip-tap baleta Ta Dogs, ki bo 26. januarja 2012; razkošen spektakel Mother Afrika s 40 so-

delujočimi (plesalci, žonglerji in drugi nastopajoči) si bodo gledalci ogledali 12. marca 2011; celovečerni koncert Paula Younga, druge nekdanje blesteče zvezde iz '80. let, ki bo na sporedu 12. maja kot zadnja prireditev letošnje sezone Verdijevega gledališča.

V spored gledaliških predstav je

Mramor uvrstil komika Maxa Giustija (14. novembra), enega izmed najbolj izvernih italijanskih komikov današnjega časa, in njegovo predstavo *100% comico*; Zuzzurra in Gaspareja s predstavo *La cena dei cretini* (povzeto po delu Večerja bedakov F. Vebra); Franca Branciarolija, ki bo protagonist dela *Servo di scena* Ronald Harwooda (19. decembra); predstavo *Češnjev vrt* A. P. Čehova v režiji Paola Magellija (17. januarja 2012), muzikal *Dr. Jekyll Mr. Hide* Giancarla Sepeja (4. februarja; v njem nastopajo tudi Rosalinda Celentano in večno mladi Alice in Hellen Kessler); igro Vincenza Salemmeja *L'astice e il veleno* (23. februarja); Mariana Rigilla s predstavo L. Pirandella *Questa sera si recita a soggetto* (15. marca) ter komedijo Paola Polija, ki se naslanja na dela Anne Marie Ortese (28. marca). Sklop baletnih prireditev se bo pričel 24. novembra, ko bo na goriškem odru plesna predstava *I promessi sposi, una storia d'a-*

more solo in apparenza; v njem nastopata Massimiliano Finazzer Flory in prva dama milanske Scalle Gilda Gelati. Pevci mednarodno priznane gospel skupine Choir bodo 11. decembra predstavili Grace; koncert Balkanika bo pa 14. januarja 2012; skladbe iz Vzhodne Evrope bo izvajalo dvanajst pianistov iz Gorice in Vidma, poleg teh pa še zbor dežele FJK, katerega vodja je Cristian Dell'Oste. Glasbeni nastop je nastal pod taktirko Walterja Sivilotija, ki je že podpisal marsikateri uspešen glasbeni dogodek. Na goriškem odru bo 11. februarja zaživel muzikal *Alice in čudežni deželi*. Baletna skupina iz Rima bo 18. februarja postregla s Shakespearovim Otelom. Dne 3. marca bo nastopil ansambel Peppeja Servilla s pesmimi Adriana Celentana in njegovega klana; 24. marca bo balet iz Rige predstavil svojo priredbo dela *Sen kresne noči* z glasbo Felixa Mendelssohna. Kot poslastica bo še koncert slavne italijanskega violinista Uta Ughija dne 14. aprila; spremljal ga bo pianist Alessandro Specchi. Sezona gledališča Verdi bo ponudila še koncerte jazz glasbe, ki bodo v deželni avditoriju s pianisti Dadom Moronijem, Glaucom Venierjem in Paolom Birrom. Z Deželnim središčem za animirano gledališče (CTA) bodo snovalci sezone gledališča Verdi priredili tudi vrsto predstav za otroke.

Iva Koršič

Knjižnica pod krošnjami tudi v Gorici V zelenem naročju s knjigo v roki

V petek, 2. septembra, popoldne je bilo na dvorišču KBcentra pod palmami in veliko magnolijo, v senci zelenega grmičevja kar živahno. Okrog dvajset otrok, tudi iz bližnje Slovenije, je sedelo okoli "čudežne mizice" in zvedavo zrl v mladega Anžeta Viranta, študenta AGRFT v Ljubljani, ki je spretno in z všečnim glasom razvijal pravljico nit zgodbe *Mizica pogmi se*. Pripovedovanje je razgibal z ročno lutko-kozico, prečudnim jeklenim osličkom, iz ust katerega so padali cekinčki, in z lesenimi rekviziti, slastno čokoladno torto, ribo, sadjem, ki so jih ob koncu zgodbe "rezali na rezine" tudi mali poslušalci sami. Zares pa so se lahko poslaskali z zobanjem grozdja in ob pokušnji sliv in se osvežili z limonado, svežimi dobrotami, s katerimi so jim postregle prijazne knjižničarke. Pravljica pripoved je zabavala tudi mamice, ki so ji rade volje prisluhnile v zelenem hladu lepo urejenega vrta KBcentra,

katerega si je ob tej priložnosti izposodila Feiglova knjižnica, ki domuje v isti stavbi na Verdijevega korzu 51. Od 30. avgusta do 3. septembra je namreč tudi na Goriško prispela Knjižnica pod krošnjami, ki si jo je pred sedmimi leti omislilo društvo Divja misel, Inštitut za neprofitno komunikacijo iz Ljubljane, in je naletela v slovenski prestolnici na velik uspeh. Letos je bila julija v borovem gozdičku blizu Bevkove knjižnice in ob domu upokojencev v Novi Gorici; v avgustu je obiskala Kanal ob Soči, pod lipo ob osnovni šoli, konec avgusta in prve dni septembra pa se je ustavila v Gorici kot gostja Feiglove knjižnice. Tu je bilo na programu marsikaj, tudi glasno branje; v sredo, 31. avgusta, je knjižničarka Luisa Geroglet prebrala Zgodbe s poti Evalda Flisarja; poslušalcev je bilo sicer le za vzorec. Resnici na ljubo Knjižnica pod krošnjami

mi ni pritegnila odraslih bralcev, kot se to dogaja po slovenskih mestih. Očitno imajo Slovenci v Gorici dovolj zelenja doma, da se udobno namestijo na domačem vrtu in tam ob žgolenju ptic v miru prebirajo časopise in knjige, ali pa so se zaradi vročine zadrževali med domačimi stenami ... Otroci pa so zelo dobro spreje-

li srečanje s knjigami v zeleni svežini. Nad deset, od 4. do 12. leta, se jih je z veseljem udeležilo srečanja z novo urednico Galebovega šolskega dnevnika Alino Carli, ki je kot iznajdljivi kuhar Škrobek s sodelavcem ZTT Mitja Tretjakom, v vlogi Čipka, pova-

bila malčke v kuharsko delavnico. Iz trdokuhanih jajčk so otroci pripravili miške in petelinčke ter jih ob presenečenju nekaterih mamic tudi prav radi pojedli. Knjižnica pod krošnjami z lesenimi zložljivimi stoličkami za otroke, blazinicami in visečima mrežama se je poslovila v soboto v dopoldanskih urah ob zvokih

kitare Maje Pahor. Za zdaj ni znano, ali se bo čez leto dni spet pojavila v Gorici, saj so priprave nanjo in izvedba terjale od knjižničarkar precej truda, ki žal ni bil poplačan od odziva obiskovalcev.

IK

Obvestila

Večstopenjska sola v Gorici obvešča, da se bo pouk za vse šole začel v ponedeljek, 12. septembra 2011, in sicer: otroški vrtni v ul. Brolo, ul. Fabiani, v Pevmi in v Števerjanu od 7.30 do 12.00 brez kosila; vrtec v Štandrežu od 7.45 do 12.00 brez kosila; vrtec v Bračanu od 7.30 do 13.00 s kosilom; osnovne šole od 8.00 do 13.00; osnovna šola Ludvik Zorzut v Bračanu od 7.40 do 12.40; osnovna šola Gradnik v Števerjanu od 7.50 do 12.50; srednja šola Ivan Trinko od 8.15 do 13.45.

Slovenska skupnost - sekcija za občino Gorico vabi na kongres, ki bo v ponedeljek, 12. septembra 2011. Kongres bo potekal na goriškem pokrajinskem sedežu SSK, na drev. 20. septembra, s pričetkom ob 20.30.

Slovenska skupnost - mladinska sekcija vabi na pokrajinski kongres, ki bo v sredo, 14. septembra 2011. Kongres bo potekal na goriškem pokrajinskem sedežu SSK, drev. 20. septembra, s pričetkom ob 20.00.

Slovenska skupnost vabi na 16. pokrajinski kongres za Goriško, ki bo v petek, 7. oktobra 2011, ob 18.00, v Kulturnem centru Lojze Bratuž in v soboto, 8. oktobra 2011, ob 9.30, na pokrajinskem sedežu SSK v Gorici.

SCGV Emil Komel sprejema nove vpise za š. l. 2011/12. Informacije daje tajništvo od ponedeljka do petka od 10. do 14. ure in od 15. do 18. ure, tel. 0481/532163 ali po e-pošti info@emilkomel.eu.

V prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici je prosto stanovanje pribl. 90 kv. metrov. Zainteresirani naj predstavijo prošnjo na upravi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici.

Sožalje

Ob boleči izgubi dragega Dušana Drufovke izrekajo županja, odborniki in svetovalci Občine Števerjan, sekcija stranke Slovenska skupnost, ekipa civilne zaščite ter člani SKPD F. B. Sedej ženi, sinovoma in ostalim svojem iskreno in občuteno sožalje.

Ob izgubi dragega očeta Dušana izrekamo Martinu Drufovki in vsem v družini iskreno sožalje. Vodstvo Centra Emil Komel

Ob slovesu dragega očeta Dušana izrekata Zadruga Goriška

Romanje in začetek pastoralnega leta

Goriško nadškofijsko romanje v Marijino svetišče na Barbano bo potekalo v četrtek, 8. septembra; ob 10.30 bo maševal nadškof msgr. Dino De Antoni. V petek, 16. septembra, pa bo goriška Cerkev uradno odprla novo pastoralno leto. Verniki so vabljeni v cerkev sv. Valeriana v Gradišče ob 20.30. Po nadškofovih besedah bo direktor pastoralnega središča g. Franco Gismano predstavil smernice pastoralnega načrta za nadškofijo v letu 2011-12. Šlo bo za posebno leto, saj bo aprila naslednje leto v Ogleju in Gradežu potekalo cerkveno zborovanje Oglej 2, na katerem bodo predstavniki 15 Cerkev italijanskega severovzhoda razpravljali o prihodnosti evangelizacije na naši zemlji.

Na Kontradi v Kanalu ob Soči

Osvežujoče komedijske sapice v avgustovski soparici

V nedeljo, 28. avgusta, pod večer se je v Kanalu soparna pripeka, zaradi blagodejne bližine smaragdne Soče, umaknila prijetnemu hladu, tako da je bilo na slikovitem trgu na Kontradi, bisercu srednjeveške arhitekture, lepo uživati ob komedijskih strunah, ki so jih prešerno napeli člani dramskega odseka PD Štandrež v predstavi *Zbeži od žene* Rayja Cooneyja v živahno dognani režiji Jožeta Hrovata, ki je imenitno izostril komičnost vsebine. Množica gledalcev, ki je napolnila čudovito prizorišče, se je odzivala na humorne zaplete, ki jih povzročajo neverjetno domiselne laži protag-

onista, v pospešenem ritmu, kakor se pač razpleta zavozlana komedijska štrana v slogu Feydeaua. Bučni aplavzi, ki so večkrat zvalili igralce na oder, so spet potrdili, da so štandreški komedijanti res blesteči tolmači tega gledališkega žanra in ob vsaki ponovitvi - njihovi nastopi se vrstijo kot na tekočem traku! - se humoristi vrolec bolj žuboreče oglasi ob njihovi vedno bolj homogeno ubrani in uigrani igri, ki občinstvo neustavljivo posrka v svoj vrtnec. Zato se nam mestoma zazdi, da nimamo pred seboj ljubiteljskih igralcev, ampak odra- vavene profesionalce. Blesteče stkan Cooneyjev tekst je

sklenil niz šestih komedijskih predstav, ki so se zvrstile od 19. do 28. avgusta na Kontradi v organizaciji domačega Gledališkega društva Kontrada Kanal. S tem je društvo želelo kar najlepše zabeležiti neprekinjeno petnajstletno delovanje gledališke skupine, ki ji je bil do nedavnega umetniški vodja dobro poznani upokojeni igralec Stane Leban. Prav igralci GD Kontrada Kanal so se prvi spustili po komedijskem slapu s komedijo Branislava Nušića *Žalujoči ostali*, tokrat v režiji Emila Aberška, ki jim je rado dovoljno priskočil na pomoč v režijski stiski. Za njimi so se zvrstile predstave *Črna komedija* Petra

Shafferja v izvebi KUD Dolomiti Dobrova, Duothtar kar tok, ki jo je po Moliereu priredil Andrej Šubic, odigrali pa so jo igralci KD I. Tavčar Poljane, *Hamlet v pikantni omaki* A. Nicolaja, ki jo je predstavilo gledališče Velenje, in *Harvey* M. Chase, ki so jo na subtilni meji med realnostno, burno domišljijo in norostjo uprizorili igralci F. B. Sedej iz Števerjana v režiji Franka Žerjara, ki že nekaj let uspešno vodi njihovo umetniško delo in je v predstavi posrečeno osvetlil

določene ključne trenutke. Tudi števerjanski igralci so s tem delom naštel kar precej nastopov in zanj ex aequo s štandreškimi sta-

devetem festivalu amaterskih dramskih skupin v Mavhinjah julija letos.

Vse omenjene uprizoritve so bile na trgu Kontrada, razen Črne komedije, ki je bila iz tehničnih in postavitvenih vzrokov na ogled v Kulturnem domu v Desklah. GD Kontrada Kanal je s temi komedijskimi večeri najprimerneje praznovalo 15 let neprekinjenega nastopanja na odskih deskah in to lepo ustvarjalno dobo v sliki in besedi opisalo v priložnostni publikaciji.

Prizor iz predstave *Žalujoči ostali* GD Kontrada Kanal

novskimi kolegi prejeli nagrado za najboljšo predstavo v celoti na

IK

Gorica-Nova Gorica / Spominska razstava Silvester Komel in zmagoslavje svetlobe

Odprtje razstave v Kulturnem domu v Gorici

Ravnatelj Kulturnega doma Gorica Igor Komel je v petek, 2. septembra, s ponosom odprl jubilejno, trideseto sezono kulturnega doma z veliko spominsko razstavo del t. i. umetnika dveh Goric, Silvestra Komela, ob 80-letnici slikarjevega rojstva. Sredi zelo številnega občinstva je pozdravil prefektinjo Mario Augusto Marroso, pokrajinskega odbor-

nika za kulturo Federica Portellija, sovodenjsko županja Alenko Florenin, pokrajinske in občinske svetnike, zastopnike krovnih organizacij ter slovenskih, italijanskih in furlanskih ustanov iz Gorice in Nove Gorice. Kulturna domova dveh Goric sta v sodelovanju z mestno občino Nova Gorica in Komelovo pokojnikovo družino leto

2011 razglasila za Komelovo leto. Niz že izpeljanih pobud so prireditelji zaokrožili s preglednima razstavama umetnikovega opusa, ki sta pod naslovom *Zmagoslavje svetlobe* doživeli praznično odprtje na isti dan: najprej v goriskem Kulturnem domu, nato v novogoriški Mestni galeriji. To je velik praznik za obe mesti, je dejala direktorica KD Nova Gorica Pavla Jarc, saj je

Silvester Komel ves čas deloval v širšem goriskem prostoru in podiral meje ter združeval obe mesti. Stane Bernik je v Gorici dejal, da razstava - ki ji je dal častno pokroviteljstvo slovenski predsednik Danilo Türk - pomeni utrjevanje živega sporočila velikega slovenskega in primorskega umetnika. V goriskem delu, poimenovanem *Izhodišča in iskanja*, vidimo izčrpen in kakovosten prikaz zgodnjih Komelovih del, ki so posebej zanimiva, ker kažejo posebno iskateljsko moč v času zanimanja za abstraktno umetnost v 60. letih. V njegovem slikarstvu je bil že tedaj poudarek na abstraktni iluzionistični izrazni govorici. Komelove verodostojno zaobjete slikarske umetnine govorijo navdse "prepričljivo, konstruktivno in spodbudno". Joško Vetric je nato v italijanščini med drugim poudaril, da je Komel močno zaznamoval slovensko slikarstvo 20. stol., zaradi njegove močne osebnosti pa so ga cenili tudi v italijanskih krogih. Odbornik Portelli je pohvalil odlično razstavo in množičen obisk, deželni tajnik SKGZ Marino Marsič pa je podčrtal dejstvo, da je umetnost - z razliko od politike - v osebi Silvestra Komela že pred več kot 30 leti dokazala, da je možno presega-ti meje. Na novogoriški razstavi, naslovljeni *Preboj in nagovor*, ki so jo odprli dve uri po goriski, so na ogled pomembnejša dela iz slikarjevega zrelega obdobja. Na njej je spregovoril umetnostni zgodovinar Milček Komelj. / DD

Razstava slik Rudija Skočirja v Kopru

V koprski Galeriji Loža so predstavljene najnovejše slike (iz 2010 in 2011) primorskega likovnika Rudija Skočirja. Razstava sodi v projekt šestih potujočih razstav po slovenskih razstaviščih v letošnjem letu, posvečenih avtorjevemu osebnemu jubileju in njegovemu 35-letnemu ustvarjanju. Skočir (rojen l. 1951 na Kamnem pri Kobaridu) je l. 1977 diplomiral na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost. Doslej je imel več kot 130 samostojnih

Kraljica najinega izgubljenega paradiza, 2010, akril/pl., 195 x 195 cm

razstav in je sodeloval na številnih skupinskih razstavah doma in v tujini. Uveljavljen je kot slikar, ilustrator knjig za otroke in odrasle (ilustriral je 55 knjig domačih in tujih avtorjev) in grafik. Prejel je 17 nagrad in priznanj doma in v tujini (med drugimi leta 1995 Priznanje in leta 1999 Nagrado Hinka Smrekarja). Živi in dela v Žibrah nad Logatcem. Umetnostni izraz Rudija Skočirja je prepoznaven v ohranjanju figuralk in v specifičnih motivno vsebinskih izhodiščih. Skozi leta iskanj in analiziran likovnega medija je izoblikoval izraz, ki s poudarkom na duhovni poanti in svojski angažiranosti pomeni v slovenskem prostoru drugačnost: najprej je več kot desetletje posvetil grafičnemu in slikarskemu rudarskemu opusu; le ta je osebna psihološka in filozofska preinterpretacija materialne in duhovne dediščine mesta, kjer je nekaj časa živel. Figure izžarevajo dostojanstvo in lepoto, so brezimne in upodobljene v neštetih kombinacijah kot spomin, hkrati pa so nosilke preprostih in večplastnih zgodb o življenju: o rojstvu in smrti, ljubezni in trpljenju, danosti in usodi. Sporočilno še poglobljena pa so dela, nastala v zadnjih dveh desetletjih na temo ženske figure, ki v vsebinskem in formalnem smislu pomenijo novo kvalitativno premeno Skočirjevega likovnega snovanja. Tudi slike iz v Kopru razstavljenega opusa so bile že predstavljene v številnih domačih in tujih razstaviščih ter so rdeča nit potujočih razstav v letošnjem letu. V spremljajočem katalogu je esej o Skočirju in njegovem delu napisal umetnostni zgodovinar Janez Kavčič. Razstava bo odprta do 2. oktobra letos.

Študij slovenščine na Univerzi v Vidmu Poleg lekcij še srečanja, predavanja, ekskurzije

Dogajanje na Fakulteti za tuje jezike in književnosti na Univerzi v Vidmu v študijskem letu 2010/2011 so zaznamovali nekateri vidnejši dogodki. Študenti so prevajali in javno prebirali odlomke literarnih del ter se udeleževali dogodkov, povezanih s Slovenijo. Slovenščino na Univerzi v Vidmu študira okrog 50 študentov, ki študirajo na Fakulteti za tuje jezike in književnosti ter na Fakulteti za izobraževalne vede. Na prvi študirajo po dveh programih. Prvi je klasični študijski program za pridobitev diplome na področju tujih jezikov in književnosti, drugi je program kulturne mediacije, kjer je večji poudarek na pre-

skem letu literaturo poučevala profesorja Roberto Dapit in Maria Bidovec, ki je poučevala tudi slovenski jezik, profesorica Laura Sgubin in Sara Terpin pa sta poučevali slovenski jezik in prevajanje. Praktične vaje iz slovenskega jezika je na lektoratu poučevala lektorica Urška Kerin.

Suzana Tratnik in Boris Pahor v Vidmu

V oktobru 2010 je videmsko univerzo obiskala pisateljica in družbeno aktivistka Suzana Tratnik. Študentom se je predstavila, povedala je nekaj o lastnem ustvarjanju, sodobni slovenski književnosti, slovenski družbi ter odnosu do različnih vrst manjšin, ki bivajo v Sloveniji. Literarni večer je

sledil pogovor in ponovno branje v obeh jezikih. V pogovoru se je odprlo veliko aktualnih tem o pravicah različnih vrst manjšin v Sloveniji. Na koncu je sledilo še branje odlomka s prevodom iz zbirke kratkih zgodb *Česa nisem nikoli razumela na vlaku*. Pri prevajanju je sodelovala profesorica Maria Bidovec, pri organizaciji večera pa založba Beletrina in Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik. Videm je decembra 2010 obiskal tudi pisatelj Boris Pahor. Udeležil se je srečanja "Culture di periferia: sloveni e friulani tra realta' e immaginazione", ki je bilo v dvorani gledališča Palamostre. Na srečanju so se Boris Pahor, Igor Jelen, Aldo Colonnello e Luigia Negro pogovarjali o sobivanju in sodelovanju med različnimi skupnostmi. Srečanja se je med drugimi udeležil tudi župan mesta Videm Furio Honsell.

Ekskurzija v Slovenijo

Marca 2011 smo se lektorice in študentje slovenščine v Trstu, Padovi in Vidmu odločili, da se na pustni konec tedna odpravimo na ekskurzijo v Idrijo in Cerkno. V soboto smo si v Idriji ogledali Antonijev rov in mestni muzej. Ni nam ušla usoda tamkajšnjih rudarjev, pa tudi ne klekljaric, ki še danes izdelujejo idrijske čipke. Popoldne smo se odpravili proti Cerknemu. Ogledali smo si gledališko predstavo Kulturnega društva Cerkno z naslovom *Kadu*. Predstava je

nas ponesla pripoved našega vodiča ter ogled lesenih barak v soteski. Obisk Cerknega se je končal s popoldanskim koncertom skupine Joko & Domc s prijatelji ter Laufarjio. Prislunili smo obsodbi pusta za vse grehe, ki so se v preteklem letu zgodili v Cerknem in okolici, namreč pust je za vse kriv, potem pa lahko nastopi pomlad. Zahvala za izvedbo gre Centru za slovenščino kot drugi/tuj jezik, pri organizaciji pa so sodelovale lektorice slovenščine v Trstu, Karin Marc Bratina in Rada Lečič, v Padovi Polona Libešar ter v Vidmu Urška Kerin.

Strokovno predavanje

Maja 2011 je študente obiskal profesor in raziskovalec dr. Vincenc Rajšp, ki je že več let direktor Slovenskega znanstvenega inštituta na Dunaju, kot predavatelj pa je predaval že na več univerzah po Sloveniji. V predavanju je profesor predstavil uveljavljanje slovenščine v javnem življenju od 16. do 19. stoletja. Najprej je opisal zgodovinske razmere na Slovenskem pred 16. stoletjem in v 16. stoletju, nato pa podrobno predstavil temeljna književna dela v slovenskem jeziku. Prikaz je obogatil z zgodovinskimi kartami, s katerimi je ponazoril premik meddržavnih in jezikovnih mej v zgodovini.

Dokumentarni filmi

V maju so na univerzi predvajali tudi slovenske dokumentarne filme, ki so se zvrstili ob četrtkovih večerih. Študentje so si ogledali dokumentarni film o Maksu Fabianiju in Jožetu Plečniku, film o nastanku Nove Gorice in dokumentarni film o kulturni raznolikosti in zgodovini Slovenske Istre.

Videmska univerza zelo dobro sodeluje s Centrom za slovenščino kot drugim/tujim jezikom Filozofske fakultete v Ljubljani, ki nam pomaga in nas tudi denarno podpira pri številnih projek-

tih, pri nakupu knjig za našo knjižnico in vsako leto pri organizaciji ekskurzije v Slovenijo. Cen-

venskega jezika, literature in kulture v Ljubljani, kjer se lahko študentje vsako poletje še dodatno

Literarni večer s Suzano Tratnik

ter za slovenščino nudi videmskim študentom vsako leto štipendije za obisk Seminarja slo-

izobražujejo. Vsako leto ponudi Univerza v Vidmu tudi štipendije za poletno šolo slovenščine v Bovcu. Redno pa dobivajo tudi štipendije z Univerze na Primorskem za poletne tečaje slovenščine v Kopru. Številne aktivnosti potrjujejo povečano zanimanje za študij slovenščine na videmski univerzi ter so dokaz za to, da se slovenistična smer v Vidmu razvija.

UK

Študenti pred Antonijevim rovom

vajanju. Druga fakulteta pa predvideva študij zgodovine in antropologije, slovenske literature in jezika na dodiplomskem programu na Fakulteti za izobraževalne vede, ki študentom ponuja poklic učitelja v vrtcu in osnovni šoli. Tečaje slovenščine lahko obiskujejo študenti vseh fakultet. Na Fakulteti za tuje jezike in književnosti sta v preteklem študij-

potekal v knjigarni in založbi Odos, v kateri je veliko slovenskih knjig ter tudi knjig o Sloveniji v italijanskem jeziku. Literarno srečanje je povezoval profesor Roberto Dapit, v italijanščino pa je tolmačil študent slovenščine Luciano Lister. Večer se je začel s študenti, ki so prebrali odlomek iz romana *Ime mi je Damjan* v slovenščini in italijanščini. Nato je

prikazala vsakdanjik treh upokojenih Cerkljanov, ki čisto po svoje preživljajo prosti čas, svoja razmišljanja pa so zaupali občinstvu in ga vključili v špektakel. Po predstavi smo skupaj poklepetali o narečnih izrazih. Nedeljo smo začeli z ogledom Bolnice Franje, kjer nas je predramila ledena tanci na okoliških skalah, v čas med drugo svetovno vojno pa sta

Poslušajmo ... z branjem

Papir - Po Viharju (Celinka, 2010)

Tudi Maribor ima zadnjih nekaj mesecev svoj glasbeni dream team. V prvi besedni poslušalnici nove sezone namenjamo te vrstice izvrstni družščini zvočnih gurmanov, ki so združili moči in zasnovali glasbeno gibanje Nova popevka. Njihov namen je ustvarjati kreativno popularno glasbo, ki bo zaradi avtorske dovršenosti in vrhunske glasbene izvedbe našla prostor v slovenski glasbeni zgodovini novega tisočletja. Uspeh navihane Maje Pihler, bolj znane pod psevdonimom Bilbi - za njeno skladbo Hvala za vijolice in ploščo Drobne slike je obnorela Slovenija -, je dokaz tega, da je Nova popevka res nova stvar na pravi poti. Kako torej tradicijo zlatih časov slovenske "zimzelene" popevke nadaljevati danes v nebanalni, kreativni obliki, polni soula, jazz, bluesa, šansona in popa? Poslušajte Družščinski ansambel za uspevanje poezije in glasbe Papir v debitantskem albumu Po viharju. Tukaj in zdaj, na vrhu prodajnih lestvic, z izvrstno muziko in slavimi imeni. Dramatik in pesnik Rok Vilčnik, skladatelj Gregor Stermecki in jazz pianist Sebastijan Duh so spletili dvanajst subtilnih in všečnih skladb, ki jim pevki Ana Bežjak ter "evrovizijka" Maja Keuc vdihujeta žensko eleganco. Simpatični in romantični mali trenutki ter velike osebne dileme nas spominjajo, kaj je v življenju res pomembno in da kdaj tudi kaj (za) boli. Kot prava zgodba dveh zaljubljenec. Glasba za jesensko-zimsko popoldneve, otožna, a nikoli enolična in depresivna, ki se z lahkoto usede v srce. Pop zna biti kvaliteten.

Jernej Šček

S 1. strani / 46. Študijski dnevi Draga 2011 Draga pred novim ...

Kristina Martelanc se je s kolego strinjala, svoje izvajanje pa je postavila na drugačna izhodišča, taka, ki določajo človeka in njegovo počutje kot osnovo dobrega sobivanja z bližnjim. "Zavedati se moramo, da vsak član družine nosi svojo odgovornost, kar zahteva jasne račune s samim seboj". Martelanc je v razmišljanje vnesla pojem zdravega egoizma, kar pomeni dobro želeli in razumeti sebe. "Šele nato bo človek osrečil bližnjega. Sam Jezus Kri-

stina Martelanc se je s kolego strinjala, svoje izvajanje pa je postavila na drugačna izhodišča, taka, ki določajo človeka in njegovo počutje kot osnovo dobrega sobivanja z bližnjim. "Zavedati se moramo, da vsak član družine nosi svojo odgovornost, kar zahteva jasne račune s samim seboj". Martelanc je v razmišljanje vnesla pojem zdravega egoizma, kar pomeni dobro želeli in razumeti sebe. "Šele nato bo človek osrečil bližnjega. Sam Jezus Kri-

lančeva, ki je zlasti to misel odkrila na podlagi lastne delovne izkušnje z zasvojenimi. Iz debate, ki jo je sprožil moderator srečanja Marijan Kravos, je prišla zlasti do izraza skrb za sedanje družbene okoliščine, ki niso nikakor naklonjene družini in njenemu poslanstvu kot osrednjemu temelju družbe. To se kaže tudi v Sloveniji, kjer je bil v dneh Drage aktualen ravno referendum o zakoniku družine. Nekateri so se tudi vprašali o problemih, ki naj bi jih v odraščanju imeli otroci ob pomanjkanju enega izmed staršev.

Sobota, 3. septembra
Publicist, zdravnik in deželni predsednik stranke Slovenska skupnost ter Krožka za družbeno vprašanja Virgil Šček Rafko Dolhar je v svojem posegu na sobotnem predavanju, ki ga je vodil Peter Černic, skušal odgovoriti na

venije. Govornik je ti dve ugotovitvi osnoval na daljšem razmišljanju, v katerem je povzel osrednje etape soočanja slovenske narodne skupnosti v sedanjih mejah Italije z domicilno državo, od prostovoljnega optiranja Benečanov, ki so leta 1866 postali del Kraljevine Italije, prek obdobja 1. svetovne vojne, fašizma in Republike vse do današnjih dni. Dolhar ugotavlja, da smo Slovenci v glavnem lojalni italijanski državljani, saj spoštujemo zako-

na Balkanu". Izvajanje manjšinskih pravic se je po drugi svetovni vojni z velikim trudom dopolnjevalo, a se kljub zakasneli odobritvi zaščitnega zakona še zdaleč ni dopolnilo. "Vsedržavni in deželni zakon za Slovence, pa naj ga ocenjujemo kot dobrega ali slabega, se še danes ne izvaja v celoti".

Na podlagi temelja matične domovine je nato predavatelj poskusil določiti mejo med narodnostjo in državljanstvom, se pravi med dvema pojmom, "ki se marsikje s težavo razlikujeta". Po mnenju Rafka Dolharja je izhodiščno vprašanje srečanja povezano najprej z vprašanjem, ali se lahko Slovenci z italijansko državo sploh identificiramo. Pojem identifikacije je "neizbežno povezan s problemom naše identitete, torej, ali se naša identiteta ujema z identiteto države, v kateri živimo". Teoretični - navaja Dolhar - se v glavnem delijo v dve skupni: "Eni trdijo, da je narodnost nekaj prirojenega kot materinščina, drugi pa, da je narodnost lahko nekaj pridobljenega zaradi najrazličnejših zunanjih učinkov". In še: Po nekaterih razvrščanjih se avtorji delijo v 'primordialiste' in take, ki trdijo, da je etnična identiteta del človekove kulture. Na podlagi lastne izkušnje kot zdravnik je Rafko Dolhar posredno potrdil teze t. i. primordialistov: "Opažamo namreč pogosto primere bolnikov, ki

so zaradi bolezni prišli v neko primitivno stanje, ko se znajo izražati le še v svoji izvorni materinščini, čeprav so v življenju obvladali še druge jezike. Pogosto so se v življenju materinščini celo odpovedali, gotovo pa je niso posredovali svojim potomcem, ki potem v takem bolezenskem stanju ne morejo občevati ali komunicirati s starši. Očitno je v človeških možganih neki osnovni inprint materinščine, ki ostane tudi, ko se je t. i. kulturna nadgradnja že izgubila". Rafko Dolhar je najbrž najboljšo sintezo svojega izvajanja strnil v sklepno razmišljanje, ko je za občutek narodne pripadnosti in izhodiščne identitete vzel kot simbol drevo, ki ima korenine globoko pod zemljo, veje pa razprostira visoko v nebo. Slovenci v Italiji zato lahko postanemo izraziti svetovljani in lojalni državljani kate-rekoli domicilne države, v osnovi pa ostanemo to, kar smo: pripadniki točno določene kulture in jezika. Med debato so se med drugim oglasili Jelka Cvelbar, Damjan Paulin, ki je bil do odnosa italijanske države do Slovencev v FJK zelo skeptičen, Drago Štoka, po čigar mnenju bi se morali Slovenci zgledovati po prebrisani, preračunljivi diplomatski politiki Italije, in Peter Močnik, ki je odnos manjšincev do matične domovine in Slovencev do rojakov v zamejstvu ocenil za preveč šibkega.

/ dalje na str. 16

Bogdan Žorž, Kristina Martelanc in Marijan Kravos (foto IG)

stus je učil: ljubi svojega bližnjega kot samega sebe"! Dogaja pa se, da sebe zaradi strahu pred takim razmišljanjem zakrivamo v množico, se s samim sabo ne ukvarjamo: takrat trpi družina. "Človek je bitje čustev, prav zato imajo težave v družini neko globljo dimenzijo, duhovno", je dejala predavateljica in se nato

'standardnimi' življenjskimi mejniki, ampak da je to proces, ki se vije preko celega življenja" in temelji na iskrenosti odnosa, po katerem se morajo tudi starši pokazati mladim takšni, kakršni so. "Mladi se znajo odzvati na težave, potrebujejo pa nas kot vzornike, ki ne zakrivamo lastnih šibkosti", je dejala Martelanc.

Pozdravi gostov

Običajni pozdravi gostov so letos bili zaradi organizacijskih razlogov v zvezi s pripravami na koncert Slovenskega okteta v petek, 2. septembra, v soboto.

Predsednik DSI Sergij Pahor je pred mikrofonom najprej povabil občinsko odborico za socialne politike Lauro Famulari, ki je v nagovoru poudarila prizadevanje občinske uprave za udejanjanje pravic slovenske narodne skupnosti: dolžnost države je namreč ta, da stori vse, kar je v njeni moči, da izpolni državljanke pravice vseh državljanov, tudi pripadnikov manjšinskih skupnosti. Generalna konzulka RS v Trstu Vlasta Valenčič Pelikan je privediteljcem čestitala za izbiro tokratnih predavalnih tem. Predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka pa se je spomnil 100-letnice rojstva velikega moža, Jožeta Peterlina, "ki je svojčas postavil v zamejstvu na noge, kar še danes živi". Štoka se je obenem spomnil 20-letnice države Slovenije, kar je izrazil za to, da bi ostro ocenil ukrepe Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je krčil 20% finančnih prispevkov manjšini, češ da slabo deluje in da bi morala svojo organiziranost zasnovati na združevanju subjektov. "Ali je tako vedenje državotvorno?", se je vprašal Štoka in v isti sapi izrazil razočaranje nad posegom ministra Lukšiča, ki je na odprtju seminarja za slovenske šolnike dan prej v Kulturnem domu v Trstu glede osamosvojitve Slovenije prezrl pretežni del pomembnih osebnosti, ki so v procesu demokratizacije imele ključne vloge.

Predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze Rudi Pavšič se je navezal na obisk predsednika Napolitana v Pulju in ugotovil, da so se razmere v zadnjih letih na državniški ravni zelo spremenile. Glede klestenja sredstev Urada pa je dejal, da mora Slovenija spoštovati sedanjo organiziranost manjšine. Deželni tajnik stranke Slovenska skupnost Damijan Terpin pa je zelo zaskrbljeno ocenil poteze italijanske vlade, ki zaradi varčevalne politike namerava ukiniti manjše krajevne upravne enote. To postavlja na kocko koncept lokalnih avtonomij, ki so za manjšine - zato tudi za nas Slovence - še kako pomembne. Prav zato se Terpin veseli, da so nekateri amandmaji, ki jih je nekaterim parlamentarcem predložila SSK, naleteli na plodna tla. Tajnik SSK s skrbjo spremlja tudi dogajanje v Sloveniji, saj je matična domovina v hudem sodstvenem, političnem in gospodarskem položaju, za kar bi potrebovala takojšnje volitve.

Predstavnik Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Rudi Merljak je študijske dneve ocenil za najbolj slovenski forum nasprotn, saj išče odgovore na vprašanja modernega sveta, ki bi koristili slovenskemu narodu. Občinstvo je v imenu slovenske politične stranke SDS pozdravila tudi njena podpredsednica Sonja Ramšak.

V petek je v imenu predsednice Marie Terese Bassa Poropat prisotne pozdravil podpredsednik tržaške pokrajinske uprave Igor Dolenc.

Sergij Pahor se je še pred posegi gostov spomnil 100-letnice rojstva prof. Jožeta Peterlina ter nekdanjih predavateljev in prijateljev Drage, ki so letos umrli. To so: dr. Andrej Bajuk, dr. Stane Bah, dr. Stanko Janežič, dr. Jože Felc in Majda Bartol Giraldi.

Peter Černic in Rafko Dolhar (foto IG)

vprašanje, ali lahko tudi zamejski Slovenci praznujemo 150-letnico Italije. Če preidemo na Dolharjevo končno ugotovitev, lahko zapišemo, da slovenski Italijan praznuje 150-letnico nastanka Italije, italijanski Slovenec pa 20-letnico osamosvojitve Slo-

ne, tudi tiste, ki se nas tičejo in pri izglasovanju katerih smo bili bolj malo in posredno soudeleženi. Vestno tudi plačujemo davke. "Vedno smo služili vojaški rok, tudi tedaj, ko je Kraljevina Italija bila udeležena pri osvajalskih vojnah v Afriki in

Finžgarjev dom na Opčinah / Festival mladinske ustvarjalnosti Delavnice so imele velik uspeh

Minulo soboto je bilo v Finžgarjevem domu na Opčinah, kjer je bila končna produkcija udeležencev delavnice Festivala mladinske ustvarjalnosti, zelo pestro. Veliko dvorano je napolnila številna publika, da bi prisostvovala predstavitvi delavnice in izdelkov, ki so jih udeleženci pripravljali ves teden. Festival je namreč potekal od ponedeljka do sobote: mladi gledališki, likovni, literarni in novinarski navdušenci so se srečevali pod vodstvom mladih voditeljev. Na delavnicah so bili prisotni tudi ugledni gostje, ki so s svojimi izkušnjami in predlogi pripomogli k pripravi končnih izdelkov: to so bile likovna ustvarjalca in pedagoginja Jasna Merku, pesnica Majda Artač Sturman in pisateljica ter literarna kritičarka Vilma Purič.

Po ogledu predstavitvene projekcije, ki so jo oblikovali mladi mentorji s pomočjo fotografij, odlomkov iz gledaliških besedil, ki so se jim posvetili na gledaliških delavnicah, ter izdelkov mladih udeležencev delavnice kreativnega pisanja se je z zahvalo uglednim gostom in predstavitvijo mladih mentorjev začel slovesni večer, ki ga je v imenu organizatorjev dogodka MOSP (Mladi v odkrivanju sku-

pnih poti) in SKK (Slovenski kulturni klub) odprla Patrizia Jurinčič. Mlade voditeljice delavnice so navzočim predstavile enotedenski program in cilje, ki so si jih zadale. Novost letošnjega Festivala sta bili likovna delavnica, ki jo je letos vodila nova voditeljica Sara Conestabo, in delavnica kreativnega pisanja, vodstvo katere je prevzela Julija Berdon. Beseda je šla najprej njima:

mladi mentorici sta poudarili zanimanje in zagon, s katerima so udeleženci ustvarjali, in predstavili skupno temo, ki je bilo izhodišče za ustvarjanje obeh delavnic. Mladi so se posvetili krajši otroški pesmi letošnjega Prešernovega nagrajenca Miroslava Košute, ki opeva morje. Ta je namreč tema literarnega, likovnega in fotografskega natečaja, ki ga bosta ob začetku šolskega leta razpisali MOSP in SKK, udeleženci delavnic pa bodo nanj seveda lahko prijavi tudi izdelke, ki so nastajali v kreativ-

nem tednu. Mladi književniki so se med drugim posvetili tudi Srečku Kosovelu in pisanju skupne zgodbe *Pri zobozdravniku*, likovniki pa so pripravili instalacijo z naslovom *Na dnu morja - duša še živi*. Mentorici sta nato predali besedo Maruški Guštin in Heleni Pertot, ki sta predstavili načrte gledaliških delavnic. Prvo je z Maruško Guštin vodila tudi Patrizia Jurinčič, skupaj z ude-

leženci pa sta se posvetili najbolj znanemu dialogu iz Shakespearovih tragedij *Romeo in Julija*. Na vsebino teksta sta pogledali z aktualnega, predvsem pa komičnega zornega kota. Helena Per-

leži pa sta se posvetili najbolj znanemu dialogu iz Shakespearovih tragedij *Romeo in Julija*. Na vsebino teksta sta pogledali z aktualnega, predvsem pa komičnega zornega kota. Helena Per-

leži pa sta se posvetili najbolj znanemu dialogu iz Shakespearovih tragedij *Romeo in Julija*. Na vsebino teksta sta pogledali z aktualnega, predvsem pa komičnega zornega kota. Helena Per-

leži pa sta se posvetili najbolj znanemu dialogu iz Shakespearovih tragedij *Romeo in Julija*. Na vsebino teksta sta pogledali z aktualnega, predvsem pa komičnega zornega kota. Helena Per-

leži pa sta se posvetili najbolj znanemu dialogu iz Shakespearovih tragedij *Romeo in Julija*. Na vsebino teksta sta pogledali z aktualnega, predvsem pa komičnega zornega kota. Helena Per-

Kratki

Razstava Nadje Moncheri v Bambičevi galeriji

V soboto, 10. septembra, bodo ob 20.30 v Bambičevi galeriji na Opčinah odprli razstavo Nadje Moncheri z naslovom Mati Zemlja. Postavitve bo na ogled do 21. septembra od ponedeljka do petka od 10. do 12. ure ter od 17. do 19. ure; ob sobotah pa od 17. do 19. ure. Nadja Moncheri črpa navdih iz zakladnice narave, podoživlja emocije, ki jih ta vzbuja. Njena platna priključijo in posredujejo občutke ter obenem ohranjajo organskost, ki prežema slikarsko polje, najsi bodo oblike še tako stilizirane. Vedno na meji abstrakcije v novejših delih opažamo spajanje različnih dosedanjih izkušenj, ki jih je umetnica doživela med eksperimentiranjem na različnih likovnih področjih, predvsem z oblikovanjem gline, risanja in s slikanjem na prostem. Doslej je priredila kakih 40 samostojnih razstav v Italiji (Furlanija - Julijska krajina, Veneto, Lombardija, Toskana, Lacij) in zunaj nje (Švica, Avstrija). Trenutno sodeluje na Razpršenem bienalu Furlanije - Julijske krajine, kjer bodo dela na ogled v Skladišču 26 tržaškega prostega pristanišča.

Predvečer Vilenice je bil tudi v Trstu

Ali je performativnost vpisana že v samo literaturo? Se branje v živo razlikuje od tihega branja, ki je danes najbolj običajen način? Lahko literarni nastop v nastopajočem in publiko doseže nekakšno transformacijo?

To so vprašanja, na katerih temelji letošnji 26. Mednarodni literarni festival Vilenica, ki se je začel s predvečerji v torek, 6. septembra, in se bo končal s slavnostno podelitvijo osrednje nagrade romunskemu pesniku, pisatelju, esejistu in kritiku Mircei Cartarescuju, avtorju epohalnega romana v treh delih Orbitor, v soboto, 10. septembra, v jami Vilenica pri Lokvi.

Foto IG

Letošnja Vilenica, ki bo razčlenila geslo Beri me v živo, ima že vrsto let kar nekaj dogodkov, ki tvorijo t. i. predvečere osrednjega Festivala. Letos je bilo predvečerov osem, potekali pa so v Mariboru, v Celju, Ljubljani, Sežani, Biljah, Kopru in Gorici: tokrat so se prireditelji odločili prirediti predvečer tudi v Trstu. Namenjen je bil nekaterim dobitnikom pisateljske štipendije Srednjeevropske pobude. To je hvalevreden načrt, ki je nastal leta 2006 na podlagi sodelovanja med SEP in Društvom Slovenskih pisateljev v sklopu Festivala Vilenica ter Skupino - Gruppo 85. Štipendija je namenjena spodbujanju meddržavnega sodelovanja na področju literature za mlade avtorje iz držav članic SEP, ki niso del EU. Štipendijo v višini 5 tisoč evrov prejemniki koristijo za trimesečno bivanje v kateri koli državi članici SEP po izbiri kandidata. V tem razdobju avtor udejanja načrt, s katerim se je prijavil na razpis. V torek so se tako na sedežu SEP v Trstu predstavili lanska prejemnica nagrade Maja Hrgovič iz Hrvaške, predlanski nagradenec Dragan Radovančević iz Srbije in prvi prejemnik Goce Smiljević iz Makedonije. Letošnji prejemnik štipendije pa je romanopisec in esejist Ognjen Spahić iz Črne gore.

Dvojni pogreb v Devinu Poslovala sta se dva zavedna Slovence

V soboto, 3. septembra, smo se v Devinu poslovili od Leopolda (Poldota) Mervica, ki je po krajši hospitalizaciji v 66. letu starosti umrl v ponedeljek, 29. avgusta. Sicer je že nekaj let bolehal. Istočasno smo se poslovili tudi od njegovega bratranca Pepija

Legiša, ki je umrl 30. avgusta za posledicami možganske kapi, ki ga je zadela nekaj dni prej. Dopolnil je 81. leto. Njuna smrt je močno odjeknila med starimi Devinci in v sosednjih vaseh. Kot ju je v življenju družila sorodstvena vez, Poldov oče je bil mlajši brat Pepijeve matere, ju

sedaj povezuje tudi skupni pogreb in dejstvo, da počivata v sosednjih družinskih grobovih. Pogrebni obred je vodil domači župnik g. Giorgio Giannini, na koru in na pokopališču pa je pel moški zbor Fantje izpod Grmade pod vodstvom devinskega organista Hermana Antoniča. Kot sta ugotavljala g. Giannini v svojem nagovoru med pogrebno mašo in njun sorodnik Martin Brečelj pri odprtju grobu, z njima odhaja del starega Devina, odhajata člana družin, ki se lahko sklicujeta na petsto in večletno prisotnost v vasi. Za

Polda so mnogi ugotavljali, da je umrl na isti dan kot stric, po katerem je nosil ime in ki so ga Nemci kot talca ustrelili na Opčinah prav 29. avgusta leta 1944. Poznali smo ga kot skromnega, načitanega človeka, ki je rad, včasih tudi s pikro ironijo, komentiral dogajanje. Dobri dve desetletji je pel pri Fantih izpod Grmade in bil tudi tajnik zbora. Do boleznij je bil zaposlen v devinskem motelu. S Pepijem Legišo je odšel zadnji aktiven devinski kmet. Bil je najmlajši od petih otrok pri hiši in usojeno mu je bilo, kot je

dejal govornik, da je po razlaščenjih, gradnji avtoceste in ostalih infrastruktur, ob vse bolj pozidanem Devinu, videl postopno krnjenje Kupčeve kmetije, ki je bila s svojimi polji tudi v Laškem med premožnejšimi v vasi. Zgodovinski spomin vaščanov pa ohranja vlogo, ki so jo Kupčevi imeli v vasi, in veliko dobrega, ki so ga naredili mnogim v težkih vojnih časih in drugih težavnih obdobjih. Pepija se bomo spominjali kot srčno dobrega človeka in klene ga Slovenca, ki ga bosta pogrešali vsa vas in naša župnija.

Zapisano stoji: Rodovi odhajajo, rodovi prihajajo, zemlja pa vedno ostaja. Poldo in Pepi nista imela družin, za sorodnike in ostale Devince, ki ostajajo, pa sta tudi ti smrti dragoceno opozorilo, ki naj bo v zgodbo vsem, da poprimemo tam, kjer jima je bilo usojeno, da spustita. Življenje vedno najde novo pot. Prav je, da mu sledimo! Našemu nekdanjemu odgovornemu uredniku, dr. Dragu Legiši, in ostalim sorodnikom obeh rajnih izrekamo globoko občuteno sožalje.

ZGONIK Že sedmič zapored Koncert za mir

So besede, ki romajo na odlagališče zgodovine, in so take, ki so jih vedno polna usta, od vsebine pa ne duha ne sluha. Mir je vsekakor eden takih modnih izrazov, že tisočkrat prežvečen, milijonkrat preoblečen, že zdavnaj izprazen. Kako lahko o miru sploh še kaj rečemo? Poskusimo kaj narediti in s tem pokazati na njegov pozabljeni, a temeljni pomen za človeštvo. Tega se dobro zavedajo mladi občani kraškega Zgonika, ki so že sedmič zapored priredili častitljivi Koncert za mir. Dvodnevno srečanje, na katerem z besedo, s srečanjem in glasbo spregovorimo o pomenu miru, solidarnosti in bratstvu v

svetu, je pomembna obogatitev našega območja, s katerega gredo vsa zbrana sredstva v dobrodelne namene. Mladi člani KD Rdeča zvezda organizirajo Koncert za mir v sodelovanju z Omizjem za mir FJK in pod pokroviteljstvom tržaške in goriške pokrajine, občin Trst, Repentabor, Dolina in Milje, Doberdob in Sovodnje, osmih slovenskih občin, Sežana, Komen, Miren-Kostanjevica, Hrpelje-Kozina, Divača, Piran, Izola, Ilirska Bistrica, ter dveh hrvaških občin, Buje in Novigrad. Štefan Jazbec, eden od organizatorjev, ra-

zloga, da "prireditelji pripravljajo štirje zagnanci, katerim se v zadnjih dneh pridruži približno 20 domačinov od 16. do 20. leta starosti". Delo so začeli že juni-

ja, letos pa je bil program nekoliko skromnejši, a zato nič manj iskren kot prejšnja leta. Koncert za mir, ki je stekel prvi konec tedna v septembru, je le-

podjetij. Združenja Libera so na koncertni predvečer predstavila še pobudo "E tu... da che parte stai? Kaj pa ti... na kateri strani si?" z zanimivim dokumen-

tarcem in javno debato. Koncert za mir pa je, tradicionalno, predvsem glasbeni dogodek. Na odru pred zgoniškim županstvom so se ob plapolanju zastave miru predstavile štiri mlade zasedbe. Prvi je nastopil družbenokritični kantavtor s Celjskega Marko Galič-Gallius, sledila je slovensko-italijanska etno skupina, ki je postregla s pestro zakladnico balkanskega melosa. Na oder so stopili še Coloured Sweat, rosnio mladi, a že uspešni tržaški alter-rockovci, priznani Etno Partizani, za konec pa še tržaška reggae skupina Gimma Spliffa. Upajmo, da bomo lahko tudi naslednja leta spremljali hvalevredni koncert za mir v Zgoniku, saj ga moramo kot prenašalci sporočila miru ovrednotiti z obiskom in soudeležnostjo.

Jernej Šček

KULTURNI DOM Odrptje seminarja za slovenske šole

Izobraževanje je življenjska nuja šolnika

"Slovenska šola v Italiji stopa v novo šolsko leto z optimizmom. Letos lahko končno začnemo delo v bolj normalnih okoliščinah v primerjavi s prejšnjimi šolskimi leti. Število otrok na naših šolah narašča, pomembno je tudi to, da imamo 30 novih stalno nameščenih šolnikov, kar bo nedvomno pripomoglo k večji kakovosti in kontinuiteti didaktične ponudbe".

S temi besedami je poslušalce nagovoril načelnik urada za slovenske šole prof. Tomaž Simčič v veži Kulturnega doma, kjer je bilo v petek, 2. septembra, uradno odprtje 46. Seminarja za vzgojitelje, učitelje in profesorje šol s slovenskim učnim jezikom v Italiji, ki ga prirejajo Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije - Zavod republike Slovenije za šolstvo - območna enota Koper in Ministrstvo za šolstvo, univerzo in raziskovanje - Deželni šolski urad za FJK - Urad za šole s slovenskim učnim jezikom. Seminar velja za neformalni začetek šolskega leta naših šol, hkrati pa je tudi priložnost, da se zamejski vzgojiteljski kader v razčlenjeni seminarski ponudbi sooči z najbolj aktualnimi didaktičnimi prijemi dobre šolske prakse, ki jih snujejo slovenski izvedenci na pedagoškem področju. Osrednje koordinatke seminarjev je predstavila Andreja Duhovnik Antonič iz Zavoda Republike Slovenije za šolstvo. Na odru velike dvorane Kulturnega doma je šolnikom predstavila specifične vsebine seminarjev glede na posamezna predmetna področja. Na lokacijah seminarja v Trstu, Opčinah in Gorici bo govor o motivaciji branja, o otrocih z disleksijo, o tem, kako lahko novi elektronski pripomočki izboljšajo delo v razredu, in o razvijanju kritičnega razmišljanja dijakov. Duhovnikova je prisotnim pred-

stavila možnost udeleževanja tudi na raznih seminarjih v osrednji Sloveniji, podčrtala pa je zlasti trajnostno potrebo po izobraževanju, saj je to navsezadnje "življenjska drža" poklica šolnika. Pred mikrofonom je nato stopil os-

ob koncu 19. stoletja, ko je pojem trubarjanstva dobil pravnostno vlogo v slovenski družbi. Poglavitni mejnik v slovenski zgodovini je bila ustanovitev OF leta 1941, saj je ta dogodek prispeval k določitvi temeljev slovenske države, ob-

liščine so privedle do relativizacije naših vrednot, ki bodo ostale v majavem položaju, dokler ne bo na svetovni ravni prišlo do ureditve sil. V debati, ki jo je sprožil sam Lukšič, se je oglašil goriški šolnik Peter Černic, ki je ministra opomnil, da je k obliki sedanje slovenske identitete in države prispevalo tudi krščanstvo. Dejstvo namreč, da je minister postavil v ospredje osamosvojitvenega dogajanja predvsem Kučana in Drnovška, obšel pa vrsto drugih osebnosti, ki so prispevale k državotvorni zasnovi Slovenije, je marsikoga dokaj pre-

Foto IG

rednji gost dogodka, minister za šolstvo, visoko šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije Igor Lukšič, ki mu je bilo poverjeno predavanje ob dvajseti obletnici matične domovine. Slovenski minister je izvajanje osnoval na prepričanju, da je slovenski narod najbolj koval svoje obličje, ko se je znal vključiti v mednarodno dogajanje. Minister je kot mejni kamen slovenske narodne zavesti omenil reformacijo in Trubarjevo izkušnjo, ki jo je protireformatorski val omilil. Očeta slovenske besede so tako dalj časa imeli le za kulturnega delavca, ne pa za začetnika ideje o slovenski državi. Po mnenju Lukšiča je treba gibanje trubarjanstva uokviriti v neki širši koncept svetovljanstva, ki je mnogo prispeval k razvoju slovenske identitete. Prav tako pomembna sta bila za slovenski narod obdobje razsvetljenstva in čas

lasti, vojske, šolstva in ostalih državnih struktur. Slovenci so bili nato akterji dogodkov po padcu Berlinskega zidu. T. i. razširitev prostora svobode v vzhodnem bloku je na Slovenskem naletela na plodna tla, saj je proces demokratizacije v Sloveniji že potekal. Po mnenju ministra je namreč prehod Slovenije iz jugoslovenskega okvira v samostojno državno enoto potekal gladko tudi zaradi prizadevanja slovenskega političnega kadra. Dejstvo, da je dotedanji predsednik republike Kučan tudi po osamosvojitvi in volitvah ostal na čelu države, potrjuje prepričanje, da je slovenska politična garnitura delovala v smeri samostojnosti domovine. "To je bil edini primer v državah delu posega je častni gost potrdil zahtevnost sedanjih družbeno-gospodarskih dogajanj. Take oko-

senitilo ... Duhovnikova in Simčič sta po kulturnem programu, ki ga je izoblikoval harmonikar Igor Zobin, pozdravila številne ugledne goste, med njimi senatorko Tamaro Blažina, predsednika SSO - dr. Draga Štoko, Livia Semoliča - predstavnik SKGZ, deželnega svetnika Igorja Kocjančiča, župana občine Devin-Nabrežina Giorgia Reta, ravnatelja Glasbene matice Bogdana Kralja, Romana Grudna z Ministrstva za šolstvo in šport ter mnoge druge. Prireditelja sta se nato zahvalila vsem, ki sodelujejo pri pripravi in izvedbi seminarja, še zlasti pa ravnateljicam šol, ki imajo v gosteh letošnji seminar. Pred mikrofonom sta ob koncu stopila še Daniela Beltrame, deželna šolska ravnateljica, in mag. Gregor Mohorič, direktor Zavoda za šolstvo in šport. IG

TRŽAŠKA ŠKOFIJA Nov niz predavanj

Na Katedri tokrat publicisti in njihova dela

Ponudba Katedre sv. Justa, ki jo je tržaški škof, nadškof Giampaolo Crepaldi uvedel ob svojem prihodu v Trst, pridobiva iz leta v leto, iz sezone v sezono vedno večjo razsežnost. Poleg osrednjega dogajanja v postnem času, ki ga tvorijo predavanja zlasti teoretskega in duhovnega značaja, je že lanski adventni čas ponujal niz srečanj, ki so jih prireditelji Katedre zasnovali z namenom, da bi približali občinstvu določene poglede o gospodarskih in političnih tematikah: letos bo zorni kot 'adventne' Katedre usmerjen v predstavitev perspektivnih adutov, na katere lahko Trst računa pri načrtovanju prihodnosti. Tiskovno srečanje, ki ga je tržaški škof Crepaldi sklical v sredo, 31. avgusta, je bilo namenjeno predstavitvi nove, tretje postaje Katedre sv. Justa. "Če imata postna in adventna Katedra profilirano duhovno-politično podlago, smo se v času po počitnicah odločili prirediti nekoliko manj zahteven niz predavanj, ki smo

ga poimenovali Srečanja z avtorji", je pojasnil nadškof Crepaldi. Kakovost projekta, ki je nastal v sodelovanju s kulturnim odborom inštitutom tržaške občine, Muzejem Revoltello in Clubom Republike, pa nedvomno temelji na izbiri gostov-pisateljev, ki bodo spregovorili o svojem zadnjem knjižnem trudu. To bo priložnost, da bo tržaško občinstvo поблиže spoznalo avtorje in dušo njihovih publikacij, ki nedvomno tvorijo del današnjega javnega mnjenja. Prvo predavanje je bilo že v torek, 6. septembra, ko je v avditoriju muzeja Revoltella novinar Gian Micalessin spregovoril o zapletenih družbenopolitičnih okoliščinah v Pakistanu in Afganistanu. Predavanje je razpletel na podlagi dveh svojih publikacij, ki razčlenjujejo ravno šahovnico odnosov med skrajneži Al-Kaide in afgansko ter pakistansko državo. Micalessin ima namreč za seboj plodno in pestro dejavnost kot vojni novinar, ki je v več kot dvajsetletni karieri

sodeloval z najpomembnejšimi italijanskimi in tujimi mediji. V torek, 13. septembra, bo Andrea

Foto: IG

Tornielli na podlagi svoje knjige *La fragile concordia - Krhka složnost ob 150-letnici italijanske države* analiziral odnos, ki veže Italijo na vatikansko drža-

vo. To bo posebna priložnost, na kateri bo mogoče analizirati tudi spor, ki nastane med upravičeno laičnostjo državljanov in laicismom nekaterih skrajnežev. Zadnje predavanje bo na vrsti v torek, 20. septembra, ko bo Rino Camilleri razkril občinstvu osebno izkušnjo, ko se je od nevernega ateistično-agnostičnega doživljanja sveta približal veri in Kristusovi besedi. V prostorih avditorija bo do sklepne predavanja na ogled tudi priložnostna razstava, ki jo bo tvoril izbor slikarskih del iz zasebnih zbirk. Dejstvo, da je niz predavanj Srečanja z avtorji ravno v muzeju Revoltella, ni naključno: kot je med novinarsko konferenco poudaril škofov vikar za kulturo, msgr. Ettore Malnati, je v isti dvorani svojčas tedanji kardinal Ratzinger že spregovoril o pomenu človekovega dostojanstva. Nadškof Crepaldi je ob koncu svojega posega tudi toplo priporočil sklepno etapo tokratne katedre. V torek, 27. septembra, bo namreč v gledališču pri salezijanski cerkvi na Istrski ulici recital gledališke skupine Koinonia z naslovom *Vstali; preko trpljenja in križa*. IG

Obvestila

V Narodni in študijski knjižnici v Trstu so do 20. novembra na razpolago knjige za letošnje izvedbo Primorci beremo 2011. Podrobnejše informacije lahko dobite v knjižnici od ponedeljka do petka, od 9.00 do 17.00, ali

na tel. št. 040-635629 in po elektronski pošti bibslo@spin.it.

Darovi

Namesto cvetja na grob pokojni svakinji Lilijani daruje Marija Grahonja 35 evrov za cerkev na Pesku.

Po krajši bolezni nas je zapustil naš dragi

PEPI LEGIŠA

Žalostno vest sporočamo brat Drago ter sestri Jožica in Marija z družinami. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so se udeležili pokojnikovega pogreba ali počastili njegov spomin na katerikoli drug način.

Posebna zahvala naj gre g. župniku Giorgiu Gianniniju za pogrebni obred, zdravnici Ireni Tavčar za oskrbo, županu Giorgiu Retu za izkazano pozornost in bližino, Martinu Breclju za poslovilne besede ter Hermanu Antoniču in zboru Fantje izpod Grmade za petje v cerkvi in na pokopališču.

Devin, 8. septembra 2011

Ob smrti brata

PEPIJA

izražamo dr. Dragu Legiši in ostalim sorodnikom iskreno sožalje

UREDNIŠTVO in UPRAVA NOVEGA GLASA

GLASBA Štivan

Zazvene bodo note Timave

Obnavljanje umetniških znamenitosti brez jasnih načrtov o namembnosti oz. o oblikah vrednotenja pomeni ustvarjati neizkoriščene priložnosti, osredotočiti se na okvir in pozabiti na vsebine. Tej problematiki naj bi odslej namenilo posebno pozornost odborništvo za kulturo Dežele FJK po besedah odbornika Elia De Anne, ki je na predstavitvi nove sezone koncertne niza Note Timave pohvalil njegovo dolgoletno sinergijo med zgodovinskimi lokacijami in kakovostno glasbeno ponudbo. Seslansko društvo Punto Musicale s Carlo Agostinello je

pan Ennio Benedetti, pa bodo v Colloredo končno začeli obnavljati grad, ki bo postal sedež raznih dejavnosti, med katerimi bo tudi prostor v spomin na pisatelja Ippolita Nieva. V pričakovanju temeljite obnove na obeh lokacijah bodo v cerkvi in na gradu septembrski koncerti, ki bodo po tradiciji obsegali več glasbenih vrst in bodo namenjeni širšemu občinstvu. Med posebnimi prireditvami bo večer armenske glasbe s skupino Anahit Ensemble, ki bo v Colloredo tako kot recital priznanega italijanskega pianista Andree Bacchettija, ki bo izvajal skladbe iz dobe razsvetljenstva. Pianist

pred 24 leti uvedlo priljubljene niz komornih koncertov v gotski cerkvi v Štivanu, kateremu se je pred devetimi leti pridružil še vzporedni niz na gradu Colloredo di Montalbano. Tudi letos se bo povezava med tržaško in videmsko pokrajino nadaljevala, kot sta na tiskovni potrdila župana sodelujočih občin, v katerih se začenja izvedba pomembnih kulturno-turističnih načrtov. V Štivanu so končali čiščenje reke Timave za cerkvijo, kjer so od povojnega časa ležali številni ostanki vojne opreme in orožja; cerkev je s posebnim prizadevanjem devinsko-nabrežinskega župana Giorgia Reta dobila nov oltar, oktobra pa bodo pričeli obnavljati strop. Kot je povedal žu-

pan Ennio Benedetti, pa bodo v Colloredo končno začeli obnavljati grad, ki bo postal sedež raznih dejavnosti, med katerimi bo tudi prostor v spomin na pisatelja Ippolita Nieva. V pričakovanju temeljite obnove na obeh lokacijah bodo v cerkvi in na gradu septembrski koncerti, ki bodo po tradiciji obsegali več glasbenih vrst in bodo namenjeni širšemu občinstvu. Med posebnimi prireditvami bo večer armenske glasbe s skupino Anahit Ensemble, ki bo v Colloredo tako kot recital priznanega italijanskega pianista Andree Bacchettija, ki bo izvajal skladbe iz dobe razsvetljenstva. Pianist

PAL

Ob nedavnem nastopu na "Muzikamnomu"

Vračamo se nazaj s korakom naprej. To ni nostalgija, ceneno zatekanje v preteklost, temveč ozaveščenost s pogledom v prihodnost. Dovolj je bilo sesutih "gan'kov", raztrešenih "štj'rn", zapuščenih navad, zamenjanih za ceneni beton ali 'mcdonaldov' sendvič s kokakolo. Tudi v kulturi gremo v to smer, in prav je tako.

Niz koncertnih večerov "Muzikamnom" je v vročem avgustu napolnil idilični odrabljeni kamnolom v Repniču pri Trstu, najprej z mandolinami in do srca segajočimi glasovi dalmatinske klape Maslina, nato še z očarljivostjo romske glasbe slovenske skupine Šukar. Ob tej priložnosti sem ob kavi sedel z vodjo, pevcem in izvajalcem na bugariji (brenkalu, ki spominja na kitaro), Igorjem Misdarisom.

Igor je pomemben glasbenik, vodja slavne slovenske skupine Šukar, ki izvaja romsko glasbo, a tudi avtor prve slovenske risanke o Gorjancih, glasbeni kritik, triletni komisar nagrade Zlati petelin, ustvarjalec televizijskih oddaj, montažer, prevajalec, svobodni umetnik. Danes nezaposlen. Njegova življenjska pot pravzaprav simbolizira romsko ljudstvo, katerega dom je pot sama, dom v stalnem premikanju in večnem ustvarjalnem iskanju preživetja. Življenjsko kolo se vrtili in potrebno ga je pospremiti z glasbo, tako veselo kot žalostno, kot je pač življenje samo.

Kako kaj z delom, Igor? Biti slovenski glasbenik je težko. Pravzaprav je težko biti glasbenik v Sloveniji, in to v nobenem drugem smislu kot finančnem. Trg v naši deželi je majhen, tesen. Kljub temu da smo ena pomembnejših in zgodovinsko pomembnih zasedb v deželi, je z glasbo težko preživeti. V Italiji bi bili verjetno ob istih pogojih in uspehu boga-

taši... A je bil to tudi vaš cilj, ko ste začeli s Šukarji?

Ne, to bi kvečjemu bila samo posledica. Naša kariera je kariera naključij, igramo pač, ker nam je všeč. V Sloveniji smo sredi devetdesetih let bili novost, prebijali smo led in bili prvi, ki smo s tipičnim etno melosom vstopili v pop vode. Pred nami je bila morda le skupina Istranova. Igrali smo, kar nam je bilo všeč, in sicer romsko

glasbo. Danes doživlja etno in folk glasba pravi modni preporod!

Res je, toda skupine, kot so Terafolk, Katalena in Langa, so stopile na že zorano njivo. Pripravili smo jim teren in javno oko usmerili na ta kulturni segment. S Šukarji smo v začetku igrali hore, čalge, čocke, doine (tipične romske skladbe), a funkcionirali in razmišljali smo kot rock bend, z oglaševanjem, turnejami, televizijskimi nastopi vred. Nekako nismo spadali v kontekst narodno-zabavne glasbe.

Kaj je v vaši zgodbi najpomembnejšega? Sam nastanek skupine Šukar je fenomen, ki ga je treba poudariti. V tistih letih, v tistih razmerah je bilo to pionirsko. Z našim glasbenim delovanjem smo

romsko kulturno približali ljudem, ti so jo začeli spoznavati in bolj upoštevati.

Katero je, po vašem mnenju, temeljno vozlišče v t. i. "romski problematiki"? Zakaj se simbolno nasilje nad Romi še vedno pojavlja?

Gre za etično in mislensko vprašanje. Kdo pravi, da mi živimo pravilno? Kdo je rekel, da so naša potrošnja, TV, walkmani prava pot? Romi so ljudje, povezani z naravo, spoštujejo hierarhijo družine in so bolj tradicionalni od nas. Naučiti se moramo živeti na drugačen način. Spoštovati naš način, a tudi drugega. Med Romi je polno plusov, kakor tudi minusov, a plus in minuse imamo tudi mi. Prekmurje je vsekakor lahko zgled za sožitje med Romi in ne-Romi. Tam vlada strpnost enih in drugih.

Saj sem ti povedal, od kod prihajam, kajne?

Si. Mislim, da je pri vaši manjšini isto. Večja strpnost mora biti pri večinskem narodu, to pa seveda ne pomeni, da lahko "manjšinci" delajo, kar želijo brez meja. Potem pa pride do tega, da, ko se večinsko prebivalstvo odloči, da bo naredilo korak naprej, rekoč: "sedaj pa vas pustimo pri miru", manjšinci rečejo "zakaj nas sedaj nihče več ne povoha?" - in spet ni prav. Prilagoditev okolju, v katerem živiš, ne sme potisniti v pozabo to, kdo si!

Tudi tvoja zgodba je pestra in raznolika, kajne?

Priimek Misdaris izvira iz Karnije, od koder so moji predniki, mešanica Karniolov, Keltov in Furlanov, leta 1700 prispeli v Istro. Družina se je naselila v Ližnjanu, približno 10 kilometrov od Pulja, se aklimatizirala in sprejela hrvaško nacionalnost.

Kaj meniš glede zloglasnih Istranov? Je "istrskost" vezana na narodno pripadnost oz. kaj je tebi?

Nekoliko polemično: Istran je lahko tudi osel. Biti Istran je odraz regionalne pripadnosti, ne more pa biti nacionalna kategorija. V moji percepciji identitete ima prednost narodna, potem šele regionalna pripadnost.

Neskončna so pota kampanilizma, kajne? To je pogled, ki sega do domačega zvonika.

Res je. Zadeva lahko pripelje do ustvarjanja mikrokozmosov v stilu "jaz sem iz Bertokov, nimam nobene zveze z Dekani", pa si vasi stojita druga ob drugi. Nevarnosti izključevanja in regionalnih bitk so velike, pa čeprav smo vsi samo ljudje, dobri, manj dobri in slabi.

Ste s skupino Šukar že igrali onkraj nekdanje meje?

Spominjam se nastopov v Dolini in tistega v Gorici, približno pred petimi leti. Presenetilo me je občinstvo, mešanega porekla. Občudoval sem, da na prireditve Slovencev v Italiji hodijo tudi Italijani. Vedi, da ni povsod tako. Dogodkom Koroških Slovencev se na tak način Avstrijci sploh ne približajo. Vaš primer dobre prakse je vsekakor pozitivna stvar, je korak h kakovostnemu sobivanju v luči medkulturnosti. Dobro je, če dogodek, v tem primeru glasbeno-kulturne narave, privleče ne glede na nacionalnost.

Koliko poznaš kontekst Slovencev v Italiji?

Mislim, da kar dobro. Večkrat razmišljam, denimo, o pojavu poitalijančevanja priimkov v času fašizma, na primer o absurdnem slušnem prevajanju onkraj resničnega pomena priimkov. Prisotnost Slovencev na tržaškem, goriškem in videmskem območju lahko ocenjujemo preko telefonskega imenika. Omenil pa bi še slavno frazo "Trst je naš", ki jo osebno ocenjujem za smešno. Naš, čigav? in kdo so oni? Trst je vendar zgodovinsko medkulturen!

Igor, Šukarje bi rad povabil na nastop v kako osmico. Si kdaj pomislil na to možnost?

Iskreno rečeno ne, poznam pa ta pojav. Koncept prodaje tipičnega, domačega je dober in simbolizira veliko stvar. Vsak narod, ljudstvo ali etnična skupina, ima svoje navade in značilnosti, ki jih je treba ceniti in ohranjati. Drži in ceni, kar je tvoje, pa ti bo tudi drugo postalo všeč! Vsako območje mora izkoristiti, kar je najbolj "njegovega", ter dovoliti, da je tudi "drugo" mogoče, skupina Kraški ovčarji, recimo, ali zamejsko kotalkanje. To je domači izkoristek!

Šukar je romska beseda, ki pomeni lepo, dobro. Bodimo taki tudi mi! Jernej Šček

11. delovni tabor Banjaluka

Pomoč družinam v stiski

V začetku avgusta je pod okriljem Škofijske Karitas Koper in Škofijske gimnazije Vipava potekal 11. delovni tabor v Bosni. Udeležilo se ga je

teve strehe. Gradila sta tudi dva zidarja iz Banjaluke, pomagali so še dva izmed bratov, ki sta zdrava, in dekleta, domačinke, s katerimi so se tudi spoprijateljili in

starejše ženske zamenjali lesen pod z betonskim tlakom, nato so neki drugi družini pomagali obnoviti streho. Pri obnovi strehe so potrebovali tudi pomoč druge

6 dijakov, ravnatelj ŠKK Matej Kopal, profesorja na ŠGV Bogdan Vidmar in Jernej Vidmar in ostali trije prostovoljci. Udeleženci so se razdelili v dve skupini, ena je ostala v Banjaluki, ostali so šli v Jajce. Gradili so in bivali malce izven mesta v zaselku Bračaj. V družini, ki so ji pomagali, je 12 otrok, 3 bratje so invalidi. Ko so prišli, je bila polovica hiše že zgrajena, do konca tedna so zgradili še polovico in tako so lahko vse pripravili za postavi-

navezali stike. Druga skupina, ki je ostala v Banjaluki, je delala na dveh lokacijah, najprej so v hiši

skupine. Po uspešno končanem delu so jim domačini pripravili obilno gostijo. Drugi del tabora so začeli z obiskom Sarajeva, nato Mostarja, Međugorja in si ogledali njihove znamenitosti. Sledil je še zadnji del, namenjen tridnevni kopanju v Dubrovniku. Po pogovoru na predzadnji dan so udeleženci ugotovili, da je bil ta tabor uspešen in da organizatorji to pričakujejo še za naslednja leta.

Bo kdaj uresničena povezava med Benečijo, Zg. Posočjem in Bohinjem? Planinski karti od Bohinja do Krna so podelili prvo nagrado

Komisija izbranih strokovnjakov Mednarodne kartografske zveze (ICA) v Parizu je med več kot 500 razstavljenimi kartami prvo nagrado v kategoriji topografskih kart podelila planinski karti Bohinja, ki zajema tudi širše področje s Krnom vred. Postavlja pa se vprašanje, ali se te priljubljenosti zavedajo turistični gospodarstveniki v Zg. Posočju.

Za izdelavo zmagovalne karte v merilu 1:25.000 je poskrbel Geodetski inštitut Slovenije. Karto je založila in sooblikovala založba Sidarta, ki je že uveljavljena pri izdajanju vodnikov s področij izletništva, gorništvu, plezanja in kolesarjenja.

Mednarodna kartografska zveza podeli vsako leto nagrade za najboljše topografske karte. Tako je Geodetski inštitut Slovenije v Parizu prejel že tri nagrade. Tokrat gre celo za zmagovalno karto Bohinj (Triglav, Krn, Črna prst), ki so jo izdelali na Geodetskem inštitutu Slovenije in so jo predstavili na mednarodni razstavi v sklopu letošnje 27. konference ICA. V izjavi za javnost je bilo zapisano, da je Geodetski inštitut Slovenije edina kartografska institucija na svetu, ki je nagrado prejela že trikrat, in to vsakič v drugi kategoriji. Slovenski kartografi so na letošnji konferenci v Parizu, ki predstavlja svetovno združenje kartografov

iz več kot 80 držav, predstavili tudi referate in sodelovali v vodenju sekcij in komisij. Ta slovenski inštitut je prejel nagrado že leta 1999, in sicer na konferenci v Ottawi za mestno turistično karto Maribora, dru-

ga predstavljena karta komaj čez staro rapalsko mejo, kar se natančno ujema tudi z vlaganjem slovenskega gospodarstva in raznih institucij v turizem Zgornjega Posočja. Sicer pa prihajajo na Gorenjskem (v Posočju nemara

še ne) do spoznanja, da je, predvsem v Alpah, turistov v dveh poletnih mesecih že dovolj, nič pa pred sezono in po njej ter odločno premalo v prekratki zimski dobi. Neuresničljivo pa je v sedanjih povprečnih menedžerji od manjšega števila turistov iztržiti več denarja, ponujali pa bi jim isto - povprečje! Zato se mnogi oklepajo množice revnih adrenalincev in planincev z vzhoda, ki želijo na pol zastonj v naše hribe in na naše reke, kamor jih vodijo tuje agencije, koristijo pa prostovoljno domače reševanje iz gora in voda! In še ena nezaslišana dopuščena domača neumnost: tisti tuji, ki imajo denar, neomejeno kupujejo nepremičnine, ki so jih že ali jih bodo sami tržili ali imeli za vikende oz. lastno naselitev, ko se bodo poslovno ugnedili. To pa ni tisto, kar bo našim potomcem omogočilo boljše izrabiti bogastvo, ki ga svetovljani z več znanja vidijo, naši "menedžerji" preživijo miselnosti pa ne! Mladi pa odhajajo s svoje poceni prodane njive delat k tujim gospodarjem ali v širni svet. Kot kaže, pa so se v Benečiji zbudili prej kot v Posočju in se povezujejo domačini.

gič pa leta 2003 na konferenci v Durbanu v Južni Afriki za taktilno (otipno) karto Ljubljane za slepe in slabovidne. Vsekakor bi bilo dobro razmisliti o takšni karti, ki bi se nadaljevala v trikotniku od Krna do Mangarta in Matajurja, z vsemi okoliškimi kraji, torej tudi z Benečijo, če smo se zares nehali omejevati z mejami. Za sedaj se-

MM

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Odprtih oči

Verjetno je pisati za bralca, za katerega ne veš, kdo je, veliko lažje. Včasih sedim pred tem računalnikom in se sprašujem za reakcijo osebe, ki bo te vrstice prebrala. Pravijo, da se na tem koščku zemlje - predvsem mi Slovenci - vsi poznamo in je to najbolj normalna in najbolj logična stvar na svetu. Potem se pa sprašuješ, zakaj ti med pisanjem ne uspe otrestiti se samocenzure. Včasih se sprašujem, kako sami sebe doživljajo tisti avtorji, ki razgaljajo neljube stvari in sveta, v katerem živijo.

Predstavljam si čudno mešanico svobode in nelagodja, ki jim ga zavdam.

Pred časom me je bralec posredno vprašal, zakaj zeva iz mojega pisanja tak občutek hrepenenja po določeni spremembi. Kasneje sem se zamislila in dognala, da ja, ravno za to gre: hrepenenje po spremembi.

Pred dnevi mi je kolega rekel, da je naveličan ljudi, ki jadikujejo nad tem ali onim in ne vidijo svetle plati ali pa si ne prizadevajo, da bi jo uzrli. Verjetno je res. Veliko lažje je stokati, da kaj ne gre. Ne izzvamem se: v to množico zaidem občasno tudi sama. Vem pa tudi za skrito nevarnost. Nosi te tok življenja, osvobajajočega občutka, da vendarle držiš njegove vajeti v svojih rokah, ne poznaš.

Včasih sem mislila, da moraš stran, da doživiš svobodo. In sem stran res odšla. Ko se spo-

minjam občutka izpred dvajsetih let, me nedvomno spremlja piš svobode, takratni občutek, da lahko življenje obrneš v katerokoli smer. Po dvajsetih letih pa vem tudi, da je pričakovanje, da ti bo nekdo drug "drugje" izročil notranjo svobodo na srebrnem pladnju, zgolj iluzija. Retorične besede in vendar enostavno resnične: notranjo svobodo gre iskati v sebi.

Še vedno se mi pod zastrte veke prikraide vizija nekega drugega možnega življenja, verjetno v nekem drugem kraju, v drugem vsakdanu. Potem mi odprte veke povedo, da je resnična sprememba predvsem tista, ki jo vneseš v svoje življenje zdaj, v tem trenutku, na tem kraju, brez zaprtih vek, in, da je kljub vsemu možna. Kljub brezizhodnosti, ki nam jo vsak dan rišejo, kljub gnolobi in neresnici, ki nas obkroža, kljub jezici, ki je v nas. Ne, morda ravno zaradi nje.

Sami sebi smo dolžni dokazati, da nam še vedno uspe se spomniti, kako smo na odrasli svet gledali kot otroci. Kakšne lastnosti smo občudovali, za kaj nam je bilo figo mar? Se je vse to res razpršilo ali so se ti občutki pregnetli v osebo, ki smo postali? Kaj nam pomeni resnična notranja svoboda? Koliko je v nas ostalo resnične pristnosti, v kolikšni meri smo se še vedno pripravljene v življenju boriti za to, v kar verjamemo? Koliko je v nas ostalo prostora in moči za vero v nekaj?

Na Mirenskem Gradu

Slavni začetek šolskega leta

Slovesen začetek novega šolskega leta se je zgodil 4. septembra 2011 na Mirenskem Gradu. Prireditev smo začeli z mladinsko mašo, na kateri se je zbralo veliko otrok in mladih, ki smo s petjem in drugim sodelovanjem počastili Jezusa. Zadnji pesmi našega benda je na parkirišču pred cerkvijo sledila oratorijska igrice, kjer smo ponovno obudili spomine na julijsko druženje. Jona nam je zopet razodel preprosto modrost: "Če bomo z Gospodom, bomo vedno hodili v pravo smer!" Tako bo tudi veroučno in šolsko leto polno rasti in učenja za življenje. Po igrice, ki vselej prehitro mine, so se otroci lahko udeležili ustvarjalne delavnice, v kate-

ri smo izdelovali lončke za pisala, medtem ko so se starejši sprehodili po tržnici, kjer so nakupili ve-

in sproščeno, cilj je bil dosežen - bili smo preprosto skupaj.

M. L.

Pomembno srečanje v Ljubljani Predsednik Türk je sprejel predstavnike EL

Predsednik Republike Slovenije dr. Danilo Türk je sprejel predstavnike Enotne liste, zbirne stranke slovenske

na avstrijskem Koroškem po nedavnem sprejemu ustavnega zakona, ki je med drugim določil večje število dvojezičnih krajev-

narodne skupnosti na avstrijskem Koroškem. Predstavniki Enotne liste s predsednikom Vladimирjem Smrtnikom na čelu so ga seznanili s sedanji razmerami

nih oznak. Poleg predsednika Enotne liste (EL) so bili v delegaciji še podpredsednik EL, selski podžupan Nanti Olip, kapelški župan Franc Jožef Smrtnik, pli-

berški mestni svetnik in kulturni referent Jurij Mandl ter predsednik Politično upravne akademije (PUAK) Janko Kulmesch. Kot so poudarili, se ozračje pozitivno spreminja, vse več je strpnosti in razumevanja za potrebe slovenske manjšine. Opozorili pa so, da sprejema ustavnega zakona ne gre razumeti kot dokončno rešitev vseh odprtih vprašanj in uresničitve 7. člena

Avstrijske državne pogodbe. Predsednik republike dr. Danilo Türk se je strinjal, da je sprejem ustavnega zakona korak v pravo smer, ki prinaša možnost novega, bolj ustvarjalnega in povezovalnega odnosa med večinskimi narodom in slovensko manjšino na avstrijskem Koroškem, kjer pa bo potrebno še veliko postoriti. Predsednik republike je ob tem opozoril, da je precej odvisno tudi od manjšine same, od njenih pobud, energije in enotnosti. Kot zelo pomembno za razvijanje pozitivnega ozračja je predsednik republike označil delo Franca Jožefa Smrtnika, župana Železne Kaple, ki je bil izvoljen kot kandidat Enotne liste.

Dr. Drago Štoka o možnih razlogih zmanjšanja sredstev iz Slovenije za SSO

Ob obravnavi družinskega zakonika tudi žalitve zoper katoliško Cerkev

V Sloveniji je bilo pri političnih dogajanjih in ozračju v družbi v prejšnjih dneh znova potrjeno, da stranke, tudi opozicijske, v soočanju s svojimi tekmeci oz. političnimi nasprotniki pogosto spodbujajo in uporabljajo besednjak, imenovan sovražni govor. Bolj kot ugotavljanje resnice ali resnic o stanju in razmerah v državi si prizadevajo ustvariti vtis v javnosti oz. med volivci o vrednotah in demokratičnih izročilih, ki jih, tako zatrjujejo, uveljavljajo in utrjujejo v sedanjem obdobju globoke in vsestranske krize v Sloveniji.

V prejšnjih dneh so javnost najbolj zanimali obisk nemške kanclerke Angele Merkel, pri čemer ni znano, o čem se je pogovarjala z vodjem opozicije Janezom Janšo, dokument o vračanju h komunistični tradiciji v Sloveniji, ki ga je ob obisku visoke gostje iz Nemčije opozicijska Slovenska demokratska stranka poslala mednarodni javnosti, pa obravnave o vsebini in usodi novega družinskega zakonika.

Družina je pomembna vrednota, seveda v tradicionalni in klasični obliki skupnosti, ki jo tvorijo mati, oče in otrok oz. otroci. V novem državljanskem zakoniku družina ni dobro in celovito opredeljena, kot da bi izgubljala svoj vlogi in pomen, saj naj bi ji postale enakovredne ali celo bolj pomembne razne oblike istospolnih

ali drugače zasnovanih družinskih skupnosti. Civilni iniciativi za družino in pravice otrok se je v obrambi družine pridružil tudi katoliška Cerkev. Zakoniku, ki ga je predlagala Pahorjeva vlada in je bil sprejet v parlamentu, sicer nasprotujejo vsa večja verstva sveta, saj se zavzemajo za zakonsko

Angela Merkel

zvezo med moškim in žensko ter za pravico otrok do očeta in matere. To med drugim dokazuje skupna izjava, ki sta jo lansko leto sprejela in podpisala ljubljanski nadškof in metropolit Anton Stres in predsednik Mešihata Islamske skupnosti v Sloveniji, Nedžad Grabus.

Družinski zakonik ostaja aktualna in pomembna tema v Sloveniji. Koalicijske stranke, ki imajo večino v državnem zboru, so sicer sklenile, naj o ustavnosti družinskega zakonika odloči Ustavno sodišče, kar naj bi se zgodilo v kratkem. Ustavno sodišče bo tudi razsodilo o zahtevi Civilne iniciative za družino in pravice otrok, naj o sprejemu družinskega zakonika odločijo volivci na referendumu. Civilna iniciativa je le v

dveh dneh zbrala kar okoli 25.000 podpisov za izvedbo omejenega referenduma, ki ga podpirajo tudi slovenski škofje in celotna katoliška Cerkev. Ob tem pa je komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci v posebni izjavi obsodila izjave nekaterih poslancev, ki zanikajo pravice katoliške Cerkve do javnega zavzemanja za vrednote družine. Omenjeni so bili Andreja Črnak-Meglič, Franco Juri in Franc Žnidaršič. "Njihove izjave in napovedi, da je potrebno državljanom odvzeti pravico do referenduma o državljanskem zakoniku, so znamenje skrb vzbujajoča zniževanja temeljnih demokratičnih standardov v naši državi". V komisiji Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci tudi opozarjajo, "da je omejevanje svobode govora verskih skupnosti v Sloveniji kaznivo dejanje".

V aktualno in čedalje bolj zapleteno politično dogajanje v Sloveniji je mogoče uvrstiti tudi intervju, objavljen v novi številki tednika Demokracija, z dr. Dragom Štoko, predsednikom Sveta slovenskih organizacij - SSO, krovne organizacije Slovencev v Italiji. Ta temelji na načelih slovenstva, demokracije in krščanstva. V daljšem pogovoru za omenjeni časnik obravnava ozadja in možne vzroke letošnjega znižanja finančnih sredstev Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu obema krovnicima organizacijama, to je SSO in SKGZ. Dr. Štoka je razmišljal tudi o naslednjem: "Če sta minister Boštjan Žekš in državni sekretar Boris Jesih hotela udariti po nas zato, da bi se na ve-

liko začeli združevati najprej SSO in SKGZ, nato še druga društva na eni in drugi strani, potem sta povsem zgrešila svoj cilj. SSO se ne misli in se ne bo (v tem smo si enotni) ne v bližnji ne v daljni prihodnosti kar tako združeval s SKGZ. Od te organizacije nas loči jasno idejno, tudi ideološko in narodnostno pojmovanje preteklosti, pa tudi sedanjosti in prihodnosti". Ob koncu svojega opredeljevanja in razmišljanja pa je dr. Drago Štoka zatrdil, "da v Slovenijo, našo matico, v naš slovenski narod, v našo slovensko državo globoko verjamemo. Čutimo tudi, da bo prišel čas, ko bo Slovenija gledala na nas kot na skupnost, ki jo je treba neokrnjeno ohraniti".

V ozračju, nabitem s politikantstvom, zlorabami, preračunljivostjo in strahom pred morebitno zmago desnosedinske politične opcije pod vodstvom Janeza Janše na bližnjih parlamentarnih volitvah, se je pred okrajnim sodiščem v Ljubljani v ponedeljek, 5. septembra, začela obravnava zoper skupino oseb, ki naj bi bile vključene v primer osem oklepnikov znamke Patria. Med njimi je tudi Janez Janša. Obtožen je, "da naj bi na neugotovljen način, neugotovljenega dne in na neugotovljenem mestu prejel obljubo nagrade oz. podkupnine za posredovanje pri nakupu osem kolesnikov". Po mnenju opozicije in ene izmed javnomnenjskih raziskav naj bi bila sodna obravnava politično motivirana in pripravljena, tudi zato, da bi morda vplivala na bližnje volitve.

Marijan Drobež

Slovenija na poti dolžniške krize

Ko je treba odplačevati dolgove ...

Pred nami je vroči september slovenske politike. Pa ne zaradi zamenjave ministrov. Ali vsaj ne samo zaradi zamenjave ministrov. Imenovanje novih ministrov v povezavi z razpadom vladne koalicije je politični problem. In se pri tem tudi ustavi. Vlada zaradi tega lahko pade. To drži. A v normalnih okoliščinah se zadeva reši v najslabšem primeru z novimi volitvami in novo vlado. Izhajajoč iz današnjega razmerja moči v parlamentu pa predčasni volitve morda niti ne bo: Pahorjeva prenovljena vlada s petimi novimi ministri bo verjetno prestala test zaupnice. Ampak to je danes, pa naj bo še tako neverjetno, sekundarnega pomena. Res je, da se že celo poletje govori o vladni krizi in se ta predstavlja kot največji problem. Dejansko pa je za preživetje Slovenije še bolj bistven drugi ukrep, ki bo kmalu romal na poslanske klopi: rebalans proračuna. O tem se manj govori, a gre za enako pomemben (če ne celo pomembnejši) ukrep, kot je menjava ministrov. Tudi Slovenija je namreč vse bolj podvržena težavam z zadolževanjem: primarni problem je javni primanjkljaj, ki bo po napovedih Statističnega urada letos že tretje leto zapored visoko nad evropsko dovoljeno mejo 3 odstotkov.

Manj rezov, težave pa ostajajo V zadnjih treh letih, odkar je svet pretresla kriza, Slovenija leto za letom izgublja zneske v milijard-

nih višinah. Leta 2009 je primanjkljaj znašal 2,1 milijarde evrov, lani smo za beležili 2 milijardi deficita, v letošnjem letu pa je napovedan tudi enako visok primanjkljaj. Slovenski javni dolg doslej še ni povzročal posebej hudih preglavic slovenski državi. Konec lanskega leta je znašal 38 odstotkov BDP, kar je neprimerno manj od najbolj zadolženih članic evropske 'prašičje' družine PIGS. Vse bolj pa je skrb vzbujajoč podatek o letni rasti slovenske zadolženosti. Napoved za leto 2011

Najpomembnejši rezi v postavkah proračuna po "obnovljenem" rebalansu za letošnje leto (v milijonih evrov)			
	pred rebalansom	po rebalansu	razlika
Podjetništvo in konkurenčnost	366	308	58
Gospodarstvo	323	265	62
Promet in prometna infrastruktura	664	536	128
Visoko šolstvo, znanost, tehnologija in informacijska družba	706	670	36
Energetika	60	24	36

Vir: MF, lasten izračun

govori, da bomo ob koncu letošnjega leta dosegli 43 odstotkov zadolženosti. Leta 2011 bo Slovenija predvidoma zadolžena za 15,9 milijarde evrov, medtem ko je še konec leta 2008 dolg znašal "le" 8 milijard evrov. Najbolj naravno vprašanje, ki se nam pri tem postavlja, je seveda, kako je lahko naš dolg v zadnjih dveh letih tako močno zrasel. Najprej moramo seveda pogledati med postavke proračunskih odhodkov in ugotoviti, katere so tiste, ki nas

davkoplačevalce največ stanejo. Po podatkih ministrstva za finance je največji del odhodkovnega kolača namenjen pokojninam in plačam (s prispevki za socialno varnost). Skupaj predstavljata ti dve postavki 22 odstotkov globalne bilance javnega financiranja. Seveda, gre tudi za tiste postavke, okoli katerih je vlada načrtovala velike spremembe in reforme, ki so se izjalovile.

Letošnji rebalans je najprej predvideval 450 milijonov evrov privarčevanih sredstev, kar bi v številnih pomenih približno 1,25 odstotka BDP. O tem smo pred časom že pisali. Stanje na terenu pa se je nato spremenilo. Po julijskih vladnih sejah so se namreč rezi zmanjšali na skupno 360 milijonov evrov oz. 1 odstotek BDP. Primanjkljaj bi se ob sprejetju takega

rebalansa letos zmanjšal s 5,5 na 4,5 odstotka BDP. Postavke rezanja pa so bolj ali manj iste kot v prejšnji verziji proračuna. Največji rezi bodo izpeljani na področju prometne infrastrukture: Vladi bodo po vladnem predlogu rezali za 128 milijonov evrov. Med bolj prizadetimi bo tudi ministrstvo za gospodarstvo, ki se bo moralo odreči 62 milijonom evrov, in ministrstvo za kmetijstvo (prihodek se bo zmanjšal za 61 milijonov evrov). Gre za enkratne

posege, ki težav s slovenskimi javnimi financami ne bodo uredili. Ne dotikajo se namreč glavnih postavk proračuna, pokojnin in plačam javnega sektorja.

Dragi dolgovi

Iz rebalansa proračuna lahko opazimo še nekaj zanimivih podatkov. Katerega področja in resorja bo slovenska vlada namenila največ sredstev? Na prvem mestu je seveda socialna varnost, ki ji vlada namenja 2,5 milijarde evrov. Sledi ji izobraževanje in šport z 1,4 milijarde evrov. Tretje mesto pa zaseda postavka, ki je ravno v teh mesecih daleč najbolj razpizpita: servisiranje javnega dolga, plačila v EU in rezerve. Skupaj lahko tukaj zabeležimo 983 milijonov evrov odhodkov. Zanimivo je zato pogledati količinsko zadolževanje RS. Gre za dokument, ki ga je sestavilo ministrstvo za finance decembra lani: ne upošteva torej rebalansa, ki ga bo v kratkem obravnaval DZ. Za financiranje posameznih postavk proračuna je bila predvidena zadolžitve v višini 2,8 milijarde evrov (7 odstotkov BDP). Ta bi se s sredstvi za odplačevanje glavnice državnega dolga v letih 2012 in 2013 povečala do največ 4,2 milijarde evrov (11,6 odstotka BDP). Glavnice posojil, ki jih je Slovenija najela in zapadejo v letošnjem letu, so nizke v primerjavi s tistimi, ki jih bo morala slovenska vlada vračati v naslednjih letih. Letos namreč zapade 958 milijonov evrov glavnice, leta 2012 bo ta številka poskočila na skoraj 1,2 milijarde evrov (3,3% BDP), največ pa bomo morali vračati leta 2014, ko nas čaka odplačevanje bremena v višini 1,8 milijarde evrov (5 odstotkov BDP).

Andrej Černič

Kratki

Približuje se tradicionalni Ex-tempore Piran 2011

Letošnji Ex-tempore Piran 2011, 46. mednarodni slikarski ex-tempore in 12. mednarodni ex-tempore keramike, bo potekal od sobote, 10. septembra, ko se začne žigovanje slikarskih podlag (v Monfortu v Portorožu, v Ljubljani, Celju, Mariboru, Novi Gorici, Brežicah, Pulju in na Reki) do sobote zvečer, 17. septembra, s končnim slovesnim dogodom podelitve nagrad in odprtje razstav. Kot vsako leto v času te popularne in v srednji Evropi

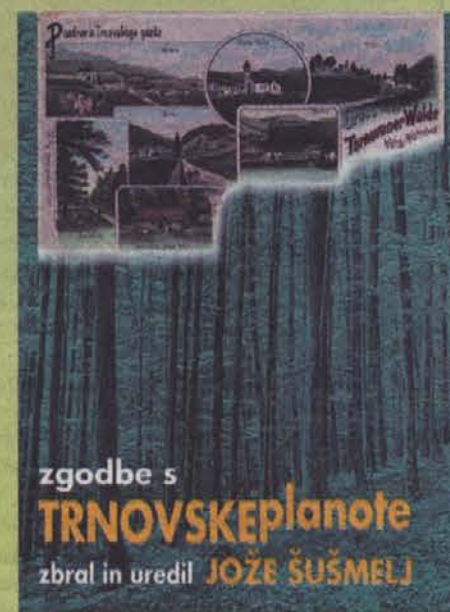
najpomembnejše tovrstne manifestacije tekmovalnega značaja, organizirajo še številne brezplačne spremljevalne dogodke in didaktični program za mladino (informacije na www.obalne-galerije.si). Člani mednarodne strokovne žirije letošnjega 46. slikarskega ex-tempora so priznani strokovnjaki: Aleksander Bassin (SI), Enzo di Martino (I), Mladen Lučić (HR), tajnik pa Toni Biloslav. Razpisanih je 27 raznovrstnih in vabljenih nagrad, med njimi Grand Prix v vrednosti kar 2.000 evrov, pet Velikih odkupnih nagrad v vrednosti 1.000 evrov, nagrada za najboljši akvarel v vrednosti 500 evrov, nagrada v obliki samostojne razstave za mladega avtorja in mnoge druge. Razstava nagrajenih in izbranih del bo v nekdanjem skladišču soli Monfort v Portorožu (do 10. oktobra).

Člani mednarodne strokovne žirije 12. ex-tempora keramike so: Franco Bertoni (I), Mateja Kos (SI), Višnja Slavica Gabout (HR) in tajnik Tatjana Sirk. Žirija je na podlagi prispelega fotografskega materiala v ožji izbor uvrstila 31 keramičnih del, izmed katerih bodo podelili 4 nagrade (Grand Prix v vrednosti kar 1.000 evrov), razstavljena pa bodo v Galeriji Hermana Pečariča v Piranu (do 3. oktobra). V sklopu številnih spremljevalnih dogodkov v tem tednu (tudi s sodelovanjem Skupnosti Italijanov G. Tartini Piran in drugimi) bo zlasti v soboto, 17. septembra, zelo pestro celodnevno dogajanje na Tartinijevem trgu (razstava slik na elipsi, delavnica oblikovanja gline na vretenu) in ob 20. uri na elipsi trga slavnostni dogodek podelitve nagrad (voditelj Danijel Malalan, kulturni program Kocka umetnosti Plesnega teatra Igen Celje). Ob 22. uri pa bosta v razstavišču Monfort Portorož še sprejem župana Občine Piran, g Petra Bossmana, in druženje.

Mednarodni festival sodobne glasbe Kogojevi dnevi 2011

Prosvetno društvo "Soča" Kanal že vrsto let prireja Mednarodni festival sodobne glasbe Kogojevi dnevi. Letošnji koncertni večeri se od 2. septembra do 22. oktobra vrstijo v Kanalu ob Soči, pa tudi v Desklah, Novi Gorici in čez mejo v Gorici, Bardu in Trstu. Umetniški direktor je Anton Nanut. Slovesno odprtje festivala je bilo v petek, 2. septembra, na Kontradi v Kanalu ob Soči. Nagovora sta imela predsednik organizacijskega odbora Ciril Zlobec in Andrej Maffi, kanalski župan. Slavnostni govornik je bil dr. Jože Trontelj, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Sledilo je odprtje pregledne razstave akademskih slikarke Adriane Maraž. Umetnico je predstavila dr. Nadja Zgonik. Isti večer je bil v kanalski cerkvi sv. Marije Vnebovzete koncert Orchestra di Padova e del Veneto pod vodstvom dirigenta Antona Nanuta, pri klavirju je bil Ivan Skrt. Naslednji koncert bo v isti cerkvi v petek, 9. september, ob 20.30. Nastopila bo Vokalna akademija Ljubljana, pod vodstvom Stojana Kureta.

Grad Kromberk - Goriška Mohorjeva družba

Predstavitve bo

v torek, 13. septembra 2011, ob 20. uri na Gradu Kromberk

O knjigi bo govoril Jože Šušmelj

Toplo vabljeni!

Pogled v obdobje renesanse z znanstvenega zornega kota

Dognanja velikih astronomov o planetih

S kolumbovim odkritjem nove celine na drugi strani Atlantika se konča srednji vek. To obdobje imenujemo renesansa ali ponovno rojstvo. Ljudje, še posebno učenjaki tistega časa, so se opogumili in kljub še kar močnemu nasprotovanju Cerkve začeli odkrivati skrivnosti človeka in narave ter skušali razumeti, kako svet deluje. Spomnimo se Da Vincija, ki je poleg umetniških del tudi seciral trupla umrlih in delal natančne skice njihove notranjosti. S podobnimi opravili se je ukvarjal tudi Michelangelo.

V astronomiji je prišlo do preobrata, ko je kanonik frauenberške katedrale na Poljskem, Nikolaj Kopernik, objavil razpravo o heliocentričnem sistemu, torej o Soncu v središču vesolja in planetih, ki krožijo okoli njega. Tako mu je uspelo uveljaviti preprostejši in z opazovanji bolj skladen model vesolja, ki so se ga prej večinoma iz verskih razlogov na vse mogoče načine otepal. Leto 1543, ko je izšla njegova razprava, lahko imamo za začetek moderne astronomije. Kopernik je ugotovil, da imajo vsa telesa v vesolju neko lastno gibanje (da se gibljejo v določeni smeri). Za zvezde, za katere je do tedaj veljalo, da so "pritrjene" na nebesni 'svod' nekje za Saturnovo orbito, je predpostavil, da se nahajajo na zelo veliki oddaljenosti od nas, saj njihovega gibanja ni bilo mogoče opaziti. Takoj za Kopernikom je živel drugi veliki renesančni astronom, danski plemič Tycho Brahe. Zgra-

dil je observatorij Uraniborg ali "trdnjava neba" na otoku Hven in ga opremil z natančnimi merilnimi instrumenti, ki so jih izdelali v njegovi delavnici, ter z njimi opravil zelo natančne meritve leg nebesnih teles. Njegov

pa se nahaja v enem izmed goristič elipse, in da se ti gibljejo hitreje, ko so bližje Soncu, počasneje pa, ko so dlje od njega. S tretjim zakonom pa je opisal povezavo med časom obhoda planeta okrog Sonca in njegovo oddaljenostjo.

Zadnji mož, ki ga bomo tokrat omenili, Galileo Galilei, je bil eden največjih fizikov in astronomov vseh časov. Najbolj je poznan po teleskopu, ki ga sicer ni sam izumil, vendar ga je prvi uporabil za opazovanje neba. Čeprav je bil teleskop majhen in primitiven, je pripomogel k mnogim pomembnim odkritjem. Galilei je z njim opazoval površino Lune in natančno skiciral

cilj je bil čim boljše določiti oddaljenosti med telesi v vesolju. V ozvezdju Kasiopeje je odkril supernovo ali eksplozijo zelo velike zvezde in po njej zaslovel. Ugotovil je, da so zvezde posejane po prostoru in niso vse enako oddaljene od nas ter da se tudi s časom spreminjajo. Brahe in njegovi sodelavci v observatoriju so vsa opazovanja opravljali s prostim očesom, brez daljnogledov. Braheja je kasneje nasledil njegov pomočnik, Nemeč Johannes Kepler, ki je dokončno rešil uganko, kakšne oblike so orbite planetov. Bil je nadarjen matematik in je razpolagal z bogatim opusom zelo natančnih ter skrbnih opazovanj gibanja planetov, zlasti Marsa, ki jih je opravil njegov predhodnik. Na teh opazovanjih je osnoval svoje tri znamenite zakone. Ugotovil je, da se planeti gibljejo po elipsah, Sonce

njene gore, kraterje in morja (temne planjave, ki jih vidimo na Luni), odkril je štiri največje Jupitrove lune in s tem dokazal, da se ne vrtijo vsa telesa okoli Zemlje, kot so do tedaj mislili. Odkril je Sončeve pege (temne madeže na Soncu, ki se pojavljajo in izginjajo) ter Venerine mene, ki so podobne Luninim. Z opazovanjem Rimske ceste je ugotovil, da je ta sestavljena iz množice zvezd. Svoje delo je tudi objavil, kar mu je prineslo precej sodnih težav s Cerkvijo. Galilei je zaslužen tudi za mnoga pomembna dognanja v fiziki in ga lahko imamo za njenega začetnika. Ugotovil je, na primer, da telesa padajo z enakim pospeškom proti tlu. Bil je tudi prvi, ki je domneval, da ima svetloba končno hitrost, ni pa imel naprav, kako bi jo izmeril.

Andrej Brešan

Igračkanje na spletu

Google Plus tudi z igrami

Ameriški spletni velikan Google je svoji nedavno zagnani, a hitro rastoči spletni socialni mreži Google Plus dodal še video igre, med drugim tudi po vsem svetu zelo priljubljeno igro Angry Birds. "Igranje iger preko spleta želimo narediti prav tako zabavno in pomembno, kot je igranje v realnem življenju", je v zapisu na blogu poudaril višji podpredsednik za inženiring Vic Gundotra in dodal, da je upo-

ravniku, ki želi igrati, vedno enostavno dostopna podstran z igrami. Poleg že omenjene igre Angry Birds so v začetni ponudbi iger v spletni socialni mreži Google Plus na voljo tudi igre Bejeweled Blitz, Zynga Poker, Crime City in Dragon Age Legends. Google je na področje spletnih socialnih mrež vstopil pozno, a je njegov Google Plus

v zelo kratkem času pridobil že 25 milijonov uporabnikov in s tem neuradno postal najhitreje rastoča spletna socialna mreža doslej. Vendar pa je za zdaj še daleč za vodilnim Facebookom. Ta je sicer le nekaj ur pred Googlevo objavo najavil, da je v svoji mreži dodal nekaj novih funkcij za spletno igranje s prijatelji, med drugim ima zdaj uporabnik možnost videti, katere igre in kako dobro igrajo njegovi prijatelji.

S kolesom ob Donavi (6)

Od izvira v Črnem gozdu do Budimpešte

Grenki šparglji pred sotesko

Da sem na Bavarskem, ki je znana tudi kot dežela piva, sem zares spoznal šele, ko sem pred seboj zagledal nasade hmelja, med katerimi sem potem vozil kar nekaj časa. Samo polja in nasadi, tu pa tam manjši kraj z obvezno občestno ponudbo svežih špargljev in jagod, pa spet polja in hmelj. Kolesarska pot se je oddaljila od reke in tam nekje, sredi ničesar, sem že od daleč zagledal parkiran avtobus. "Avtobus tukaj, Bogu za hrbtom"? mi sprva ni bilo jasno. Ko sem prišel bližje, sem ugotovil, da služi za prevoz poceni tujih sezonskih delavcev, ki so na bližnjem polju nabirali šparglje in najverjetneje od jutra do večera garali, ker ga ni domačina, ki bi za tak denar dvignil rit. Ko sem peljal mimo in so dvigali poglede za tujcem na biciklu, me je bilo sram. Sram, da si lahko privoščim kolesarski dopust, medtem ko morajo oni dan za dnevno upogibati hrbte, in to samo zato, ker se je usoda z njimi tako poigrala, da so se rodili v revni romunski ali bolgarski družini. Če bi se rodili nekaj sto kilometrov stran nemškimi ali švicarskim staršem, bi bilo vse drugače. Ob pogledu na tiste "popedenane" bavarske hišice v naslednji

vasi, do katere sem prigonil, sem začutil odpor. Vse "pici" urejeno, na vrtovih pa bazenčki, pa trampolinčki, pa kolesa, pa motor, pa audi v garaži, pa še en avto pred garažo, pa kamper za počitnice,

šestkilometrskem odseku od Weltenburga zoži na prehodu skozi slikovito sotesko, ki jo je skozi milijone let izdolbla v apnenčasta tla. Tam je široka največ 80 metrov, globoka pa preko

pa na pravo dolžino pokošena 'travca', pa 'rožce' najrazličnejših barv... Brrr. Ponovno srečanje z Donavo me je pomirilo. "Tako je, dragi moj, v tem svetu. Skozi stoletja, tisočletja sem videla že marsikaj hujšega, še bolj nepravičnega", se mi je zdelo, da mi govori. Od mesta Kelheim dalje je Donava plovna reka, pred tem pa se na kratkem

dvajset. Za spremembo sem zamenjal prevozno sredstvo. Ko se je vožnja s turistično ladjico začela, se je po zvočniku oglašil rutiniran, najbrž celo posnet glas, ki je v nemščini vso pot govoril o reki, njenih posebnostih, soteski, predvsem pa je ljudi na krovu opozarjal na nenavadne oblike skal zdaj na levi, zdaj na desni strani, ki so se dvigale tudi sto in

več metrov visoko in so skozi leta - prva turistična ladja je začela na tej relaciji pluti že leta 1925 - dobila svoja fantazijska imena 'a la' okamenela devica, Napoleonov kovček, kamnita brata in podobno. Dvajsetminutna plovba skozi sotesko je bila posebno doživetje, vseeno pa sem bil vesel, ko sem na trdih tleh spet zajahal Vilija in ga pognal naprej. Donava je bila od Kelheima dalje drugačna, širša in še bolj mogočna, a na neki način ukročena.

Nace Novak

S turistično ladjico skozi sotesko

Ad Formandum ponuja nove tečaje Priložnosti za poklicno usposabljanje in osebno rast

Na Ad formandumu se bodo v kratkem začeli izobraževalni tečaji iz Kataloga permanentnega izobraževanja dežele FJK; namenjeni so odraslim, študentom, zaposlenim, podjetnikom, gospodinjam, vsem, ki se želijo dodatno izobraziti in poglobiti svoje znanje na različnih področjih. Od ponedeljka, 12. septembra 2011, bodo začeli vpisovanje na večerne tečaje. S področja upravljanja podjetja so razpisani tečaji o komunikaciji, splošnem računovodstvu in o poslovnih komunikaciji; s kmetijskega področja so predvideni tečaji vinarstva, vinogradništva, tipičnih menujev, predelave prašičjega mesa in oljkarstva. Vpisnina znaša 1 evro na uro tečaja; izobraževanje je brezplačno za delavce v dopolnilni blagajni ali na čakaniu. Tečaji so namenjeni celotnemu prebivalstvu med 18. in 64. letom starosti z bivališčem v Furlaniji Juljski krajini. Oba pogoja morata biti iz-

polnjena na dan vpisa. Stopnja izobrazbe ni pogoj za vpis. Tečaje sofinancira Evropski socialni sklad, ki tako omogoča izvajanje vizije o vseživljenjskem izobraževanju kot instrumentu za zagotavljanje dostopa do trga dela, za stalno izpopolnjevanje zaposlenih ter zagotavljanje znanja in veščin, potrebnih za razvoj območja. Dodatne informacije nudijo v tajništvih Ad formanduma v Gorici, Trstu in Špetru. "Na delovnem mestu se mnogokrat znajdemo v situaciji, ko ugotovimo, da nam manjka znanja na določenih področjih. Zato za določen cilj potrebujemo več časa, končni rezultat pa ni nujno tako kakovosten, kot bi sicer lahko bil. Izobraževanje in tečaji na področjih upravljanja podjetja in komunikacije so dobra investicija v našo prihodnost in prihodnost podjetja ali organizacije, ki nas zaposluje", pravi Massimiliano Iacono, direktor Ad formandu-

ma, in nadaljuje: "Kmetijski sektor predstavlja bogato realnost v naši deželi: kmetije, agriturizmi, proizvajalci olja, vina, sira in drugih tipičnih proizvodov prispevajo k zavestnemu širjenju kulture dobre domače hrane, tudi zanje je izobraževanje na tem področju bistvenega pomena za nadaljnji razvoj". Za vse, ki se poklicno ukvarjajo s kmetijstvom, za tiste, ki se kmetijstvu približujejo ali se enostavno zanimajo za to področje, so namreč na Ad formandumu na razpolago tečaji iz agroživilskega sektorja. Med temi je tečaj o tipičnih menujih dosegljiv v prejšnjem letu odlični odziv med udeleženci, zaradi česar bodo kmalu na programu drugi kulinarčni tečaji. Uvodni večer ob začetku izobraževalnega leta na Ad formandumu bo v petek, 16. septembra. Na sedežu v Trstu bodo namreč odprli razstavo *Med barvami in spremembami*. Več o dogodku v naslednjih dneh.

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljč
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it

www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 6. septembra, ob 14. uri.

Volčji MataYabor na Koroškem Nepozabne pustolovščine

Trideset otrok Krdela črnih tačk, 1. in 2. stega Trst, ki sega od Opčin do Devina, se je letos od 20. do 28. julija odpravilo na tabor v Sele na avstrijskem Koroškem.

Na Opčinah smo pozdravili starše in se s težkimi nahrbtniki 'vkrkali' na avtobus. Po dolgi ovinkasti poti so volčiči nestrpnost izstopili iz avtobusa, takrat pa sta jih napadla dva Maja. Mislila sta, da so Španci, ki jih hočejo zaslužiti in jim ukrasti vse dragocenosti. Otroci so razjasnili nespornost, Maja pa sta jih vprašala, ali bi jima pomagali braniti njuno vas, majevsko znanje in zlato mesto El dorado. Volčiči so sprejeli izziv in tako sta nas Maja pospremila v svojo prazno vas, saj so drugi prebivalci vasi odšli v varnejše kraje. Volčiči so tako postali Maji, nastanili so se po šotorih ob majevski piramidi in si pripravili majevska oblačila in možnjčke. Preko igre so bili nato Maji razdeljeni v pet skupin, ki so veljale do konca tabora: Kolibrije, Kajmane, Piranhe, Are in Jaguare. Ob slavnostnem tabornem ognju sta Maja podelila majevska imena in oblačila voditeljem, ki so tako postali poglavarji. Kuharici sta pripravili posebno majevsko jed, domorodna

Maja pa sta nas naučila poseben majevski bans. Naslednji dan so Maji postavljali še ostale zgradbe na tabornem prostoru: police v kuhinji, vhod, oltar, smetnjake za ločeno zbiranje odpadkov. Naslednjega jutra so mali Maji, polni novih moči, hitro pritekli v krog k telovadbi, ob tem pa opazili pismo na drogu majevske igre Pelotas. Pismo so jim poslali sosednji Maji z jezera Titikaka. Španci so oropali njihovo vas in jim ukradli zemljevid celotnega majevskega ozemlja ter se utaborili v bližini. Prosili so nas za pomoč. Tako so si Maji naprtali nahrbtnike in se odpravili proti jezeru. Pot se je vila skozi gozd ob reki, po dveh urah hoje so mali Maji opazili špansko zastavo. Glavna izmed poglavarjev, modra Zuk Kuk, se je s Španci domenila za pravila in pričel se je boj. Maji so morali prodrati v krog, ne da bi jih Španci pri tem ustavili. Da bi

dobili ukraden zemljevid, pa so morali v krogu še pravilno odgovoriti na zastavljeno uganko. Boj je bil dolg in napet, a vendar je Majem uspelo zmagati. Vreme je bilo sončno, tako so si Maji privoščili še kopanje v jezeru pred zmagovito vrnitvijo v vas. V soboto je prišel v vas duhovni vodja Tone Bedenčič, ki je Majem pripovedoval o raznih živalih, ki nastopajo v Sv. pismu. Z njim so otroci pripravili tudi nedeljsko mašo. Popoldne smo

nas z njimi veže isti jezik in kultura ter da moramo biti nanju ponosni. V nedeljo smo se zaradi slabega vremena s starši preselili v vaško cerkev, kjer je g. Tone Bedenčič daroval sveto mašo, ki so jo popestrile skavtske pesmi in misli, ki so jih pripravili otroci sami. Po prostem kosilu smo se zbrali v župnijski dvorani, kjer je, kljub hladnemu vremenu, zažvela prijetna in živa taborna luč, kakršna se za Maje spodobi.

vih napotkov, kako priti do El dorada. Tako so se Maji podali za sledovi zlate ptice in našli podatke, kje je skrit ključ, ki odpira vrata El dorada. Naslednjega dne smo se tako napotili za sledovi zlate ptice, ki nas je vodila daleč v gore, pod kočo pod Košuto. Tam smo pod tremi smrekami našli zakopan ključ, ki odpira vrata El dorada. Tudi tokrat je bil napor poplačan. Maji so bili izredno športno ljudstvo, zato je bil naslednji dan namenjen športnim igram. Maji so se preizkusili v raznih majevskih igrah, ne nazadnje tudi v znameniti Pelotas, majevski igri z žogo, pri kateri žogo lahko odbijaš na vse načine, ne smeš je pa prijeti z rokami. Zmagala je skupina Kajmanov, ki si je tako prislužila del zaklada iz El dorada.

Ko so mali Maji že mirno spali v šotorih, smo poglavarji našli pismo. Maji so odločili, da nam zaupajo, kje je El dorado, to pa preko 16 vprašanj, ki so jih poskrili v okolici, o majevskem ljudstvu. Odgovori sestavljajo geslo, ki nas bo privedlo do El dorada. Poglavarji smo sklenili, da moramo še enkrat preveriti, ali so mali Maji res pripravljene za tako pomembno odkritje. Tako

smo ponoči prebudili najstarejše izmed otrok in jim naročili, naj okoli tabornega prostora najdejo deset lučk in jih prinesejo do baze, ne da bi jih mi, poglavarji, ulovili. Pogumnim dekletom je podvig uspel in zaslužile so si navodila. Zjutraj smo pravila povedali še drugim in začela se je igra, a Španci so izvedeli za vse to in nam nalogo še dodatno otežili. Po kosilu, ki je vsem dalo novih energij, so sami Maji skovali zmagovit načrt. Domenili so se, da se bodo povezali v eno samo skupino, in tako ugotovili, da je v slogi res moč, saj jim je uspelo dognati geslo: Glej jambor ponoči.

Ko se je stemnilo, se je na piramidi okoli jambora osvetlilo nekaj majevskih črk. S skupnimi močmi so prebrali, da jih bo še zadnjič vodila zlata ptica. Sledili so ji in prišli do vrat El dorada. Odklenili so jih in vstopili v zaveščjo, da morajo tam pustiti vse pomembne majevske zapiske in iz njega odnesti le majhno nagrado, ne celotnega zaklada. Vsak je dobil našitek tabora, zlato ogrlico in bombon, nato smo vrata El dorada za večno zaprli za sabo in ga na tak način zavarovali pred zlata lačnimi Španci. Opravili smo nalogo. Naslednjega jutra smo pospravili vas za sabo, zapeli Pesem slovesa, ob kateri ni manjkalo solz, in se, polni novih, edinstvenih doživetij vrnili domov. V ušesih pa nam še vedno odmeva himna tabora: "Matayabor, matayabor, ob piramidi bivamo, nam skupaj je lepo..."

Tikal - Mama Rakša

imeli daljše pevske vaje ter pravno skečev za nedeljski dan obiskov. Proti večeru je v vas prišel še gospod Nanti Olip iz Sel, ki nam je povedal nekaj več o koroških Slovencih ter poudaril, da

Ko smo zvečer pozdravili starše in se vrnili na tabor, so Maji opazili novo pismo. Pisali so jim drugi Maji, da so tistega dne zvezde tako razporejene, da bodo vidni znaki, ki jih bodo privedli do pr-

Prpriave so se začele tudi za odbojarske vrste Pozornost vzbujata Sloga Tabor z Jerončičem in projekt Zalet

Po nogometu in košarki je tokrat na vrsti odbojka. V telovadnice so se vrnile tudi naše šesterke, ki bodo nastopale v raznih članskih moških in ženskih prvenstvih. Največ pozornosti je seveda vladalo za start sezone Sloge Tabor, ki bo po napredovanju iz C lige letos igrala v državni B2 okrepiljena z nekdanjim slovenskim reprezentantom Gregorjem Jerončičem. Belo-rdeči so pod vodstvom potrjenega trenerja Lucia Battistija in odgovornega za kondicijsko pripravo Oliverja Batagelja (s katerim je glavnina fantov delala tudi celo poletje v Novi Gorici) začeli trenirati v Repnu 17. avgusta, nato pa so se odpravili na priprave v Prevalje na Koroško.

V B2 ligi čaka slogaše z oktobrom izjemno težka naloga, vendar bo

do nasprotniki izjemno zahtevni, za zdaj predstavljajo sicer še neznanke, vendar mogoče bo rešitev le v dometu Slavca in soigralcev. Resno delo v klubu želi biti zglede za dodaten razcvet moške odbojke pri nas, ne nazadnje pa bo moštvo skušalo v dvorano v Repnu privabiti večje množice ljubiteljev odbojke in našega športa nasploh kot v zadnjih letih. Prava novost začetka sezone je v naši odbojki kajpak Zalet, ki združuje – kot smo že obširno poročali – žensko gibanje v igri pod mrežo pri nas. V Repnu so se 22. avgusta zbrale članice dveh prvih ekip, ki bosta tekmovali v C oziroma D ligi. Tretjeligašice, ki koristijo Slogino pravico do nastopanja v prvenstvu, vodi trener Martin Maver, četrtoligašice, ki bodo igrala s formalnim ime-

Antognolli, Vera Balzano, Sabrina Bukavec, Neža Kapun in Jessica Štoka (Kontovel). Barve postave v D ligi pa naj bi branile Sara Cernich, Ivana Gantar, Michela in Teresa Spangaro, Giulia Spanio in Fanika Starec (Sloga), Katja Vodopivec (Bor), Ilenia Cassaneli, Martina Lisjak, Federica Micusi, Alenka Verša, Tadeja Zavatlal in Anja Zuzič (Kontovel). Kako se bosta obnesli članski vrsti, ki so ju sestavili malce umetno glede na pripravljenost deklet na treniranje, je vprašanje, zagotovo pa projekt Zalet predstavlja prvi smotrni korak na zeleni poti iz sivine, v katero je ženska odbojka pri nas zabredla v zadnjem desetletju. Ob dejavnosti prvih ekip pa bo odločilna predvsem kakovost dela, ki jo bodo zmogli v mladinskem pogonu oziroma

Ekipi Zaleta s trenerjema Danilom Berlotom in Martinom Maverjem

do zagotovo naredili vse, da dosežejo obstanek v ligi in ne ponovijo nesrečne izkušnje izpred dveh let (neposredno nazadovanje po eni sami sezoni med drugoligaši). Društvo je načrt za sezono pripravilo izjemno temeljito in tudi prvovrstna okrepitev z odbojkarjem svetovnega formata bo prav gotovo močno dvignila kakovost ekipe. Na dlani je, da bo

nom Kontovel, pa novi obraz, Kanalec Danilo Berlot. Uvodoma bosta ekipi vadili skupaj, saj sta oba trenerja z združenimi mladinskimi postavami ta teden na pripravnih vadbah v Postojni. Ekipo za C ligo bi morale sestavljati Karin Crissani, Staška Cvelbar, Jara Colarich, Alice Spangaro in Tamara Pertot (Sloga), Anja Grigič in Katja Špetič (Bor), Giulia

skupnih postavah v posameznih kategorijah. Da so vsa naša društva, četudi pod silo razmer, našla skupni jezik, je že pomemben mejnik. Naj omenimo, da so treninge začele tudi ostale moške članske ekipe, ki bodo igrala v deželni C ligi, in sicer drugo moštvo Sloge, Olympia, Soča in Val.

HC

Liturgični dnevi v Trstu Potrebne so nove spodbude!

Od 22. do 26. avgusta je tržaško obrežje preplavila skupina nad 700 kongresnikov, ki so iz cele Italije prišli v Trst, da bi se udeležili 62. vsedravnih liturgičnih dnevov. Predavanja so skušala z raznih zornih kotov podkrepiti resnico, skrito v letošnjem naslovu: Bog vzgaja svoje ljudstvo. Liturgija, neizčrpen vir kateheze (Dio educa il suo popolo. Liturgia, sorgente insostituibile della catechesi).

Da je postavljena teza pravilna in predvsem resnična, so različni predavatelji, ki so se zvrstili med tednom, skušali osvetliti z raznih zornih kotov: teološkega, bibličnega, sociološkega, zgodovinskega. Začeni s uvodnim posegom kardinala Angela Comastri so si bili vsi edini, da je postavljeno tezo zagovarjal že II. vatikanski koncil. Zelo pogosto se je zato ponavljala citat iz Konstitucije o svetem bogoslužju (Sacrosanctum Concilium), ki v 2. členu pravi tako: "Liturgija, po kateri se izvršuje delo našega odrešenja, posebno s sveto evharistično daritvijo, namreč kar najbolj pomaga, da življenje vernikov izraža in drugim razodeva Kristusovo skrivnost ter pristno naravo prave Cerkve". Vzgojni element liturgije je njena osnova; liturgija vzgaja z liturgičnimi molitvami, obredi. Preko zakramentov nam skuša stalno posredovati in predočiti neskončno božjo ljubezen do nas, ki se je v polnosti razodela v učlovečenju božjega Sina. Evangelist Janez to jasno izpričuje, ko pravi: "Boga ni nikoli nihče videl; edinorojenec Bog, ki biva v Očetovem naročju, on je razložil". Veličina bogoslužja se ne izčrpa

v slovesnih obredih, bogoslužje je v svojem bistvu veliko več, posreduje, prikazuje nam Kristusovo ljubezen do človeštva. Ko to dojamemo in med bogoslužjem to tudi podoživimo, pridobimo novo energijo. Liturgija nas pre-

Kardinal Angelo Comastri

novi, da nam novega zagona, novega navdušenja. V grščini beseda navdušenje (entousia) pomeni biti v Bogu. Liturgija ima prav to moč. Ukorenini nas v Bogu. Pomaga nam doživeti božjo ljubezen, srečati se z njo in z nje pomočjo delovati v svetu. Da bi dobili to polno učinkovitost, pravi Konstitucija o bogoslužju, je potrebno, da se verniki udeležujejo svetega bogoslužja pravilno pripravljene, da svojega duha uskladijo z besedo in da z nadnaravno milostjo sodelujejo, da je ne bi prejemali nevredno. (B 11). Prav to je naloga kateheze. Čeprav je res, da liturgija vzgaja že sama po sebi, s svojimi obredi in molitvami, je ravno tako res, da je bogoslužje polno

simbolov, polno obredov, ki jih predvsem današnji človek ne dojame več v svojem bistvu. Vloga kateheze je prav v tem, da skuša bogoslužna znamenja razložiti, prodrati v njihovo bistvo, v to, kar besede, snovi in konkretna dejanja duhovnika predočujejo. Prisotnost, pa čeprav prehodna, mnogih škofov, tudi iz sosednjih slovenskih škofij, nam potrjuje, da je to vprašanje zelo aktualno tudi v slovenski Cerkvi.

Ob koncu liturgičnih dni sem se kot katehistinja in pastoralna-liturgična delavka globoko zamislila. Povprašala sem se o naši vsakdanji pastoralni praksi. Koliko na liturgičnem področju vzgajamo otroke ali mladino, predvsem pa koliko nagovarjamo verno ljudstvo, ki se vsako nedeljo, ali celo vsak dan, zbira pri sveti maši. Koliko skrbimo za lepoto in posvečenost evharističnega bogoslužja? V obdobju, ko se med kateheti večkrat sprašujemo, zakaj naši mladi po prejemu svete birme odhajajo in jih ne vidimo več pri sveti maši, bi bilo mogoče pametno premisliti, ali ni razlog tudi v tem, da nam ni uspelo jim v vseh letih kateheze resnično približati lepoto in bogastvo bogoslužja. Ko bi odrasli in mladina, predvsem pa mi pastoralni delavci, v globini doumeli veličino bogoslužja, deleženi božje ljubezni, bi bile naše cerkve gotovo vsako nedeljo nabito polne. Potrebno bi bilo zato premisliti o učinkovitosti naših pastoralnih načrtov in o katehezi na župnijah. Otrokom in mladim ter preko njih tudi njihovim družinam je treba ponuditi novih spodbud, ki bodo skupaj z naukom za pripravo na prejem zakramentov omogočale živo in vedno bolj doživeto sodelovanje pri svetem bogoslužju, ki je višek in vir vsakega krščanskega življenja.

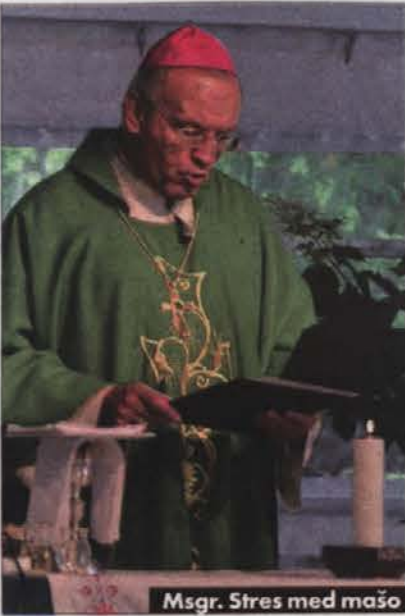
O. T.

Z 9. strani 46. Študijski dnevi Draga 2011

Draga pred novim poslanstvom?

Nedelja, 4. septembra

Kot je že ustaljena navada, se je nedeljski del Drage začel ob 9. uri z evharistično daritvijo, ki jo je daroval ljubljanski nadškof metropolit msgr. Anton Stres. V homiliji je povzel dnevna berila o bratskem stvarjenju in ljubezni do bližnjega ter poudaril,

Msgr. Stres med mašo

da nas samo Jezus lahko združi v nesebični ljubezni in ne samo v začasnem skupnem interesu in koristi. Ko se zberemo v Njegovem imenu, je to skrivnostna moč, ki spreminja ljudi in čas. Njega moramo v molitvi

spraševati, kaj bi rad On, kaj si On misli o nas, kako se naše prošnje vidijo iz Njegove perspektive. Ko kaj prosimo skupno z brati in sestrami, gre za to, da se v veri osvobodimo svojega zornega kota, ki je lahko zelo daleč od Jezusovega, čeprav se to na prvi pogled lahko ne zdi. "Ni se tako lahko izviti iz objema svojih interesov in koristi". Pravo prijateljstvo z Jezusom in brati nam omogoča tudi pogovor o napakah, prestopkih in napačnih korakih. Obsojati in se zgražati je lahko; naš pogovor o temnih platih življenja drugih mora voditi naša odgovornost zanje. Vse mora biti usmerjeno bližnjemu v pomoč. Božja misel je misel na rešitev in ne na obsodbo. Nimamo pravice biti brezbrizni do drugih, njihovih napak in hujših spodrsiljev. "Jezus ni brezbrizen do nas, tudi Njegov Oče ne". On nam zaupa; s takim zaupanjem v srcu in besedi bomo lahko tudi mi pridobili svoje brate in sestre zanj. Končno ne gre samo za bližnje, temveč tudi za splošno stanje v okolju in družbi, v kateri živimo. Permisivizem gotovo ni bil Jezusova drža; On je

bil gotovo strpen, ni pa bil permisivnež in skeptik, ki bi rekel, da je vseeno, kako kdo živi. V družbi in svetu, v katerem živimo, ima krščanska skupnost tudi preprosto nalogo, da oznanja vrednote, ki niso po trenutni modi, in kliče k spreobrnjenju od ravnani, ki niso v skladu z dostojanstvom človeka. Nihče od nas ni nedolžen, in vendar nimamo pravice molčati; "iz te zadrege vidim izhod samo v skrajni ponižnosti pred Bogom in soljudmi". Dati moramo vedeti, da ne oznanjamo sebe in ne kažemo nase, ker nimamo na kaj kazati; kažemo na Boga in samo na Njega. Pred Njim smo vsi grešniki; če to veje iz naših besed, lahko izpolnimo svojo preprosto službo, je sklenil nadškof. *Nova evangelizacija po slovensko* je bil naslov predavanja, ki ga je v jutranjih urah imel msgr. Anton Stres. V njem je na jasen in prodoren način spregovoril o novi evangelizaciji kot odgovoru katoličanov na pojav sekularizacije. Večkrat je poudaril nujni prehod vernikov od tradicionalne do osebne vere, prvič pa je na Opčinah tudi javno spregovoril o pastoralni spodbudi slovenskih škofov z naslovom *Pri vesti brate in sestre k Jezusu*. Ker menimo, da je govor msgr. Stresa posebno aktualen in prinaša pomembne smernice za vse kristjane, ki želijo svojo vero podpirati z občestvenimi oblikami cerkvenega življenja, ga objavljamo v celoti (na str. 3), in sicer v nadaljevanjih. Kot je bilo pričakovati, je

Msgr. Anton Stres in Lučka Peterlin Susič

nadškofov govor vzbudil med poslušalci več vprašanj in komentarjev. Med drugimi so posegli književnik Vladimir Gajšek, moderatorka Lučka Susič, Jelka Cvelbar, Ljudmila Novak, Breda Susič, Andrej Capuder, Boštjan Dvorak in Tomaž Simčič. Nadškof je večkrat ugotovitvami poudaril, da je verska kultura v Sloveniji danes zelo nizka. Manjka sistemska verska izobrazba, neznanje pa je najboljše tlo za nastanek predsodkov. Glede odgovornosti za družbeno angažiranje, ki manjka slovenskim vernikom, je povedal, da so ovire zelo velike. O življenju v cerkvenih skupnostih je povedal, da obstajajo dobre izkušnje in pripravljenost ljudi. "Med nami je še veliko neizkoriščenih možnosti", je dejal z zmernim optimizmom. "Pridimo skupaj in verujemo, da se da narediti. Potrebno pa je potrpežljivo, zvesto in vztrajno delo". Glede odnosa med posameznikom in globalno omiko je podčrtal, da je med individualizmom in kolektivizmom personalizem, med posameznikom in maso je občestvo. V občestvu je pozornost do posameznika, ki se v pogovoru odpira drugim in dobiva nova spoznanja. "Osebnost raste v osebnih odnosih". Pomembno je osebni odnos s Kristusom, osebna molitev, brez katere se krščanstvo lahko izrodi - sicer plemenit - socialni projekt. Jezus pa je oseba, nekdo, ki stoji pred mano in "mi ni vseeno, ali sva prijatelja ali ne". Kjer se ohranja taka osebna duhovnost, so tudi bolj odporni do sekularizacije. Popoldanski del letošnje Drage se je začel s prisrčnimi besedami in osebnimi vtisi **Katice Cukjati** o ilustratorici, "umetni-

tudi 15-letni uspešni poti slovenske valute, tolarja, vse do prevzema evra 1. 2007, ne nazadnje pa tudi krizi, ki jo Slovenija doživlja v zadnjih letih. Arhar, ki velja, kot je uvodoma povedal moderator Martin Breclj, za "očeta slovenskega to-

Katice Cukjati

larja", za človeka, ki je spremljal krepitev slovenskega finančnega sistema v prvi fazi njegovega razvoja, danes pa je predsednik Unicredit banke Slovenije, se je v svojem posegu pomudil pri sedanjem težkem gospodarskem in finančnem trenutku v Sloveniji in širšem mednarodnem prizorišču. Svoje misli je začel z ugotovitvijo, da se z denarjem lahko identificiramo, še zlasti če je dober, stabilen. Papež Janez Pavel II. je v encikliki *Centesimus annus* zapisal, da je stabilni denar najboljša socialna politika. Denar kot menjalno sredstvo ima tudi po modernem cerkve-

moja dana beseda". Vsi predpisi, ki regulirajo banke, so mrtva črka na papirju, če ne izvajamo "osnovnega postulata, ki se mu reče: beseda je moja zadolžnica". Bistvo in največja postava je pogodbeni volja. V poslovni praksi je eden temeljnih problemov kršitev in posledično neizpolnitvev pogodb. Sedanja kriza je pokazala, da je t. i. dolžniška zamuda smrt za banke. Zavedanje tveganja finančne stabilnosti institucije je še premajhno v naši zavesti. Kriza je pokazala, da visoka obrestna mera in visoki donosi premamijo, ker se sprašujemo za zelo kratek rok. Arhar je razkril številna zanimiva zakulisja finančnega dogajanja v različnih evropskih državah in v Sloveniji, kjer sta bila iskanje cenovne stabilnosti in sanacija bančnega sistema osnovna predpogoja za razvoj samostojne države v smeri vključevanja v evropske integracije in elitno skupino evropske monetarne unije. Pot je bila dolga, na koncu pa uspešna. Ko se danes sprašujemo po vzrokih tolikšnega padca slovenske ekonomije, ne smemo spregledati rane bančnega sistema, finančnega posredništva. Padec je tudi posledica ponujanja kratkoročnih kreditov, neizkušenost, želja po hitri oboga-

titivi in neodgovorno lastništvo. In vendar, je nadaljeval, "nisem pesimist, kar se Slovenije tiče". Slovenija je dokazala, da, če ima skupni cilj, ima voljo. Ta volja je garant, da se cilj doseže. Kriza je čas, ko se soočimo z resnico, pravi Aristotel; v krizi lahko premikamo velike stvari. To, kar se danes dogaja, moramo čim prej korigirati, in sicer z večjim zaupanjem in z večjo odgovornostjo. Ta september je v slovenskem parlamentu pomemben mesec, kar zadeva rebalans proračuna; zato je Arhar pozval vse, ki odločajo, naj se zamislijo, da izkoristijo možnosti, da bi naprej delovali z do-

Koncert Slovenskega okteta na prvi večer Drage na Opčinah Ikona vrhunske slovenske glasbene kulture v svetu

Foto DPD

Prireditelji študijskih dnevov Draga 2011 so tudi letos poskrbeli za izvrsten glasbeni dogodek, koncert Slovenskega okteta. Številno občinstvo je v petek, 2. septembra zvečer, pod velikim šotorom v parku Finžgarjevega doma toplo sprejela glasbeni sestav, ki že celih 60 let velja za ikono in ambasadorja slovenske glasbene kulture v svetu. Prav v tem mesecu se namreč spominjamo okrogle obletnice njegove ustanovitve in neprekinjenega umetniškega delovanja. V vseh teh letih se je zvrstilo preko trideset pevcev, vodilnih solistov svojih generacij, profesionalnih glasbenikov, ki so znali ohraniti oktet na izjemno visoki kakovostni ravni. Pomemben mejnik v delovanju ansambla je bilo leto 1996, ko se je zamenjala celotna zasedba, ki pa vseskozi ostaja

zvesta svoji tradiciji. Potem ko jih je Nadia Roncelli v imenu organizatorjev pozdravila in omenila posebno vez med oktetom in Tržaško, so pevci - prva tenorista Vladimir Čadež in Rajko Meserko, druga tenorista Marjan Trček in Janez Triler, baritonista Jože Vidic in Darko Vidic ter basista Janko Volčanšek in Matej Voje - stopili na oder in krepko odpeli Ipavčevo *Domovini*. Jože Vidic, predsednik in umetniški vodja okteta, je v pozdravu zbranim izrazil veselje, da tudi Slovenski oktet pripomore nekaj k slovenstvu, ter dodal, da radi prinašajo povsod po svetu slovensko besedo. Ansambel je ponosen, je dejal, da ga več generacij še vedno rado poslušajo. Vidic je tudi pozdravil nepozabnega nekdanjega tenorista, Danila Čadeža, ki je sedel sredi publike. Prav tako je sredi množice sedel

Boris Pangerc, velik poznavalec in oboževalec te izjemne pevske skupine, ki je pred štirimi leti izdal zajetno knjigo o njej. Na openskem koncertu je oktet odpel - nekateri člani so se izkazali tudi kot odlični solisti - še vrsto drugih slovenskih pesmi, tudi uspešnic, ki so doslej doživele najlepše interpretacije prav v njegovi izvedbi. Slišali smo Vodopivčevo *Na poljani*, Foersterjevo *Večerni ave*, Simoničjevo *Pesem galebu*, Jerebovo *O kresu*, Prelovčevo *Jaz bi rad rudečih rož*, Kernjakovo *Tatjano in Katro*, Ljudsko *Nocoj pa, oh, nocoj*, ljudski *Pesem od zarje in Zagorsko*, rezijansko *Da hōra ta čininowa*, *Dve prekmurski in hudomušno ljudsko Ribniško*. Bučno ploskanje so nagradili še z eno živahno rezijansko in pa z mило belokranjsko v Mihelčičevi priredbi *Venci veli*. / DD

France Arhar in Martin Breclj

nem nauku svoje mesto, če je pošten, korekten in stabilen. Ali je moralno nevtralen? Da. Vprašanje pa se zastavi na drugem koraku: kako ga pridobi? "Centralne banke delajo denar iz nič", zato je njihova odgovornost vedno najvišja, na prvem mestu. "Pri denarju smo vsi enaki". IZpostavljene so človeške, psihološke kategorije; ne smemo zanemariti zlasti dveh: to sta zaupanje in strah. Sedanja kriza je na eni strani kriza zaupanja, na drugi kaže na to, "kako smo neučakani, kako visoke cilje smo si postavili, kaj smo vsega naredili, da bi bili trgi še bolj svobodni, česa nismo naredili, da bi preprosto imela veljavo

bro rastojo, tako, ki vodi v elitni klub. "Sem optimist", je pribil Arhar, ki pričakuje več poštenja in odgovornosti predvsem lastnikov, na čelu za državo, in zgled pri elitah. "Če nimaš zgleada zgoraj, kdo ti ga bo dal"? Ena glavnih misli nekdanjega guvernerja iz razprave, ki je sledila, je bila ta, da trdno veruje v evro in evropsko ekonomijo. "Plačilna bilanca je bolj ali manj vzravnana, Evropa se ne počuti slabo". Pot uveljavljanja bo sicer še dolga in trnjeva, evro je namreč politični projekt. V krizi, ki jo doživljamo, "se moramo dogovoriti za korak naprej, za nove reforme", kajti "prišla je ura resnice". / DD